

Europska
komisija

EU 2015.

OPĆE IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA EUROPSKE UNIJE

Naslovna stranica

1		10	11	17	18
		12	13	19	
2	3	14		20	21
4		15		22	23
6	7	16		24	
8	9				

1. Visoka predstavnica/potpredsjednica Komisije i iranski ministar vanjskih poslova razgovaraju o iranskom nuklearnom programu. (© Europska unija)
2. Povjerenica za tržišno natjecanje najavljuje protumonopolsku istragu o postupanju Googlea. (© Europska unija)
3. Mađarski vojnici podižu ogradu na granici s Hrvatskom. (© Associated Press)
4. Predsjednik Komisije na otvaranju konferencije o klimatskim promjenama u Parizu. (© Europska unija)
5. Povjerenik za financijske usluge otvara Londonsku burzu. (© Europska unija)
6. Prosvjednici pred grčkim parlamentom u referendumskoj noći. (© Associated Press)
7. Čelnici EU-a, Njemačke, Grčke i Francuske raspravljaju o grčkim javnim financijama. (© Europska unija)
8. Predsjednik Komisije te čelnici Španjolske, Francuske i Portugala najavljuju jačanje veza između Pirenejskog poluotoka i ostatka energetskog tržišta EU-a. (© Europska unija)
9. Čelnici EU-a, Estonije, Litve, Latvije i Poljske najavljuju izgradnju plinskog interkonektora između Poljske i Litve. (© Europska unija)
10. Operacija traganja i spašavanja Triton na Sredozemnom moru. (© Frontex)
11. Premijer Ujedinjene Kraljevine izlaže svoje prijedloge za ponovno pregovaranje o odnosima Ujedinjene Kraljevine i EU-a. (© Associated Press)
12. Sastanak Europskog vijeća u Bruxellesu. (© Europska unija)
13. Europski proizvođači mlijeka i mliječnih proizvoda na prosvjedu u Bruxellesu. (© Associated Press)
14. Predsjednik Europske komisije te čelnici Grčke, Francuske i Belgije u razgovoru na sastanku na vrhu država europodručja. (© Europska unija)
15. Predsjednici Europskog parlamenta i Komisije na sastanku čelnika o zapadnobalkanskoj ruti. (© Europska unija)
16. Izbjegllice stižu u Grčku. (© Europska unija)
17. Svjetski čelnici na sastanku na vrhu skupine G7. (© Europska unija)
18. Predsjednik Euroskupine obraća se novinarima. (© Europska unija)
19. Djelatnici hitne pomoći evakuiraju ranjene u napadu na koncertnu dvoranu Bataclan u Parizu. (© Associated Press)
20. Predsjednik Vijeća obraća se novinarima. (© Europska unija)
21. Potpisivanje sporazuma o Europskom fondu za strateška ulaganja. (© Europska unija)
22. Minuta šutnje na pariškom trgu Place de la République za žrtve terorističkih napada u studenome. (© AFP)
23. Prosvjedi protiv Transatlantskog partnerstva za trgovinu i ulaganja. (© Associated Press)
24. Susret čelnika na 17. sastanku na vrhu EU-a i Ukrajine. (© Europska unija)

EU 2015.

OPĆE IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA EUROPSKE UNIJE

Interaktivna verzija ove publikacije s poveznicama na internetski sadržaj dostupna je u PDF, ePUB i HTML formatima:

<http://europa.eu/general-report/hr>

EU 2015. – Opće izvješće o aktivnostima Europske unije

Europska komisija

Glavna uprava za komunikaciju

Informiranje građana

1049 Bruxelles

BELGIJA

Europska komisija donijela je 1. veljače 2016.

EU 2015. – Opće izvješće o aktivnostima Europske unije

pod referentnim brojem COM(2016) 38.

Print	ISBN 978-92-79-49779-7	ISSN 2315-1935	doi:10.2775/62825
PDF	ISBN 978-92-79-49849-7	ISSN 1977-9275	doi:10.2775/419879
EPUB	ISBN 978-92-79-49793-3	ISSN 1977-9275	doi:10.2775/104250
HTML	ISBN 978-92-79-54795-9	ISSN 1977-9275	doi:10.2775/97822

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2016.

© Europska unija, 2016.

Umnožavanje je dopušteno uz uvjet navođenja izvora. Za uporabu ili umnožavanje pojedinih fotografija treba zatražiti dopuštenje od nositelja autorskih prava.

FOTOGRAFIJE I VIDEOZAPISI

Sve fotografije i videozapisi zaštićeni su autorskim pravom Europske unije, osim:

Naslovna stranica: autorska prava kako su navedena na unutarnjoj strani naslovne stranice.

stranice 9., 21., 28., 36.: © Fotolia

stranica 45. (Mario Draghi): © Europska središnja banka

stranica 57.: © AFP

stranica 68. (zajednička operacija Triton): © Frontex

stranica 85. (Raif Badawi): © Ullstein Buchverlage

Sadržaj

PREDGOVOR **6**

POGLAVLJE 1.

NOVI POTICAJ ZA ZAPOŠLJAVANJE, RAST I ULAGANJA **9**

Plan ulaganja za Europu	10
Gospodarska i fiskalna politika	13
Pružanje potpore državama članicama	14
Regionalnom politikom podupiru se zapošljavanje, rast i ulaganja	16
Istraživanja i inovacije	17
Oslobođanje potencijala rasta poljoprivredne proizvodnje i iskorištavanja oceana	19
Proračun EU-a usmjeren na rezultate	20

POGLAVLJE 2.

POVEZANO JEDINSTVENO DIGITALNO TRŽIŠTE **21**

Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta	22
Bolji pristup robi i uslugama	22
Stvaranje odgovarajućeg okruženja	24
Maksimalno iskorištavanje potencijala za rast	27

POGLAVLJE 3.

ČVRSTA ENERGETSKA UNIJA S KLIMATSKOM POLITIKOM USMJERENOM NA BUDUĆNOST **28**

Energetska unija: sigurna i održiva energija po pristupačnim i konkurentnim cijenama za svakog stanovnika EU-a	29
Preobrazba energetskeg sustava EU-a	31
Povezanost energetskeg tržišta	32

POGLAVLJE 4.

BOLJE POVEZANO I PRAVEDNIJE UNUTARNJE TRŽIŠTE S JAČIM INDUSTRIJSKIM TEMELJIMA	36
Strategija jedinstvenog tržišta	37
Integracija jedinstvenog tržišta	37
Unija tržišta kapitala	37
Transparentnija i konkurentnija javna nabava	38
Olakšavanje mobilnosti radnika	39
Zaštita intelektualnog vlasništva	39
Pravednije tržišno natjecanje	40
Zrakoplovna strategija	40
Oporezivanje	41

POGLAVLJE 5.

BOLJE POVEZANA I PRAVEDNIJA EKONOMSKA I MONETARNA UNIJA	43
Razvoj ekonomske i monetarne unije	44
Izvješće petorice predsjednika	45
Bankovna unija	47
Socijalna dimenzija ekonomske i monetarne unije	49

POGLAVLJE 6.

RAZUMAN I URAVNOTEŽEN SPORAZUM O SLOBODNOJ TRGOVINI SA SJEDINJENIM AMERIČKIM DRŽAVAMA	51
Transatlantsko partnerstvo za trgovinu i ulaganja kao pokretač rasta i zapošljavanja	52
Što je EU dogovorio u okviru pregovora	53
Kako su se vodili pregovori	54
Svjetska trgovina općenito	56

POGLAVLJE 7.

PODRUČJE PRAVOSUĐA I TEMELJNIH PRAVA UTEMELJENO NA UZAJAMNOM POVJERENJU	57
Europski program sigurnosti	58
Kazneno pravosuđe	58
Temeljna prava i pravosudni sustavi	60
Mehanizam suradnje i provjere za Rumunjsku i Bugarsku	61
Učinkovito pravosuđe za gospodarski rast	61
Slobodno kretanje osoba	62
Zaštita temeljnih prava i prava potrošača	62
Ravnopravnost spolova	64

POGLAVLJE 8.

PUT PREMA NOVOJ MIGRACIJSKOJ POLITICI	65
Europski migracijski program	66

POGLAVLJE 9.

JAČI GLOBALNI ČIMBENIK	74
Europska politika susjedstva	75
Strateška partnerstva	78
Bliski istok	79
Partnerstvo EU-a i Afrike	79
Ljudska prava u svijetu	80
Europska godina za razvoj	81
Odgovor na humanitarne krize i hitne situacije	81
Sigurnost i obrana	83

POGLAVLJE 10.

UNIJA DEMOKRATSKIH PROMJENA	84
Europski parlament okosnica političkog života EU-a	85
Novi predsjednici dvaju savjetodavnih tijela EU-a	86
Bolja regulativa	86
Praćenje primjene prava EU-a	87
Transparentnost i odgovornost	88
Revizija postupka donošenja odluka o odobravanju genetski modificiranih organizama u državama članicama	89
Europska građanska inicijativa	90
Dijalozi s građanima	90

Predgovor

Predsjednik Europske komisije
Jean-Claude Juncker
u Europskom parlamentu drži
govor o stanju Unije 2015.,
Strasbourg, 9. rujna 2015.

Na početku mandata u studenome 2014. obećao sam novi početak za Europu te najavio da će se ova Komisija usredotočiti na deset političkih prioriteta kako bismo odgovorili na najveće gospodarske i društvene izazove. Prva godina našeg mandata, 2015., bila je godina u kojoj je svijet pažljivo pratio događanja u EU-u i načine na koje smo se nosili s nizom kriza.

U siječnju i studenome dogodili su se užasavajući teroristički napadi u Parizu. Zajedno s državama članicama nastojali smo spriječiti ponavljanje takvih brutalnih napada. U Europskom programu sigurnosti koji je donesen u travnju utvrđuju se načini na koje EU pridonosi učinkovitijoj i usklađenijoj borbi protiv terorizma, organiziranog kriminala i kibernetičkog kriminala. Europska komisija u prosincu je u okviru tog programa predložila niz mjera za intenziviranje borbe protiv terorizma i nezakonitog trgovanja vatrenim oružjem i eksplozivom. Države članice usuglasile su se i o Komisijinu prijedlogu sustava EU-a za evidenciju imena putnika. Na temelju postignutog dogovora, koji čini važan dio sigurnosne politike EU-a, zračni prijevoznici bit će obvezni državama članicama dostavljati podatke o putnicima koji ulaze ili izlaze iz EU-a.

Naš se kontinent prošle godine suočio i s najvećom migrantskom krizom nakon Drugog svjetskog rata nakon što su stotine tisuća izbjeglica iz područja sukoba počele dolaziti u Europu. Više od milijun ljudi, od kojih je najveći dio bježao od rata i terora u Afganistanu, Eritreji, Libiji i Siriji, krenulo je na taj dalek i opasan put.

Komisija je početkom prošle godine predstavila sveobuhvatnu migracijsku politiku i poduzela hitne mjere za upravljanje krizom. Utrostručili smo prisutnost na Sredozemlju i time pridonijeli spašavanju života. Suzbijali smo kriminalne mreže krijumčara i trgovaca ljudima. Uz vodstvo Komisije države članice usuglasile su pravila za premještanje i preseljavanje stotina tisuća osoba kojima je nedvojbeno potrebna međunarodna zaštita.

Agencije EU-a nastavljaju pomagati često preopterećenim nacionalnim nadležnim tijelima najpogođenijih država članica u identificiranju, pregledima i uzimanju otisaka prstiju migranata te u nastojanjima da ubrzaju obradu tražitelja azila i u koordinaciji vraćanja onih koji ne ispunjavaju uvjete za zaštitu. EU je namijenio milijarde eura za pomoć izbjeglicama koje su se već iskrcale na našim obalama, kao i onima u susjednim zemljama, te udvostručio nastojanja usmjerena na suzbijanje krijumčara i razbijanje skupina trgovaca ljudima. Jedanaest država u listopadu se u Bruxellesu dogovorilo o planu od 17 točaka za osiguranje postupnog, kontroliranog i organiziranog kretanja osoba duž zapadnobalkanske rute, a u studenome je u Valletti osnovan Krizni uzajamni fond EU-a za Afriku kako bi se moglo reagirati na temeljne uzroke nezakonite migracije koji prisiljavaju ljude na bijeg i migraciju: siromaštvo, ratove, progone, kršenja ljudskih prava i prirodne katastrofe.

Jasno je da izbjeglička kriza neće jednostavno prestati. Tijekom krize pozornost je bila usmjerena na najnužnije potrebe, ali otkrivena su i mnoga ograničenja migracijske politike EU-a i alata za njezino provođenje. Bez obzira na to, moramo i hoćemo nastaviti ulagati napore u rješavanje ove krize. Mi Europljani trebamo se podsjetiti da je gotovo svatko bio izbjeglica u nekom trenutku povijesti našeg kontinenta. Ona je obilježena milijunima Europljana koji su bili prisiljeni bježati od vjerskog ili političkog progona, ratova, diktature ili potlačenosti.

Početak godine svjedočili smo teškom razdoblju u kojem je u pitanje došao ostanak Grčke u europodručju. Nakon višemjesečnih razgovora i brojnih teških trenutaka u kolovozu je napokon dogovoren novi program potpore stabilnosti za Grčku. Nikad nisam sumnjao da ćemo pronaći rješenje; uvođenje eura neopoziva je odluka i sve članice moraju udružiti snage kako bismo osigurali njegov uspjeh. Budući da se posljedice grčke krize i dalje osjećaju u europodručju te u europskome gospodarskom i društvenom životu, nadam se da će sve grčke vlade – prošla, sadašnja i buduća – poštovati program o kojem smo postigli dogovor.

Kriza će prestati kad se u Europu vrati puna zaposlenost. Danas je u Europskoj uniji više od 23 milijuna nezaposlenih. Ta je brojka neprihvatljiva. Postoji jasna potreba za ulaganjima u izvore zapošljavanja i rasta u Europi, osobito u naše jedinstveno tržište, te za dovršetkom naše gospodarske i monetarne unije kako bismo stvorili uvjete za trajan oporavak. Djelovali smo na oba područja.

Primjerice, započeli smo s provedbom plana ulaganja vrijednog 315 milijardi eura i očekujemo da ćemo zahvaljujući njemu otvoriti više od dva milijuna radnih mjesta. Već su pokrenuti prvi projekti iza kojih slijede brojni drugi. Istodobno poboljšavamo naše jedinstveno tržište kako bismo stvorili više prilika za pojedince i poduzeća u svih 28 država članica. Zahvaljujući projektima kao što su jedinstveno digitalno tržište, unija tržišta kapitala i energetska unija smanjujemo prepreke prekograničnim aktivnostima te pritom potičemo inovacije, povezujemo talentirane pojedince i nudimo veći izbor proizvoda i usluga.

U lipnju sam zajedno s predsjednicima drugih ključnih institucija EU-a predstavio izvješće o dovršetku gospodarske i monetarne unije. Petorica predsjednika dogovorila su se o planu koji bi nam trebao omogućiti stabilizaciju europodručja do početka 2017. i zatim, na temelju obnovljene konvergencije među našim gospodarstvima, prijelaz iz situacije u kojoj samo

odolijevamo krizi prema novim perspektivama rasta. Bila je to hrabra politička odluka da se usred grčke krize okrenemo budućnosti.

Europska unija i njezine države članice imale su ključnu ulogu u postizanju povijesnog dogovora u Parizu gdje je 195 država u prosincu donijelo prvi opći i pravno obvezujući globalni sporazum o klimi. Sporazumom se utvrđuje globalni plan djelovanja kako bi se izbjegle opasne klimatske promjene ograničavanjem globalnog zatopljenja na razini znatno ispod 2 °C. Tim će se sporazumom koji predstavlja uspjeh za Europsku uniju svijet usmjeriti prema globalnom prelasku na čiste energije. Dugo smo već globalni predvodnik u području klimatske politike, a pariškim se sporazumom naša ambicija sada odražava diljem svijeta.

Mnogo bi se toga još moglo reći i o ovim se temama pobliže govori u izvješću, međutim razmišljajući o najvećim izazovima s kojima smo se suočavali u posljednjih 12 mjeseci dolazim do neizbježnog zaključka da postoji samo jedan način na koji možemo uspjeti u rješavanju izbjegličke krize, gospodarske krize ili vanjskopolitičkih izazova: solidarnost. Uspjeti možemo samo kao Unija. Zajedno smo jači od izazova s kojima se suočavamo. Vrijeme je da više vjerujemo u europsku sposobnost iznalaženja zajedničkih rješenja za probleme koji snažno pogađaju svaku državu članicu.

Na kraju teške godine u kojoj je u pitanje dovedena sama narav Europske unije Europljani bi se trebali prisjetiti da je u očima stanovnika Bliskog istoka, Afrike i drugih dijelova svijeta naš kontinent sigurno utočište. Na to bismo trebali biti ponosni.

Jean-Claude Juncker

POGLAVLJE 1.

„Moj prvi prioritet kao predsjednika Komisije bit će jačati europsku konkurentnost i poticati ulaganja u svrhu otvaranja novih radnih mjesta.”

Jean-Claude Juncker, Političke smjernice, 15. srpnja 2014.

Novi poticaj za zapošljavanje, rast i ulaganja

Glavni prioritet 2015. bila je ponovna uspostava rasta u EU-u te povećanje broja radnih mjesta i količine ulaganja bez stvaranja novog duga. Komisija je donijela prijedloge za strukturne reforme te je zagovarala odgovorno upravljanje financijama. Kako bi se ulaganja u gospodarstvo EU-a vratila na prijašnje razine, Komisija je u suradnji s [Europskom investicijskom bankom](#) donijela [Plan ulaganja za Europu](#), kojim su predviđeni novi financijski instrumenti. Plan je u rekordnom roku usuglašen s Europskim parlamentom i Vijećem Europske unije nakon čega je uspostavljen novi [Europski fond za strateška ulaganja](#). Fond ima početna sredstva EU-a u vrijednosti od 21 milijarde eura i očekuje se da će zahvaljujući

multiplikacijskom učinku osigurati 15 puta viša ulaganja, odnosno ulaganja u vrijednosti višoj od 315 milijardi eura.

Prošle su godine ulaganja iz europskih strukturnih i investicijskih fondova, čiji ukupni proračun iznosi 454 milijarde eura za razdoblje 2014.–2020., bila usmjerena na prioritetna područja EU-a. Operativnim programima u okviru Europskog socijalnog fonda u vrijednosti od 86,4 milijarde eura nastavljena su ulaganja u ljude, a EU je unaprijed odvojio i milijardu eura kako bi se ubrzala provedba Inicijative za zapošljavanje mladih.

Na razini EU-a održani su intenzivni pregovori o trenutačnoj gospodarskoj i financijskoj situaciji u Grčkoj.

Komisija je u srpnju pokrenula [Plan za zapošljavanje i rast za Grčku](#), za provedbu kojeg je do 2020. namijenila do 35 milijardi eura. Pregovori su uspješno završili u kolovozu nakon čega je Komisija, nastupajući u ime [Europskog stabilizacijskog mehanizma](#), potpisala treći program gospodarske prilagodbe za Grčku. Zahvaljujući tom dogovoru Grčka je spašena s ruba bankrota i osigurana je njezina budućnost u europodručju. Njime je otvoren put za aktivaciju financijske pomoći u iznosu do 86 milijardi eura do 2018., uz uvjet da Grčka postigne napredak u provedbi dogovorenih reformi.

Plan ulaganja za Europu

Integrirani pristup gospodarskoj politici počiva na tri glavna stupa: poticanju ulaganja, ubrzavanju strukturnih reformi i ustrajavanju na fiskalnoj odgovornosti. Za obnovu rasta u EU-u nužno je istodobno djelovanje u sva tri područja. EU je 2015. ostvario napredak u svakome od njih.

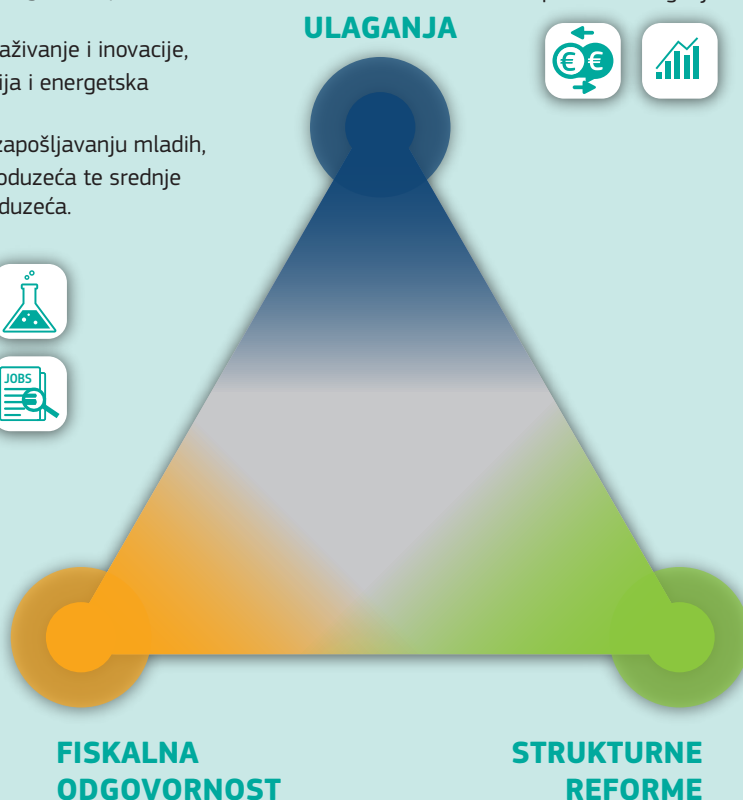
PLANOM ULAGANJA UPOTPUNJUJE SE „TROKUT USPJEŠNOSTI” ZA GOSPODARSKI RAST

Među prioritetnim su područjima:

- širokopojasne, energetske i prometne mreže,
- obrazovanje, istraživanje i inovacije,
- obnovljiva energija i energetska učinkovitost,
- projekt potpore zapošljavanju mladih,
- mala i srednja poduzeća te srednje kapitalizirana poduzeća.

Javna sredstva kao katalizator privatnih ulaganja

Izvor: Europska komisija.

Plan ulaganja sastoji se od tri povezana dijela:

- ▶ Mobilizacija najmanje 315 milijardi eura dodatnih ulaganja u iduće tri godine, čime će se maksimalno pojačavati učinak javnih sredstava te potaknuti privatna ulaganja. Najvažniji je instrument za postizanje tog cilja Europski fond za strateška ulaganja.
- ▶ Osiguravanje da se tim dodatnim ulaganjima ispune potrebe realnoga gospodarstva. Najvažniji su instrumenti za postizanje tog cilja Europski savjetodavni centar za ulaganja i Europski portal projekata ulaganja.
- ▶ Poboljšanje ulagačkog okruženja, na razini EU-a te na razini država članica. Već se radi na uklanjanju prepreka na razini EU-a i njegova jedinstvenog tržišta, kao i regulatornih i neregulatornih prepreka ulaganjima na nacionalnoj razini.

Povjerenik Carlos Moedas, potpredsjednica Komisije Kristalina Georgieva i potpredsjednik Komisije Jyrki Katainen objavljuju uspješni završetak pregovora o osnivanju Europskog fonda za strateška ulaganja, Bruxelles, 28. svibnja 2015.

Komisija je u studenome 2014. najavila osnivanje novog Europskog fonda za strateška ulaganja. Parlament je u prvim mjesecima 2015. intenzivno radio na analizi prijedloga Komisije te na predlaganju poboljšanja. Na trostranom sastanku krajem svibnja Parlament i Vijeće postigli su kompromis o predloženoj uredbi. Pregovori u okviru trijaloga zaključeni su u rekordnom roku što je omogućilo da se već u lipnju iz Fonda počnu odobravati zajmovi za projekte.

Europski fond za strateška ulaganja pruža jamstva za potporu projektima koje financira Grupa Europske investicijske banke. Njegova sredstva usmjeravaju se u dva glavna područja: infrastrukturu i inovacije (kojima upravlja Europska investicijska banka) te mala i srednja poduzeća (kojima upravljaju Europska investicijska banka i Europski investicijski fond). Zajmovi se mogu odobravati i regijama. Zajedno s Fondom djeluju i [Europski savjetodavni centar za ulaganja](#) te [Europski portal projekata ulaganja](#). Savjetodavni centar podupire razvoj i financiranje projekata ulaganja te je jedinstvena kontaktna točka u kojoj se daju smjernice i savjeti te služi kao platforma za razmjenu iskustava i znanja. U rujnu je započeo s radom pružajući potporu nositeljima projekata. Portal je javno dostupan siguran internetski portal na kojem se projekti na području EU-a mogu predstavljati potencijalnim ulagačima. Portal će biti pokrenut 2016.

Tijekom godine potpredsjednik Komisije Jyrki Katainen pokrenuo je u EU-u turneju promicanja Plana ulaganja za Europu na kojoj su se objašnjavale nove mogućnosti za sve ključne dionike (vlade, ulagače, poduzeća, regionalna nadležna tijela, sindikate i zajednice).

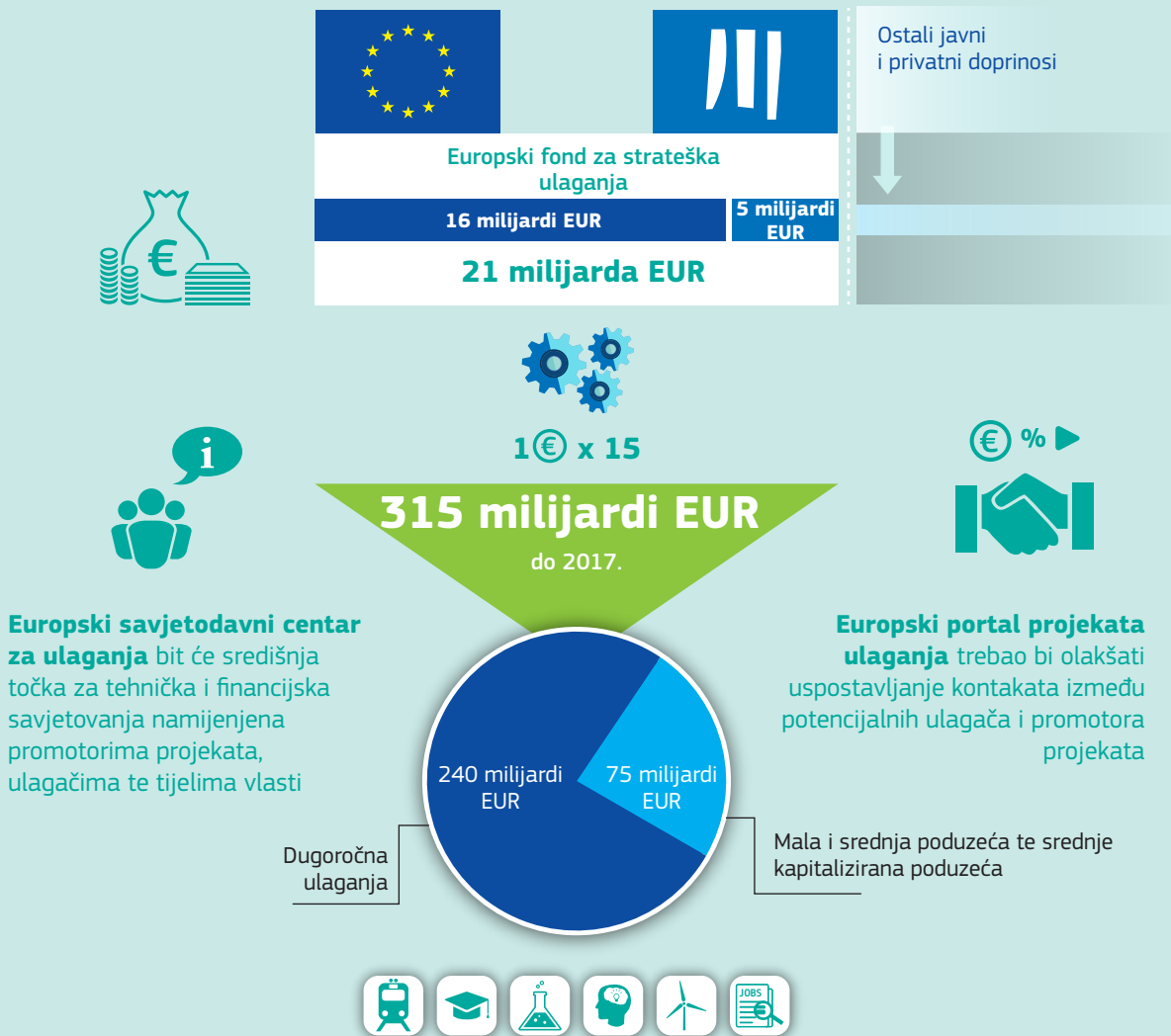
Svih 28 država članica podržalo je Europski fond za strateška ulaganja. Devet država članica 2015. obvezalo se uplatiti u Fond više od 40 milijardi eura, a Kina je također najavila namjeru da doprinese njegovu radu.

Ulaganja koja se financiraju iz Fonda usmjerena su na razvoj infrastrukture (širokopojasne i energetske mreže te promet); obrazovanje, istraživanja i inovacije; obnovljivu energiju i energetske učinkovitost; okoliš i učinkovitost resursa; socijalnu infrastrukturu i zdravstvo te potporu malim poduzećima.

Predsjednik Europske investicijske banke Werner Hoyer, predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker i potpredsjednik Komisije Jyrki Katainen pri potpisivanju sporazuma o Europskom fondu za strateška ulaganja, Bruxelles, 22. srpnja 2015.

NA KOJI NAČIN DJELUJE PLAN ULAGANJA?

Izvor: Europska komisija.

OD ULAGANJA DO OTVARANJA RADNIH MJESTA

Izvor: Europska komisija.

Komisija je počela uklanjati niz prepreka ulaganjima na razini EU-a i njegova jedinstvenog tržišta u sklopu ostvarenja ciljeva trećeg stupa plana ulaganja. To se odvija u okviru nekoliko područja djelovanja: postojećeg rada na uniji tržišta kapitala (npr. izmjene Direktive Solventnost II); strategije jedinstvenog tržišta (npr. javna nabava); jedinstvenog digitalnog tržišta; energetske unije; plana za bolju regulativu te drugih političkih inicijativa. Uklanjanje regulatornih i neregulatornih prepreka ulaganjima na nacionalnoj razini bit će prioritet i u europskom semestru 2016. Komisija je u kontekstu europskog semestra pokrenula dijalog s državama članicama radi utvrđivanja uskih grla te prioritarnih mjera za njihovo uklanjanje. Kako bi se ostvarili ambiciozni ciljevi iz trećeg stupa te državama članicama predložile konkretne reforme i pratila njihova provedba, sve službe Komisije (uključujući Službu za potporu strukturnim reformama) surađivat će s nadležnim tijelima država članica.

Do siječnja 2016. Fond je već osigurao 2,8 milijardi eura za financiranje ukupno 21 projekta u kategoriji infrastrukture i inovacija za koje se očekuje da će potaknuti ukupna ulaganja u vrijednosti od oko 13,3 milijarde eura. U kategoriji malih i srednjih poduzeća Fond je osigurao 1,5 milijardi eura za financiranje ukupno 66 projekata za koje se očekuje da će potaknuti ukupna ulaganja u vrijednosti od oko 21 milijarde eura.

Potpredsjednik Komisije Jyrki Katainen objašnjava novi strateški plan EU-a za ulaganja.

Gospodarska i fiskalna politika

Za oporavak gospodarstva EU-a osim ulaganja potrebni su i dobro fiskalno upravljanje i strukturne reforme.

Usklađivanje gospodarske politike u EU-u godišnje se provodi u okviru ciklusa poznatog kao **europski semestar**. Komisija je, počevši s **Godišnjim pregledom rasta** za 2015. objavljenim krajem 2014., utvrdila političke prioritete EU-a i njegovih država članica. Semestar je bio usmjeren na tri međusobno povezane teme: poticanje ulaganja, ubrzanje strukturnih reformi i ustrajavanje na fiskalnoj odgovornosti. Zahvaljujući poboljšanjima ciklusa ekonomske politike u okviru europskog semestra tijekom 2015. su pojednostavnjeni zaključci koje izrađuje Komisija i smanjene obveze država članica u pogledu izvješćivanja. Istodobno je postupak postao otvoreniji i multilateralniji. **Fleksibilnost pravila Pakta o stabilnosti i rastu objašnjena** je kako bi se ojačala pozitivna veza između strukturnih reformi, ulaganja i fiskalne odgovornosti. **Komisija je u svibnju dala** preporuke za pojedinačne države članice, kao i za cjelokupno europodručje koje je u lipnju podržalo Europsko vijeće. Vijeće je u srpnju **donijelo konačni paket preporuka za pojedinačne zemlje**.

Komisija je u veljači u sklopu europskog semestra **objavila detaljna preispitivanja** u kojima se daje ocjena **makroekonomskih neravnoteža** te prekomjernih neravnoteža u 16 država članica. U nekim su državama članicama rizici i dalje bili visoki. Komisija je stoga ponovo pozvala na uklanjanje prepreka rastu ubrzanjem strukturnih reformi te povećavanjem ulaganja u modernizaciju i razvoj infrastrukture. Njih bi trebalo pratiti provođenje odgovarajućih politika u europodručju kako bi se ojačalo povjerenje, pridonijelo ponovnoj uspostavi ravnoteže i osigurali stabilniji temelji za oporavak.

Pružanje potpore državama članicama

Komisija je zajedno s Europskom središnjom bankom i Međunarodnim monetarnim fondom 2015. nastavila pružati potporu državama članicama koje su nedugo prije toga dovršile programe financijske pomoći (Irska, Španjolska i Portugal). Za sve je tri zemlje nakon provedbe programa proveden nadzorni pregled. Te države članice danas ponovno bilježe rast i konsolidiraju svoje gospodarstvo. Osim toga, Komisija je nastavila podupirati provedbu programa za Cipar s ciljem rješavanja financijskih, fiskalnih i strukturnih izazova s kojima se suočava njegovo gospodarstvo. Time će se Cipru omogućiti da se vrati na put održivog rasta.

Pozornost svjetske javnosti prošle je godine mjesecima bila usmjerena na razvoj gospodarske i financijske situacije u Grčkoj. EU je bio domaćin niza hitnih sastanaka koji su se održavali tijekom ljeta, kada je Grčka bila na rubu bankrota, a njezin ostanak u europodručju upitan.

U kolovozu je napokon postignut dogovor što je Komisiji, koja je nastupala u ime Europskog stabilizacijskog mehanizma, omogućilo da donese treći program gospodarske prilagodbe za Grčku. Uz odobrenje Euroskupine i Vijeća guvernera [Europskog stabilizacijskog mehanizma](#) provedbom programa pri-

(Odozdo lijevo u smjeru kazaljke na satu) francuski predsjednik François Hollande, njemačka kancelarka Angela Merkel, predsjednik Euroskupine Jeroen Dijsselbloem, predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker, grčki premijer Aleksis Cipras, predsjednik Europskog vijeća Donald Tusk, glavni tajnik Vijeća Europske unije Uwe Corsepius i predsjednik Europske središnje banke Mario Draghi raspravljaju o državnim financijama Grčke, Bruxelles, 19. ožujka 2015.

donijelo se stabilizaciji gospodarske i financijske situacije u Grčkoj. U Komisijinoj [procjeni socijalnog učinka](#) zaključeno je da će se programom, ako se potpuno i pravodobno provede, toj državi članici pomoći da na financijski i socijalno održiv način vrati stabilnost i rast. Dogovorom je otvoren put prema aktivaciji do 86 milijardi eura financijske pomoći Grčkoj do 2018. Komisija je u srpnju pokrenula plan za zapošljavanje i rast za Grčku osiguravši dodatna sredstva u iznosu do 35 milijardi eura do 2020.

Grčki premijer Aleksis Cipras u razgovoru s predsjednikom Europske središnje banke Mariom Draghijem na sastanku na vrhu država europodručja, Bruxelles, 7. srpnja 2015.

Komisija je također predložila mjere za osiguranje učinkovite upotrebe sredstava namijenjenih financiranju kohezijske politike kako bi se njima poticala ulaganja i kako bi brzo stigla do korisnika. To je rezultiralo izravnim dodatnim financiranjem za Grčku u iznosu od oko 500 milijuna eura te uštedama

za grčki proračun od oko 2 milijarde eura. Dodatnih milijardu eura pretnanciranja namijenjenih programima u razdoblju 2014.–2020. mogu se iskoristiti za pokretanje novih projekata te će smanjiti opterećenost grčkog proračuna.

Grčki premijer Alexis Cipras, predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker, francuski predsjednik François Hollande i belgijski premijer Charles Michel na sastanku na vrhu država europskog područja, Bruxelles, 12. srpnja 2015.

Ulaganje u ljude

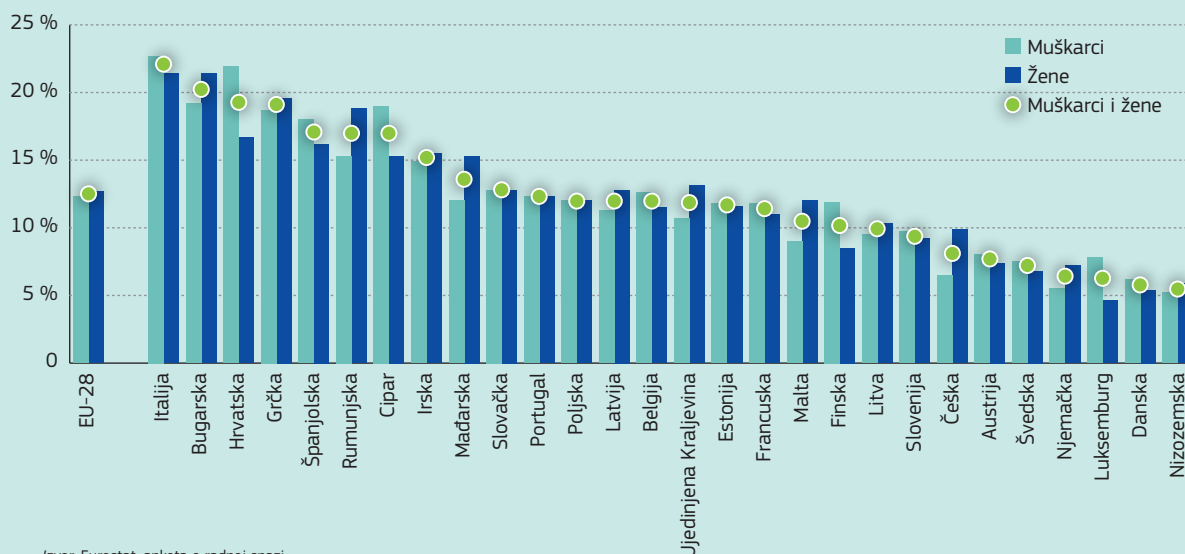
Kako bi održao konkurentnost u svjetskom gospodarstvu, EU-u treba visokokvalificirana i prilagodljiva radna snaga. To zahtijeva kontinuirano ulaganje u obrazovanje i osposobljavanje koje će dugoročno potaknuti rast, inovacije i zapošljavanje te pridonijeti sprečavanju socijalnog isključivanja.

U europskom semestru naglašena je važnost reformi s ciljem unapređenja obrazovanja i osposobljavanja koje su postavljene visoko na listi prioriteta u [13 država članica](#).

Europski socijalni fond najvažniji je instrument EU-a za ulaganje u ljude. Komisija je do kraja 2015. donijela sve operativne programe ukupne vrijednosti 86,4 milijarde eura. Komisija je znatno povisila stopu pretnanciranja iz fondova [Inicijative za zapošljavanje mladih](#), čime je osigurano oko milijardu eura za nacionalna i regionalna nadležna tijela. Tim će se sredstvima pružiti potpora za najviše

MLADI (OD 15 DO 24 GODINE) KOJI NISU ZAPOSLENI, NE ŠKOLUJU SE I NE OSPOSOBLJAVAJU 2014.

(postotak ukupnog stanovništva iste dobne i spolne skupine)

Izvor: Eurostat, anketa o radnoj snazi.

650 000 mladih koji nisu zaposleni, ne školuju se i ne osposobljavaju. Očekuje se da će u razdoblju 2014.–2020. najmanje deset milijuna nezaposlenih poboljšati svoje mogućnosti zapošljavanja te da će 395 000 malih i srednjih poduzeća primiti financijsku potporu za ulaganje u ljude. Više od 25 % dostupnih sredstava bit će namijenjeno promicanju socijalnog uključivanja te suzbijanju siromaštva i diskriminacije.

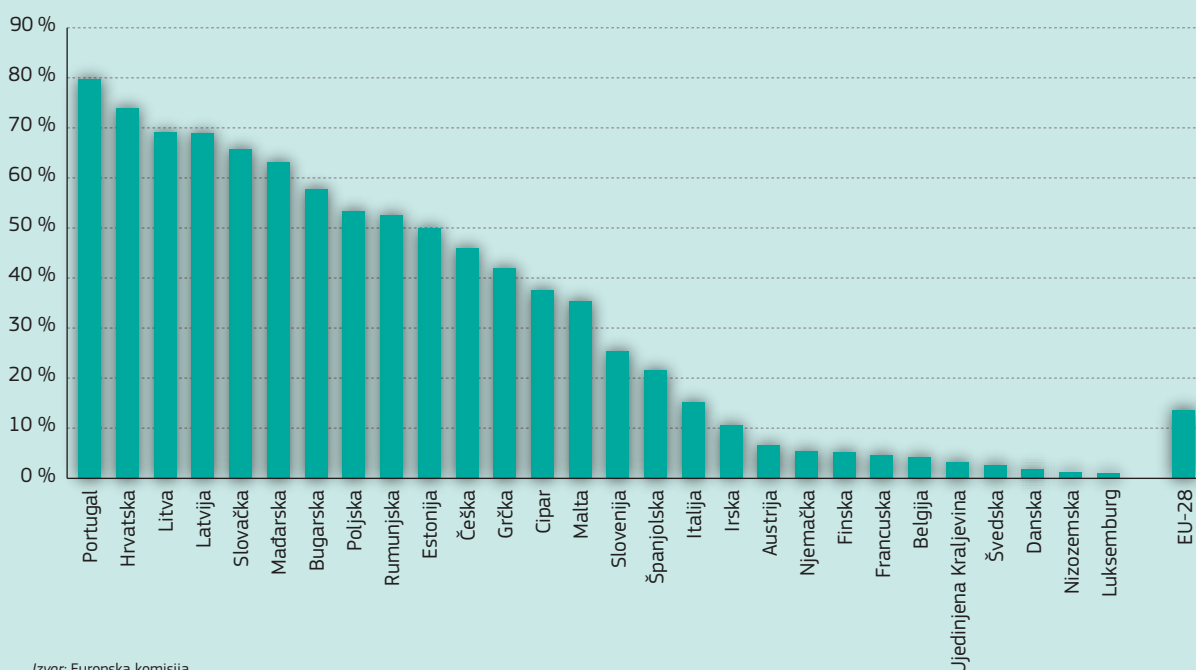
Erasmus+ je program EU-a za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport. Zahvaljujući potpori iz tog programa 2015. je za oko 520 000 mladih omogućeno studiranje, osposobljavanje, volontiranje i sudjelovanje u razmjenama. Osim toga, poučavanjem i vođenjem programa osposobljavanja u inozemstvu omogućeno je unapređivanje vještina za oko 165 000 zaposlenih u obrazovnim ustanovama i organizacijama mladih.

S obzirom na visoke stope dugoročne nezaposlenosti kojom je, prema procjenama, pogođeno oko 12 milijuna radno sposobnog stanovništva EU-a, Komisija je 2015. predložila političke smjernice. Njima će pridonijeti rastu broja ponovno zaposlenih te osigurati da svi koji traže posao dobiju ugovor o uključivanju na tržište rada prije no što protekne 18 mjeseci nezaposlenosti. Vijeće je u prosincu prihvatilo preporuku Komisije.

Regionalnom politikom podupiru se zapošljavanje, rast i ulaganja

Regionalnom politikom obuhvaćene su sve regije i gradovi EU-a. Njome se podupire otvaranje radnih mjesta, konkurentnost poduzeća, gospodarski rast, održivi razvoj te unapređenje kvalitete života građana. Radi ostvarenja tih ciljeva i ispunjavanja različitih razvojnih potreba u svim regijama EU-a u razdoblju 2014.–2020. za kohezijsku politiku odvojeno je 351,8 milijardi eura, odnosno gotovo trećina ukupnog proračuna EU-a. Najveći dio financijske potpore EU-a regijama, općinama i poduzećima i dalje se osigurava u okviru regionalne politike.

UDIO SREDSTAVA IZ EUROPSKIH STRUKTURNIH I INVESTICIJSKIH FONDOVA U JAVNIM ULAGANJIMA 2014.–2016.

Izvor: Europska komisija.

Povjerenica Corina Crețu pri obilasku gradilišta u Pragu, Češka, 31. ožujka 2015.

Regionalna politika i strategija Europa 2020.

Regionalnom politikom nadopunjavaju se politike EU-a, uključujući one usmjerene na obrazovanje, zapošljavanje, energetiku, okoliš, jedinstveno tržište, istraživanja i inovacije. Njome se osobito osigurava ulagački okvir kako bi se ostvarili ciljevi [strategije Europa 2020](#). Za ulaganje u prometne mreže, energetiku i infrastrukturu za zaštitu okoliša planira se osigurati više od 120 milijardi eura. Poboljšavanje prometnih veza i rješavanje pitanja povezanih s ekološkom održivošću u širem gospodarskom okviru koristit će malim i srednjim poduzećima.

U skladu s planom ulaganja za Europu iznosi sredstava iz europskih strukturalnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014.–2020. bit će dvostruko viši od onih u razdoblju 2007.–2013. Zamjenom uobičajenih bespovratnih sredstava financijskim instrumentima kao što su zajmovi, vlasnički kapital i jamstva njihov će iznos dosegnuti 23 milijarde eura. Time će se poboljšati dostupnost financiranja za mala i srednja poduzeća. Novac će biti namijenjen istraživanju, razvoju i inovacijama te ulaganjima u energetska učinkovitost i obnovljive izvore energije.

Nakon razdoblja intenzivnih pregovora s državama članicama 2015. su odobreni gotovo svi programi za razdoblje 2014.–2020. Provedba je većine tih programa započela. Programi iz razdoblja 2007.–2013. nastavili su se provoditi tijekom 2015. Općenito, prošle su godine države članice primile financijska sredstva u iznosu od 50,7 milijardi eura.

Istraživanja i inovacije

Važna je uloga istraživanja i inovacija u suočavanju s izazovima kao što su klimatske promjene, energetika i javno zdravlje. Zbog toga se u okviru [Obzora 2020.](#), dosad najvećeg EU-ova programa za istraživanja i inovacije, u to područje ulaže 77 milijardi eura. Program će privući i dodatna privatna i javna ulaganja. Prvi [rezultati](#) provedbe programa Obzor 2020. objavljeni u srpnju bili su pozitivni.

Povjerenik Carlos Moedas na otvaranju „turneje znanosti” na Sveučilištu u Coimbri, Portugal, 5. studenoga 2015.

U listopadu je [donesen novi program rada za Obzor 2020.](#) kojim se predviđa ulaganje gotovo 16 milijardi eura u istraživanja i inovacije u sljedeće dvije godine.

Financiranjem istraživanja i inovacija u dosad neviđenom opsegu program Obzor 2020. usmjeren je na tri izazova: plasiranje inovacija na tržište (otvorene inovacije), povećanje participativnosti istraživanja (otvorena znanost) te otvaranje znanosti svijetu.

Europski fond za strateška ulaganja već je počeo [jačati kapacitete programa Obzor 2020.](#), osobito u pogledu pružanja potpore malim i srednjim poduzećima. Fond je pomogao ispuniti i povećane potrebe za potporom instrumenta [InnovFin](#) (financiranje EU-a za inovatore) koji je na zajedničku inicijativu Komisije i Europske investicijske banke uspostavljen u okviru programa Obzor 2020.

U svemirskom je sektoru cilj EU-a razvijati unutarnje tržište za svemirske aplikacije, kao i industrije EU-a. U ožujku, rujnu i prosincu uspješno su lansirani sateliti programa *Galileo*. *Galileo* je program EU-a za razvoj globalnog sustava satelitske navigacije koji se može upotrebljavati za automobilske navigacijske uređaje, mobilne telefone i druge proizvode. [Drugi satelit programa Copernicus](#) lansiran je u lipnju i trebao bi omogućiti učinkovitije uklanjanje posljedica ekoloških katastrofa, korištenje zemljišta u poljoprivredi i šumarstvu te reagiranje na krizne situacije.

Povjerenica Elzbieta Bieńkowska obraća se predstavnicima medija nakon uspješnog lansiranja dvaju satelita programa *Galileo*, Bruxelles, 31. ožujka 2015.

Povezivanje Europe

Instrument za povezivanje Europe višegodišnji je program financiranja uspostavljen radi potpore projektima unapređenja prometnih, energetske i digitalne mreže EU-a s ukupnim proračunom od više od 30 milijardi eura namijenjenih tim sektorima u razdoblju 2014.–2020.

Komisija je u srpnju donijela popis 276 projekata za koje su namijenjena financijska sredstva EU-a u iznosu od 13,1 milijarde eura koja će privući dodatno javno i privatno sufinanciranje u iznosu od 28,8 milijardi eura. U studenome je objavljen novi poziv na podnošenje prijedloga s predviđenim ukupnim proračunom od 7,6 milijardi eura za koje je državama članicama kao rok određena veljača 2016.

Ulaganje u zeleniju budućnost

U [publikaciji Europski okoliš: stanje i izgledi u 2015. – sažeto izvješće](#), koju je u ožujku objavila Europska agencija za okoliš, dokazuje se da je zaštita okoliša isplativo ulaganje. U razdoblju 2000.–2011. zelene industrije u EU-u porasle su za više od 50 %, dok se broj radnih mjesta povezanih s robom i uslugama u sektoru zaštite okoliša u razdoblju 2000.–2012. povećao s 2,9 na 4,3 milijuna. Taj je rast bio neprekinut i tijekom godina recesije.

Komisija i Europska investicijska banka u veljači su pokrenule novi [instrument za financiranje prirodnog kapitala](#) kako bi se privukla javna sredstva za pokretanje novih privatnih ulaganja u prirodu i prilagodbu klimatskim promjenama.

Komisija je u prosincu predložila sveobuhvatan **paket za kružno gospodarstvo**. Svrha mu je potaknuti poduzeća i potrošače u EU-u na prelazak na model koji je bliži kružnom gospodarstvu u kojem se resursi koriste na održiviji način. Predloženim mjerama „zatvorit će se krug” životnog vijeka proizvoda stavljanjem naglaska na ekološki dizajn, bolje informiranje potrošača te pojačano recikliranje i ponovnu upotrebu. Taj će se prelazak financirati iz Europskog fonda za strateška ulaganja, sa 650 milijuna eura iz programa Obzor 2020., 5,5 milijardi eura iz strukturnih fondova za upravljanje otpadom te ulaganjima u kružno gospodarstvo na nacionalnoj razini.

Predsjednik Europske investicijske banke Werner Hoyer i povjerenik Karmenu Vella na konferenciji Europske investicijske banke o financiranju kružnoga gospodarstva, Luxembourg, 10. prosinca 2015.

Oslobađanje potencijala rasta poljoprivredne proizvodnje i iskorištavanja oceana

Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura zajedno s bioindustrijom integralni su dio gospodarskog i društvenog života EU-a. U tim se sektorima proizvode i obrađuju biološki resursi kako bi se ispunile potrebe potrošača i brojnih industrijskih grana za hranom, stočnom hranom, bioenergijom i biološkim proizvodima. Oni povećavaju samodostatnost EU-a i osiguravaju radna mjesta te poslovne prilike koje su prijeko potrebne u ruralnim, obalnim i morskim područjima.

Povjerenik Phil Hogan pri posjetu sajmu „Royal Highland Show”, Edinburgh, Ujedinjena Kraljevina, 18. lipnja 2015.

EU-ovom zajedničkom poljoprivrednom politikom podupiru se ulaganja, znanje i pristup financiranju za poljoprivredno-prehrambeni sektor, poljoprivredne tehnologije i infrastrukturu. Tijekom razdoblja 2014.–2020. u okviru ukupno 118 **programa ruralnog razvoja** pridonijet će se modernizaciji i razvoju sektora hrane i poljoprivrede s oko 80 milijardi eura. Gotovo 43 milijarde eura od tog iznosa bit će injekcija privatnog kapitala. Osim toga, očekuje se da će se programima ruralnog razvoja poduprijeti razvoj 66 000 malih i srednjih seoskih poduzeća izvan poljoprivrednog sektora. U sklopu tih programa financirat će se 3,7 milijuna mjesta za osposobljavanje poljoprivrednika i drugih ruralnih poduzetnika te osigurati početna bespovratna sredstva za više od 160 000 mladih poljoprivrednika. Ulaganjima

Povjerenik Tibor Navracsics i potpredsjednica Europskog parlamenta Mairead McGuinness pri posjetu svjetskoj izložbi Expo, Milano, Italija, 8. svibnja 2015.

u infrastrukturu poboljšat će se dostupnost informacija i komunikacijskih tehnologija, uključujući širokopoljasne mreže, za gotovo 18 milijuna stanovnika ruralnih područja. Istodobno će se izravnim plaćanjima i tržišnim instrumentima osigurati stabilnost dohotka od poljoprivrede. To je veoma važno u prehrambenom sektoru EU-a koji je s 47 milijuna zaposlenih najveći generator radnih mjesta i čini 7 % bruto domaćeg proizvoda Unije.

Svjetska izložba Expo 2015. održana je u Milanu s temom „Nahraniti planet: energija za život”. Od 1. svibnja do 31. listopada izložbu je posjetilo više od 21 milijuna ljudi. Paviljon EU-a privukao je veliku pozornost posjetitelja.

Proračun EU-a usmjeren na rezultate

U doba povećanog pritiska na financije nikad nije bilo važnije maksimalno iskoristiti svaki euro koji uplate porezni obveznici. Komisija je u rujnu pokrenula inicijativu „Proračun EU-a usmjeren na rezultate” kako bi osigurala da se sredstva EU-a troše u korist građana te da svi projekti koji se financiraju sredstvima EU-a daju vidljive rezultate i najbolju vrijednost za novac.

Cilj je ulagati proračunska sredstva EU-a u skladu s političkim prioritetima Komisije, kao što su poticanje rasta, zapošljavanja i konkurentnosti te brzo i učinkovito reagiranje na krizne situacije. [Baza podataka i karta](#) uspješnih projekata financiranih iz proračuna EU-a dostupna je na *web*-mjestu Komisije.

POGLAVLJE 2.

„Moramo puno bolje iskoristiti velike mogućnosti digitalnih tehnologija, koje ne poznaju granice. Da bismo to učinili, moramo smoći hrabrosti da svladamo nacionalne prepreke u području regulative o telekomunikacijama, propisa o autorskim pravima i zaštiti podataka, upravljanja radiovalovima i primjene propisa o tržišnom natjecanju.”

Jean-Claude Juncker, Političke smjernice, 15. srpnja 2014.

Povezano jedinstveno digitalno tržište

Komisija je 2015. počela provoditi strategiju za povezivanje jedinstvenog digitalnog tržišta. Tom se strategijom nastoje ukloniti internetske prepreke zbog kojih građanima EU-a nisu dostupne sve robe i usluge. Zbog tih prepreka internetska poduzeća i novoosnovana poduzeća ne mogu potpuno iskoristiti mogućnosti za rast koje pruža internet.

Komisija je u svibnju poduzela prve korake u provedbi strategije kojom se želi preobraziti 28 nacionalnih tržišta EU-a u jedinstveno digitalno tržište, otvoriti stotine tisuća novih radnih mjesta i pridonijeti 415 milijardi eura godišnje gospodarstvu EU-a.

Institucije EU-a postigle su u prosincu povijesni dogovor kako bi se u lipnju 2017.

konačno ukinule **naknade za roaming** uz uvjet da se donesu određeni zakonski akti. Od tog će dana građani moći putovati po cijelom EU-u i neće morati plaćati dodatne naknade za upotrebu mobilnog ili pametnog telefona ili tableta. Osim toga, dogovoreno je da će se osigurati **otvoreni internet** za sve. Prvi zakonodavni prijedlozi strategije jedinstvenog digitalnog tržišta predstavljeni su u prosincu. Uključivali su **nova pravila** kojima se državljanima EU-a prilikom putovanja po EU-u daje pravo pristupa filmovima, prijenosima sportskih događaja, glazbi, e-knjigama i igrama koje su kupili u svojoj matičnoj državi članici. Komisija je predložila i **nova pravila povezana s prekograničnim ugovorima** kako bi bolje zaštitila potrošače koji kupuju na

internetu u EU-u i pomogla poduzećima da prošire internetsku prodaju.

Postignut je politički dogovor o novom sustavu EU-a za zaštitu podataka te o novim propisima za osiguravanje visoke zajedničke razine mrežne i informacijske sigurnosti u EU-u.

Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta

Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta temelji se na tri stupa:

- ▶ boljem pristupu potrošača i poduzeća digitalnom sadržaju i uslugama u cijelom EU-u;
- ▶ stvaranju odgovarajućeg okruženja i ravnopravnih uvjeta za razvoj digitalnih mreža i inovativnih usluga;
- ▶ maksimalnom iskorištavanju potencijala za rast digitalnoga gospodarstva.

Potpredsjednik Komisije Andrus Ansip raspravlja o strategiji jedinstvenog digitalnog tržišta u okviru dijaloga s građanima u Berlinu, Njemačka, 10. prosinca 2015.

Bolji pristup robi i uslugama

Olakšavanje e-trgovine

Većini građana koji su na internetu pokušali kupiti proizvode u drugoj državi vjerojatno se dogodilo da su cijene za njihovu državu bile drugačije ili im proizvodi nisu bili dostupni. Komisija provodi ažuriranje

VEĆA INTEGRIRANOST MREŽA, PROIZVODA I USLUGA

propisa EU-a o prekograničnoj internetskoj trgovini. Time želi olakšati prekograničnu kupnju i prodaju omogućujući potrošačima veća prava i veći izbor, a poduzećima lakšu prodaju u drugim državama članicama. Komisija je 2015. počela pripremati propise za bolju zaštitu potrošača pri prekograničnoj digitalnoj kupnji. Uz to baviti će se mogućim preprekama prekograničnoj internetskoj trgovini robom i uslugama koje postavljaju poduzeća. Posebno će se usredotočiti na sektore u kojima je e-trgovina najraširenija, kao što su elektronika, odjeća i obuća te digitalni sadržaj. Taj je proces počeo pokretanjem [protumonopolske istrage tržišnog natjecanja u sektoru e-trgovine](#) u svibnju.

Tijekom godine Komisija je nastavila podupirati prava potrošača na digitalnom tržištu. U prosincu je predstavila [usklađena pravila o određenim aspektima ugovora o isporuci digitalnog sadržaja \(npr. strujanje glazbe\)](#) i [određenim aspektima ugovora o internetskoj i drugoj prodaji robe na daljinu \(npr. kupnja odjeće na internetu\)](#). Dvama prijedlozima pomoći će se ukloniti pravnu rascjepkanost u području potrošačkog ugovornog prava i visoke troškove za poduzeća, posebno mala i srednja poduzeća. Njima će se također povećati povjerenje potrošača pri kupnji iz druge države članice. Potrošači će biti zaštićeniji te će imati veći izbor proizvoda po konkurentnijim cijenama. Poduzeća će moći isporučivati digitalni sadržaj i prodavati robu potrošačima diljem EU-a na temelju istog skupa ugovornih pravila.

Pojednostavnjivanje pravila o PDV-u za prekograničnu e-trgovinu

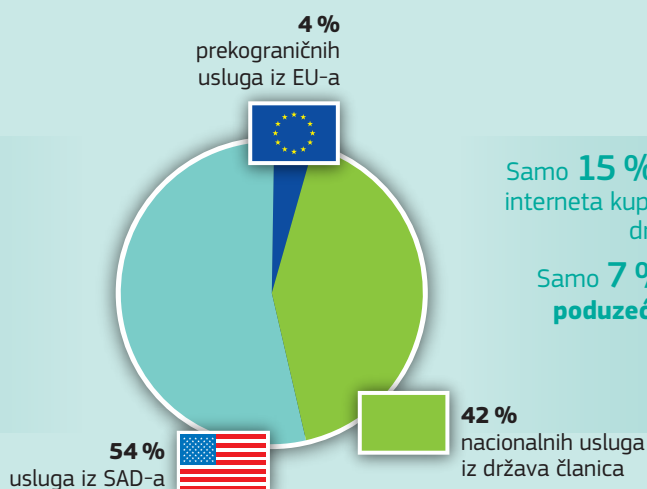
Danas svako poduzeće koje se želi baviti prodajom u drugoj državi članici može zbog ispunjavanja obveza plaćanja PDV-a imati trošak veći od 5 000 eura po državi članici godišnje. Komisija želi omogućiti ravnopravne uvjete za sva poduzeća u EU-u i osigurati da se prihodi od poreza na dodanu vrijednost ostvaruju u državi članici iz koje dolazi potrošač. U rujnu je Komisija započela [javno savjetovanje](#) kako bi se pronašli načini jednostavnijeg plaćanja pri prekograničnim e-trgovinskim transakcijama u EU-u.

Poboljšanje prekogranične dostave paketa

Troškovi dostave paketa nisu problem samo za potrošače koji kupuju na internetu. Poduzeća koja prodaju svoje proizvode digitalno također se žale na troškove dostave. Komisija strategijom jedinstvenog digitalnog tržišta promiče [cjenovno pristupačne i kvalitetne usluge prekogranične dostave](#) kojima bi se poduzećima omogućilo da svoje proizvode dostave potrošačima tako da svi uključeni imaju koristi. Kako bi saznala što građani i poduzeća točno trebaju, Komisija je u svibnju započela [savjetovanje](#) na tu temu.

E-TRGOVINA: OGROMAN POTENCIJAL KOJI JE NA RAZINI EU-a UGLAVNOM NEISKORIŠTEN

315 milijuna stanovnika EU-a svakodnevno se koristi internetom

Samo **15 % potrošača** putem interneta kupuje od prodavača iz drugih država članica

Samo **7 % malih i srednjih poduzeća** prodaje u drugim državama

Uklanjanje geografskog blokiranja

Mnogi građani koji kupuju na internetu iskusili su geografsko blokiranje, poslovnu praksu kojom internetski prodavatelji potrošačima uskraćuju pristup internetskoj stranici na temelju njihove lokacije ili ih preusmjeravaju u lokalnu trgovinu s drugačijim cijenama. Tako primjerice potrošač u jednoj državi članici za najam automobila može platiti više nego potrošač iz druge države članice za istu uslugu. U rujnu je Komisija započela [javno savjetovanje](#) kako bi ispitala potrebe potrošača i lakše pripremila zakonodavne prijedloge kojima bi se ukinula ta praksa ako nije utemeljena.

Modernizacija zakonodavstva o autorskim pravima

Danas se može dogoditi da europski državljani kad putuju po EU-u nemaju pristup internetskim uslugama kao što su filmovi, prijenosi sportskih događaja, glazba, e-knjige i igre koje su kupili u svojoj matičnoj državi članici. Primjerice, kad nizozemski pretplatnik popularnog pružatelja internetskih usluga kao što su filmovi i TV serije putuje u Njemačku, može gledati samo filmove koje to poduzeće nudi svojim njemačkim potrošačima. Ako posjećuje Poljsku, neće uopće moći gledati filmove tog pružatelja jer on trenutačno ne posluje u Poljskoj. Komisija je u prosincu predložila nove propise kojima bi se državljanima EU-a omogućilo da putuju s digitalnim sadržajem koji su kupili ili na koji su se pretplatili kod kuće. Očekuje se da će prekogranična prenosivost, novo pravo EU-a za potrošače, postati stvarnost 2017. To je prvi dio plana Komisije za modernizaciju propisa EU-a o autorskim pravima kojim se želi prilagoditi novim tehnologijama, ponašanju potrošača i tržišnim uvjetima. Osim toga, Komisija je predstavila i [akcijski plan](#) u kojem su opisani zakonodavni prijedlozi i političke inicijative predviđeni za prvu polovinu 2016. Komisija želi europskim državljanima osigurati pristup širokoj zakonitoj ponudi sadržaja te istodobno bolju zaštitu autora i ostalih nositelja prava, kao i poštenu naknadu za njihov rad.

Revizija Direktive o satelitskom emitiranju i kablskom reemitiranju

Pružatelje usluga zemaljske televizije odavno su potisnuli pružatelji usluga satelitske i kablске televizije, od kojih mnogi potrošačima nude više sadržaja. No, iskorištavaju li građani u potpunosti njihove usluge? Ograničavaju li prepreke povezane sa zastarjelim zakonodavstvom o autorskim pravima još uvijek pristup građana novim i kreativnim digitalnim sadržajima? Želeći utvrditi u kojim bi slučajevima i kako pružatelji usluga satelitske i kablске televizije trebali prenijeti autorska prava i time omogućiti velik izbor sadržaja u cijelom EU-u, Komisija je službeno počela revidirati propise EU-a. U okviru [savjetovanja o Direktivi o satelitskom emitiranju i kablskom reemitiranju](#) koje je započelo u kolovozu raspravljalo se o tome jesu li propisi ažurirani i kakav bi učinak imalo njihovo proširenje na televizijske i radijske programe koji se emitiraju putem interneta. Cilj je poboljšati prekogranični pristup emitiranju i povezanim internetskim uslugama u cijelom EU-u. Uklanjanjem prepreka na jedinstvenom digitalnom tržištu potaknut će se autori i njihovo stvaralaštvo te ojačati EU-ov sektor emitiranja, a potrošačima će biti dostupna šira paleta prekograničnih sadržaja.

Stvaranje odgovarajućeg okruženja

Jačanje povjerenja u internetske usluge

Iako se sve veći dio života potrošača odvija na digitalnim kanalima, oni još uvijek nisu sigurni kako poduzeća postupaju s njihovim osobnim podacima. [To je razlog zabrinutosti 72 % korisnika internetskih usluga u EU-u.](#) Kako bi otklonili bojazni građana EU-a te povećali sigurnost i povjerenje na internetu, Parlament i Vijeće poduprli su nove [propise EU-a o zaštiti podataka](#) koje je [Komisija prvi put predložila 2012.](#) Ti propisi, dogovoreni krajem 2015., uključuju:

- ▶ jedinstven skup propisa o zaštiti podataka, koji vrijede u cijelom EU-u, s pomoću kojeg će poduzeća uštedjeti oko 2,3 milijarde eura godišnje;
- ▶ jača i dodatna prava, kao što je pravo na zaborav;

- ▶ europska pravila na europskom tlu – poduzeća sa sjedištem izvan Europske unije morat će primjenjivati pravila EU-a prilikom pružanja usluga u EU-u;
- ▶ više ovlasti za neovisna nacionalna tijela za zaštitu podataka koja će moći učinkovito kažnjavati poduzeća koja krše propise EU-a o zaštiti podataka;
- ▶ pristup „sve na jednome mjestu” za poduzeća i građane – poduzeća će nadzirati samo jedno tijelo, a ne njih 28.

Najava jedinstvenog digitalnog tržišta EU-a.

Parlament i Vijeće dogovorili su i **nove propise** kojima bi se trebala osigurati visoka zajednička razina mrežne i informacijske sigurnosti u EU-u. To je važan element **strategije EU-a za kibernetičku sigurnost**, a sve države članice morat će donijeti nacionalnu strategiju za kibernetičku sigurnost. Posebne obveze vrijedit će za pružatelje osnovnih usluga u sektorima kao što su energija, promet, bankarstvo i zdravstvo te za poduzeća koja pružaju digitalne usluge kao što su tražilice, računalstvo u oblaku i internetska tržišta. Oni će morati poduzeti odgovarajuće sigurnosne mjere i prijaviti nacionalnim tijelima važne kibernetičke incidente.

U okviru strategije jedinstvenog digitalnog tržišta Komisija u partnerstvu s industrijom radi i na tehnologijama i rješenjima za sigurnost internetskih mreža.

Povjerenik Günther Oettinger na sastanku u sklopu inicijative „Startup Europe Comes to Silicon Valley” u okviru koje su se najbolja novoosnovana i rastuća tehnološka poduzeća iz EU-a susrela s dionicima iz Silicijske doline, San Francisco, Sjedinjene Američke Države, 23. rujna 2015.

Ukidanje naknada za *roaming* 2017.

Parlament i Vijeće u listopadu su **dogovorili ukidanje naknada za *roaming* u EU-u** i odobrili propise kojima se štiti pravo svakog građanina EU-a na nediskriminirajući pristup internetskom sadržaju.

Predviđa se da će se naknade za *roaming* ukinuti u lipnju 2017. uz uvjet da se donesu **određeni pravni akti** kojima će se korisnicima mobilnih telefona, pametnih telefona i tableta kad putuju po EU-u omogućiti da plaćaju istu cijenu kao kod kuće bez dodatnih troškova. U međuvremenu će se smanjiti maksimalne

ROAMING PRI PUTOVANJU UNUTAR EU-a

Nakon 15. lipnja 2017.* neće se naplaćivati dodatne naknade

Nakon 30. travnja 2016. usluge će se naplaćivati po domaćim cijenama + dodatno najviše
(cijene izražene u eurima bez PDV-a)

0,05 EUR Birani pozivi
(po minuti)

0,02 EUR Poslane SMS
poruke

0,05 EUR Podatkovni promet
(po megabajtu)

#roaming

* Uz uvjet donošenja određenih pravnih akata.

Izvor: Europska komisija.

naknade koje će korisnici morati plaćati te će one od 30. travnja 2016. iznositi 0,05 eura po minuti za odlazne pozive, 0,02 eura za poslanu SMS poruku i 0,05 eura po megabajtu podataka. Od 2007. EU-u je već uspjelo smanjiti troškove *roaminga* za više od 80 % za pozive, SMS poruke i podatkovni promet.

Propisima koji su dogovoreni u listopadu u zakonodavstvo EU-a uvrstit će se i načelo **neutralnosti mreže**. Korisnici će moći pristupati sadržaju prema vlastitom izboru te ih se više neće nepravedno blokirati ili usporavati, a neće se dopustiti ni plaćanje za davanje prednosti. Novi će propisi stupiti na snagu u svim državama članicama 30. travnja 2016.

Medijski i telekomunikacijski okvir za 21. stoljeće

Nove tehnologije, novi poslovni modeli, usluge na zahtjev i novi načini gledanja sadržaja, primjerice putem pametnog telefona, mijenjaju audiovizualni sektor. Komisija je u srpnju započela **javno savjetovanje** o tome kako audiovizualno medijsko okruženje EU-a pripremiti za digitalno doba. Na temelju rezultata savjetovanja Komisija će 2016. razmotriti treba li prilagoditi i ažurirati **Direktivu o audiovizualnim medijskim uslugama**.

Povratne informacije s dva druga **javna savjetovanja održana 2015.** također će pomoći Komisiji da ažurira propise EU-a o telekomunikacijama te utvrdi brzine i kvalitetu interneta za koje sudionici smatraju da će biti potrebni nakon 2020. Komisija strategijom jedinstvenog digitalnog tržišta nastoji unaprijediti digitalnu povezivost u EU-u, posebno u ruralnim područjima. Samo je 18 % ruralnih područja pokriveno brzim optičkim širokopojasnim mrežama, u usporedbi sa 62 % urbanih područja. Komisija će od 2014. do 2020. uložiti 2 milijarde eura iz programa za ruralni razvoj kako bi poboljšala usluge informacijskih i komunikacijskih tehnologija za gotovo 18 milijuna stanovnika ruralnih područja. Iz Europskog fonda za regionalni razvoj u okviru tog širokog područja uložiti će se 13,3 milijarde eura u poboljšanje pristupa digitalnim tehnologijama i mrežama diljem EU-a. Osim toga, 150 milijuna eura dodijeljeno je za širokopojasnu infrastrukturu u okviru Instrumenta za povezivanje Europe, preko kojeg Komisija i Europska investicijska banka mogu financirati zajmove, projektne obveznice i jamstva za financiranje projekata u području telekomunikacija. Očekuje se da će se dijelom Instrumenta za povezivanje Europe koji se odnosi na širokopojasne mreže mobilizirati otprilike milijarda eura u ulaganja.

Internetske platforme

Internetske platforme (tražilice, društveni mediji, internetske stranice za razmjenu znanja i videosadržaja, trgovine aplikacijama itd.) važan su dio naprednoga digitalnoga gospodarstva. Budući da one

sudionicima na tržištu omogućuju iskorištavanje prednosti digitalizacije i e-trgovine, od njih koristi imaju i potrošači i pružatelji usluga. One su također promijenile način distribuiranja kulturnog sadržaja. Rezultati [savjetovanja](#) koje je započelo u rujnu uključit će se u procjenu uloge platformi i posrednika, uključujući pitanje kako riješiti problem nezakonitog sadržaja na internetu.

Maksimalno iskorištavanje potencijala za rast

Ostvarivanje koristi od e-usluga i unaprjeđenje digitalnih vještina

Komisijinom strategijom jedinstvenog digitalnog tržišta podržava se uključivo digitalno društvo u kojem građani imaju odgovarajuće vještine za iskorištavanje mogućnosti koje pruža internet i poboljšanje prilika za zapošljavanje. [Četiri su nove nacionalne koalicije za digitalne vještine i radna mjesta](#) pokrenute 2015. u Belgiji, Cipru, Nizozemskoj i Ujedinjenoj Kraljevini. Trenutačno postoji [13 nacionalnih partnerstava](#) koja je nadahnula [Velika koalicija EU-a za digitalna radna mjesta](#), pokrenuta 2013. kako bi se prevladao nedostatak digitalnih vještina u EU-u.

U e-upravi upotrebljavaju se digitalni alati i sustavi kako bi se građanima i poduzećima pružile bolje javne usluge. Njome se građanima, poduzećima i organizacijama omogućuje da lakše, brže i jeftinije obavljaju svoje poslove s upravnim tijelima. Ako bi se e-uprava uvela u cijelom EU-u, godišnje uštede mogle bi premašiti 50 milijardi eura. Parlament i Vijeće u prosincu su odobrili [Komisijine planove za program ISA²](#). U okviru tog programa stavit će se na raspolaganje 131 milijun eura za razvoj interoperabilnih digitalnih rješenja kako bi se osigurala nesmetana elektronička prekogranična i međusektorska interakcija među javnim upravama EU-a.

Digitalne tehnologije utječu na sve aspekte našeg svakodnevnog života. Zahvaljujući [zakonodavstvu koje su Parlament i Vijeće donijeli u travnju](#) svi će novi automobili od travnja 2018. biti opremljeni tehnologijom eCall. Dođe li do teške nesreće, eCall automatski zove 112, jedinstveni europski broj za hitne službe. Tom se tehnologijom hitnim službama prenosi točna lokacija vozila, vrijeme nesreće i smjer kretanja (što je najvažnije na autocestama), čak i ako vozač nije pri svijesti ili ne može sam obaviti telefonski poziv. Prema procjenama Komisije ovim bi se sustavom, nakon što ga se u potpunosti uvede, moglo spasiti stotine života godišnje i brže pomoći ozlijeđenima.

Razvoj normi

Norme su važni alati kojima se omogućuje međusobno funkcioniranje različitih sustava. Njima se potiču inovacije i jača konkurentnost industrije EU-a. U rujnu Komisija je [zatražila mišljenja o prioritetima za norme](#) u područjima kao što su računalstvo u oblaku, kibernetička sigurnost, e-zdravstvo, inteligentni promet, pametni gradovi i 5G komunikacije. 5G sljedeća je generacija komunikacijskih mreža. Ona ne samo da će biti brža, nego će biti i okosnica naše digitalne budućnosti i temelj EU-ova tržišta [interneta stvari](#) vrijednog bilijun eura. Internet stvari je pojam kojim se opisuju nove funkcionalnosti i aplikacije, od povezanih automobila do pametnih domova. Do 2020. mobilni internetski promet povećat će se više od 30 puta u usporedbi s 2010. Najbolja tehnologija za tu novu stvarnost bit će 5G. EU je 2015. potpisao povijesne sporazume s [Kinom](#) i [Japanom](#) o suradnji u globalnoj utrci za razvoj 5G mreža.

Iskorištavanje punog potencijala podatkovnoga gospodarstva i računalstva u oblaku

Ljudskim ili mehaničkim djelovanjem stvaraju se ogromne količine podataka. „[Velike količine podataka](#)” mogu biti katalizator rasta, inovacija i digitalizacije. Prije poduzimanja mjera u tom području Komisija je u rujnu započela [javno savjetovanje](#) kako bi prikupila mišljenja za inicijative kojima bi se promicao slobodan protok podataka u EU-u i uklonila ograničenja povezana s pristupom podacima i njihovom lokacijom. U okviru savjetovanja razmatralo se i kako najbolje olakšati certifikaciju usluga u oblaku, promjenu pružatelja usluga u oblaku i stvaranje „oblaka za istraživanja”. To će biti ključne tehnologije za industriju budućnosti EU-a. I same institucije EU-a obvezale su se na korištenje računalstvom u oblaku. U prosincu je [Komisija odabrala nekoliko poduzeća](#) koja će 2016. svim institucijama EU-a pružati niz IT usluga u oblaku.

„Zbog trenutačne geopolitičke situacije prisilno smo se podsjetili na to da je Europa previše oslonjena na uvoz goriva i plina. Stoga europsku energetska politiku želim reformirati i reorganizirati u novu europsku energetska uniju.”

Jean-Claude Juncker, Političke smjernice, 15. srpnja 2014.

Čvrsta energetska unija s klimatskom politikom usmjerenom na budućnost

EU je krenuo u 2015. obvezavši se s jedne strane na isporuku sigurne energije po pristupačnim cijenama svojim građanima i poduzećima, a s druge strane na borbu protiv uzroka klimatskih promjena. U veljači je pokrenuo energetska uniju kako bi se potrošačima pomoglo uštedjeti novac i energiju, pomoglo okolišu te zajamčila sigurnost opskrbe. U srpnju je pokrenut niz srodnih prijedloga koji su obuhvaćali izmjenu sustava EU-a za trgovinu emisijama, jasnije oblikovanje oznaka energetske učinkovitosti i stvaranje povoljnijih uvjeta za potrošače. Komisija je pokrenula i javno savjetovanje o novom obliku tržišta električne energije.

U veljači je Komisija predstavila komunikaciju

o tome kako do 2020. u svim državama članicama postići cilj 10-postotne elektroenergetske povezanosti. Do kraja 2015. godine već je predstavljeno nekoliko projekata elektroenergetskog povezivanja, i to baltičkih država na sjeveru, Iberijskog poluotoka na jugu te Malte s ostalim dijelovima EU-a.

U rujnu je Komisija donijela novi strateški plan za energetska tehnologiju, čiji je cilj ubrzati razvoj i primjenu niskougličnih tehnologija.

U studenome je Komisija izdala izvješće o stanju energetske unije, u kojem je predstavljen napredak od donošenja okvirne strategije za energetska uniju. Međutim, njezina će provedba zahtijevati dodatne napore i 2016. će biti presudna

godina za ostvarenje energetske unije.

Osim toga EU je imao ključnu ulogu u posredovanju prvog sporazuma o klimi koji je pravno obvezujući na svjetskoj razini. U prosincu ga je u Parizu prihvatilo 195 zemalja. Sporazumom je utvrđen globalni akcijski plan kojim se svijetu omogućuje izbjegavanje opasnih klimatskih promjena tako da se porast globalne temperature ograniči na razinu znatno nižu od 2 °C u odnosu na predindustrijske razine. Njime je također poslan jasan signal ulagačima, poduzećima i donositeljima politika da se ne odustaje od cilja prelaska na čistu energiju i da se mora pronaći zamjena za onečišćujuća fosilna goriva.

Energetska unija: sigurna i održiva energija po pristupačnim i konkurentnim cijenama za svakog stanovnika EU-a

U veljači je Komisija donijela [strategiju za energetska uniju](#) koja se temelji na [Europskoj strategiji za energetska sigurnost](#) i na [okviru EU-a za klimatsku i energetska politiku do 2030.](#) U listopadu 2014. šefovi država i vlada dogovorili su ciljeve za smanjenje domaćih emisija stakleničkih plinova za najmanje 40 % do 2030. u odnosu na razine iz 1990., obvezujući udio energije iz obnovljivih izvora od najmanje 27 % u cijelom EU-u i povećanje energetske učinkovitosti od najmanje 27 % u odnosu na predviđene brojke. Do 2020. preispitat će se cilj povećanja energetske učinkovitosti, pri čemu će se stremiti povećanju od 30 % na razini EU-a. S obzirom na presudnu važnost potpunog funkcioniranja i povezanosti unutarnjeg energetskeg tržišta, čelnici EU-a dogovorili su i minimalni cilj 10-postotne elektroenergetske povezanosti država članica do 2020. Nakon toga težit će se povećanju tog cilja na 15 % do 2030.

Temeljni je cilj energetske unije osigurati potrošačima i poduzećima u EU-u sigurnu i održivu energiju po konkurentnim cijenama. Potrošačima bi trebalo ponuditi energiju po pristupačnim cijenama te više tržišnog natjecanja i mogućnosti odabira kako bi uštedjeli novac i energiju.

Cilj energetske unije je i borba protiv klimatskih promjena prelaskom na niskougljično gospodarstvo koje je prihvatljivo za klimu. U veljači je Komisija objavila [komunikaciju kojom se utvrđuje vizija za svjetski sporazum o klimi u prosincu u Parizu.](#)

EU uvozi 53 % energije koju troši, a neke njegove države članice ovise o jednom dobavljaču za uvoz plina. Diversifikacija izvora i dobavljača energije ključno je sredstvo i za povećanje energetske sigurnosti EU-a i očuvanje njegove konkurentnosti. Kako bi se postigla potrebna diversifikacija, EU razmatra opskrbu gorivom iz drugih dijelova svijeta, istražuje nove tehnologije, daljnji razvoj domaćih resursa (uključujući biomasu, kako je utvrđeno u [strategiji EU-a za šume](#)) i poboljšanje infrastrukture za pristup novim izvorima opskrbe.

Trajne prepreke stvarnoj integraciji tržišta, neusklađene nacionalne politike i nedostatak zajedničkog stajališta prema zemljama izvan EU-a otežali su napredak u ostvarenju energetske unije.

Strategija za energetska uniju stoga se temelji na pet dimenzija:

- ▶ energetske sigurnosti, solidarnosti i povjerenju;
- ▶ potpuno integriranom europskom energetskeg tržištu;
- ▶ energetske učinkovitosti koja pridonosi ograničavanju potražnje;
- ▶ dekarbonizaciji gospodarstva;
- ▶ istraživanju, inovacijama i konkurentnosti.

Osiguravanje uspješnosti energetske unije u svim državama članicama zahtijevat će niz inicijativa na razini EU-a i nacionalnoj razini tijekom sljedećih godina.

Kohezijskom politikom EU-a pridonosi se ostvarenju ciljeva energetske unije na terenu. Putem europskih strukturnih i investicijskih fondova stavljeno je na raspolaganje više od 110 milijardi eura. Dio tog iznosa dodijeljen je financiranju niskougljičnoga gospodarstva u cijelom EU-u, uključujući ulaganja u održivu energiju i multimodalni gradski prijevoz. Osim toga, dostupna je znatna potpora za ulaganja povezana s energetske učinkovitim i dekarboniziranim prijevozom, kao i određena potpora za pametnu energetska infrastrukturu većih razmjera.

Nakon donošenja strategije za energetska uniju potpredsjednik Komisije Maroš Šefčovič posjetio je 2015. sve države članice kako bi njima i dionicima približio ideje energetske unije. Tijekom turneje

o energetskej uniji vodile su se rasprave s vladama, nacionalnim parlamentima, energetskim sektorom i drugim industrijama, kao i sa socijalnim partnerima, potrošačima i studentima.

Prvo izvješće o stanju energetske unije, koje je Komisija objavila u studenome, bio je osvrt na napredak postignut tijekom prethodnih devet mjeseci te su u njemu utvrđena ključna područja djelovanja za 2016. i izneseni zaključci politika na razini EU-a, država članica i regija. Izvješće je pokazalo da je strategija za energetske unije dala rezultate ne samo u području dekarbonizacije (uključujući putem obnovljivih izvora energije) i energetske sigurnosti, već i u područjima energetske učinkovitosti, unutarnjeg energetskog tržišta te istraživanja, inovacija i konkurentnosti. Izvješće je također potvrdilo da još treba znatno poraditi na potpunom ostvarenju ciljeva energetske unije.

OSNAŽIVANJE POTROŠAČA

Potrošači će imati koristi od budućeg tržišta električne energije

Kupovinom energetski učinkovitih proizvoda uštedjet ćete do **465 EUR** godišnje

Proizvodite vlastitu energiju – **uštedite** na računima za električnu energiju. Višak? Prodajte mreži i **zaradite**

Jasne i redovite informacije o naplati računa – prilagodite potrošnju i uštedite do **10 %** godišnje

Usporedite lako razumljive ponude raznih dobavljača. Promijenite dobavljače i **uštedite stotine eura** godišnje

#EnergyUnion

Informirajte se o svojim pravima

Tražite što vam pripada
ec.europa.eu/energy-consumers

Budite pametni i koristite se pametnim brojilom – trošite jeftiniju električnu energiju i uštedite do **30 %** godišnje

Ključni instrument za provedbu energetske unije pouzdan je i transparentan upravljački mehanizam. Izvješće je sadržavalo i smjernice za države članice o razvoju integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova od 2021. do 2030.

Preobrazba energetske sustava EU-a

U srpnju je Komisija predstavila inicijative za postizanje novog dogovora za potrošače energije, preoblikovanje elektroenergetskog tržišta EU-a, izmjenu sustava EU-a za trgovinu emisijama i osuvremenjivanje načina označavanja energetske učinkovitosti.

Oснаživanje potrošača energije

Prijedlozi Komisije temelje se na strategiji koja se sastoji od tri stupa:

- ▶ pomaganja potrošačima da uštede novac i aktivno sudjeluju na tržištu boljim informacijama i širokim izborom aktivnosti;
- ▶ jačanja povjerenja potrošača i njihove zaštite, u pogledu prava povezanih s energijom, kao i upravljanja podacima, zaštite, privatnosti i sigurnosti;
- ▶ olakšavanja aktivne uloge potrošača sveobuhvatnom primjenom interoperabilnih pametnih tehnologija.

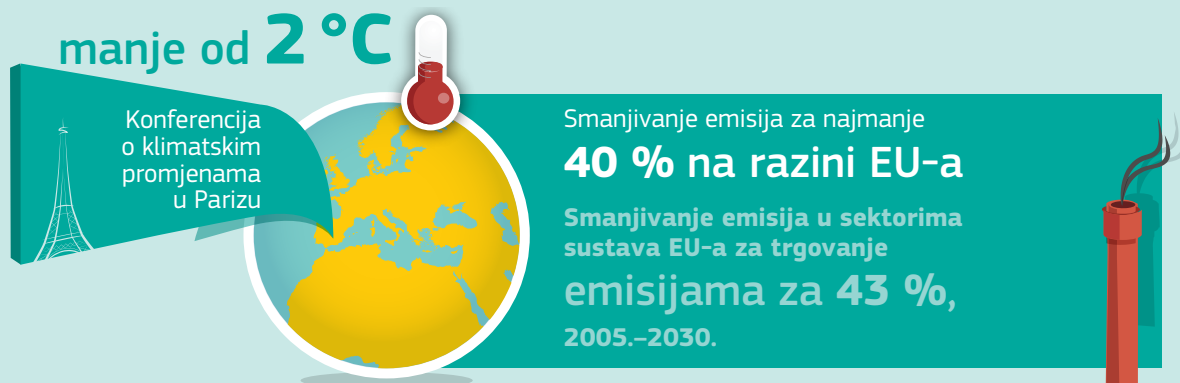
Novi oblik elektroenergetskog tržišta

Za ostvarenje ciljeva strategije za energetska unija potrebna je temeljna preobrazba sustava EU-a za opskrbu električnom energijom. Komunikacijom Komisije o [preoblikovanju elektroenergetskog tržišta EU-a](#) započelo je javno savjetovanje o tome kako bi trebalo biti oblikovano novo tržište električne energije. Rezultati savjetovanja iskoristit će se za jačanje energetske sigurnosti, ispunjenje očekivanja potrošača i ostvarenje prave koristi od novih tehnologija. Ti će rezultati pomoći i pri utvrđivanju jednostavnijih načina ulaganja, osobito u obnovljive izvore energije.

Sustav EU-a za trgovinu emisijama prikladan za budućnost

U srpnju je Komisija predložila izmjenu sustava EU-a za trgovinu emisijama u razdoblju nakon 2020. kako bi se osiguralo da se tim sustavom u idućih deset godina uvelike smanje emisije stakleničkih plinova. Prijedlog je bio prvi zakonodavni korak prema ispunjenju [obveze EU-a da do 2030. smanji](#)

SUSTAV EU-a ZA TRGOVINU EMISIJAMA

emisije stakleničkih plinova na domaćem tržištu za najmanje 40 %. Njime se poslala snažna poruka međunarodnoj zajednici uoči sastanka na vrhu o klimi održanog u Parizu.

Prijedlog sadržava tri ključna elementa: povećanje brzine smanjenja emisija nakon 2020., ciljanija pravila za besplatnu raspodjelu emisijskih kvota industrijskim postrojenjima kako bi se zaštitila njihova konkurentnost na međunarodnom tržištu i povećanje financijskih sredstava za niskougljične inovacije i osuvremenjivanje energetskeg sektora.

Izmjena oznake energetske učinkovitosti radi veće jasnoće

Otkako je prije 20 godina EU uveo označavanje energetske učinkovitosti, razvija se sve više energetske učinkovitijih proizvoda. Zbog toga je današnja oznaka energetske učinkovitosti previše složena. Komisija je 2015. predložila povratak na prvobitnu oznaku energetske učinkovitosti s ljestvicom od A do G, koja je jednostavnija i lako razumljiva potrošačima.

Strateški plan za energetske tehnologije

U rujnu je Komisija donijela novi strateški plan za energetske tehnologije za koji je predviđen proračun do 71,5 milijardi eura. Tim se planom nastoji unaprijediti niskougljične i nove tehnologije te smanjiti troškove, i to usklađivanjem istraživačkih aktivnosti te pružanjem pomoći za financiranje projekata.

U ažuriranom planu, koji predstavlja tehnološku dimenziju energetske i klimatske politike EU-a, predlaže se 10 usmjerenih mjera u području istraživanja i inovacija kojima bi se pomoglo ubrzati preobrazbu energetskeg sustava te istodobno omogućiti otvaranje novih radnih mjesta i rast. Uspostavit će se učinkovitija i jednostavnija upravljačka struktura kako bi se povećala usklađenost među nacionalnim vladama, industrijom i istraživačkim ustanovama. Omogućit će se lakši pristup financiranju rizika kako bi se poduprle inovacije i na tržište uvele nove tehnologije.

Povezanost energetskeg tržišta

U veljači je Komisija u okviru strategije za energetske uniju predstavila komunikaciju o tome kako do 2020. u svim državama članicama postići cilj 10-postotne elektroenergetske povezanosti. To znači da bi u svakoj državi članici trebali postojati strujni vodovi kojima se omogućuje da se najmanje 10 % električne energije proizvedene u njezinim elektranama prenese u susjedne države članice. Već su 22 države članice na putu ostvarenja tog cilja, ali je u određenim regijama i dalje potrebna veća elektroenergetska povezanost.

U ožujku predsjednik Komisije pridružio se španjolskom i portugalskom premijeru te francuskom predsjedniku u potpisivanju Madridske deklaracije kojom se utire put boljem povezivanju Iberijskog poluotoka s ostatkom energetskeg tržišta EU-a. Nova regionalna skupina na visokoj razini za jugozapadnu Europu osigurat će redovito praćenje napretka ključnih infrastrukturnih projekata utvrđenih u Madridskoj deklaraciji, kao i pružanje odgovarajuće potpore kojom će se olakšati izgradnja.

(Za stolom slijeva nadesno) predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker, francuski predsjednik François Hollande, španjolski premijer Mariano Rajoy i portugalski premijer Pedro Passos Coelho potpisuju Madridsku deklaraciju o boljem povezivanju Iberijskog poluotoka s ostalim dijelovima energetskeg tržišta EU-a, Madrid, Španjolska, 4. ožujka 2015.

U travnju premijeri Malte i Italije svečano su otvorili interkonektor električne energije kojim će se povezati te dvije države članice. Malta je sada priključena na europsku energetska mrežu.

U srpnju su države članice dogovorile ulaganja u 20 ključnih transeuropskih projekata izgradnje energetske infrastrukture u okviru **Instrumenta za povezivanje Europe**. Proračun tog instrumenta, kojim se podupire izgradnja energetske infrastrukture 2014.–2020., iznosi 5,35 milijardi eura. Drugi poziv za podnošenje prijedloga objavljen je u lipnju, a njegov okvirni proračun iznosi 550 milijuna eura.

U listopadu je potpisan sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava za izgradnju interkonektora plina između Poljske i Litve, čime se okončava izoliranost regije Baltičkog mora.

Estonki premijer Taavi Rõivas, litavska predsjednica Dalia Grybauskaitė, latvijska premijerka Laimdota Straujuma, poljska premijerka Ewa Kopacz i predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker najavljuju projekt povezivanja plinovoda između Poljske i Litve, Bruxelles, 15. listopada 2015.

U studenome je Komisija usvojila popis 195 ključnih projekata izgradnje energetske infrastrukture. Tim će se projektima, koji su poznati kao **projekti od zajedničkog interesa**, pomoći ostvariti energetske i klimatske ciljevi EU-a. Ostvarenje projekata olakšat će se ubrzanim postupcima izdavanja dozvola i poboljšanim regulatornim uvjetima. Oni mogu biti prihvatljivi za financijsku potporu iz Instrumenta za povezivanje Europe.

U prosincu su svečano otvorena dva nova interkonektora električne energije kojima se Litva povezala s Poljskom i Švedskom. U okviru projekta LitPol Link povezuje se Alytus u Litvi s Etkom u Poljskoj, dok se projektom NordBalt povezuje Nybro u Švedskoj s Klaipedom u Litvi. Prvi će put elektroenergetska tržišta baltičkih država biti povezana sa švedskom i poljskom elektroenergetskom mrežom, čime će baltičke zemlje i Poljska postići cilj 10-postotne elektroenergetske povezanosti.

Klimatske promjene i sporazum iz Pariza

U prosincu 195 zemalja prihvatilo je prvi sporazum o borbi protiv klimatskih promjena koji je pravno obvezujući na svjetskoj razini. Sporazumom, koji je potpisan zahvaljujući naporima EU-a, sve se zemlje obvezuju da će poduzeti mjere za smanjenje emisija stakleničkih plinova i time nastojati zadržati porast globalne temperature na razini „znatno nižoj” od 2 °C u odnosu na predindustrijske razine te izbjeći najopasnije učinke klimatskih promjena.

Luksemburška ministrica okoliša Carole Dieschbourg, koja predstavlja predsjedništvo Vijeća Europske unije (treća s lijeva), i povjerenik Miguel Arias Cañete (četvrti zdesna) predvode predstavnike takozvane koalicije visokih ambicija na konferenciji o klimatskim promjenama u Parizu, Francuska, 12. prosinca 2015.

Prihvatanje novog svjetskog sporazuma o klimi kako bi se ubrzao prelazak na niskougljično svjetsko gospodarstvo vrhunac je dugogodišnjih nastojanja međunarodne zajednice da se postigne univerzalni, multilateralni sporazum o klimatskim promjenama.

Nakon što je ograničen broj zemalja sudjelovao u potpisivanju Protokola iz Kyota te nakon što u Kopenhagenu 2009. nije postignut dogovor, EU je uspostavio široku koaliciju razvijenih zemalja i zemalja u razvoju koja podupire vrlo ambiciozne ciljeve. Zahvaljujući toj koaliciji ishod Pariške konferencije bio je uspješan.

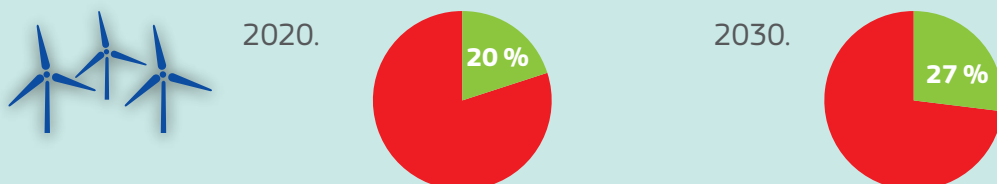
Velika prekretnica u razvoju bile su obveze zemalja povezane sa smanjenjem emisija, poznate kao namjenski doprinosi utvrđeni na nacionalnoj razini. Zemlje su se postupno počele obvezivati u ožujku, pri čemu je EU postao prvo veliko gospodarstvo koje je predstavilo svoj doprinos. EU se obvezao da će do 2030. ispuniti obvezujući cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova u cjelokupnom gospodarstvu za najmanje 40 % u odnosu na razine iz 1990. Do kraja Pariške konferencije gotovo sve svjetske zemlje iznijele su sveobuhvatne planove za smanjenje emisija, mnoge od njih prvi put. Bio je to dotad neviđen iskaz političke volje koji je označio jasan pomak od mjera koje provodi mali broj zemalja do onih koje provode sve zemlje.

AMBICIOZNA KLIMATSKA POLITIKA DO 2030.

Smanjiti emisije stakleničkih plinova za najmanje **40 %**

Povećati udio obnovljivih izvora u kombinaciji izvora energije na **27 %**

Povećati energetska učinkovitost za najmanje **27 %**

Izvor: Europska komisija.

Vlade su u Parizu dogovorile sljedeće ključne elemente:

- ▶ dugoročni cilj da se porast prosječne globalne temperature zadrži na razini „znatno nižoj” od 2 °C u odnosu na predindustrijske razine te da se poduzmu napori kako bi se porast ograničio na 1,5 °C;
- ▶ nastojanje da se „što je prije moguće” dođe do najviše razine globalne emisije stakleničkih plinova i da se nakon toga te emisije brzo smanje u skladu s najvećim dostupnim znanstvenim

dostignućima kako bi se u drugoj polovici ovog stoljeća uspostavila ravnoteža između izvora i ponora stakleničkih plinova;

- ▶ okupljanje zemalja potpisnica svakih pet godina kako bi se odredili ambiciozniji ciljevi za smanjenje emisija, u skladu sa zahtjevima znanstvenika;
- ▶ međusobno obavješćivanje zemalja potpisnica i obavješćivanje javnosti o napretku u provedbi ciljeva kako bi se osigurali transparentnost i pregled;
- ▶ razvijene zemlje nastavit će raditi na ostvarenju postojećeg zajedničkog cilja mobiliziranja sredstava u iznosu od 100 milijardi američkih dolara godišnje do 2020. za potporu klimatskoj politici zemalja u razvoju te će produžiti vremenski rok za ostvarivanje tog cilja do 2025., kada će se odrediti novi zajednički cilj.

EU se zalaže za povećanje pomoći za klimatsku politiku zemalja u razvoju

EU i njegove države članice izdvojili su 2014. 14,5 milijardi eura pomoći zemljama u razvoju kako bi one smanjile emisije stakleničkih plinova te se prilagodile posljedicama klimatskih promjena. Tim znatnim povećanjem sredstava EU odlučno pokazuje da želi pridonijeti ostvarenju cilja utvrđenog 2009. prema kojem će se do 2020. iz razvijenih zemalja u zemlje u razvoju svake godine usmjeriti 100 milijardi američkih dolara. Od 2014. do 2020. najmanje 20 % proračuna EU-a potrošit će se na projekte povezane s klimatskom politikom. Od 2014. do 2020. podupirat će se aktivnosti zemalja u razvoju s prosječno 2 milijarde eura javnih bespovratnih sredstava.

Financijska sredstva EU-a za klimatsku politiku.

Građani EU-a podupiru zajedničko globalno djelovanje protiv klimatskih promjena

Posebno ispitivanje javnog mnijenja Eurobarometra o klimatskim promjenama, objavljeno samo nekoliko dana prije početka sastanka na vrhu o klimi u Parizu, pokazalo je da su klimatske promjene i dalje temeljni razlog za zabrinutost javnosti u EU-u: 91 % građana smatra ih ozbiljnim problemom. Više od 9 od 10 osoba u Europskoj uniji (93 %) vjeruje da će borba protiv klimatskih promjena biti učinkovita samo ako sve zemlje na svijetu budu djelovale zajedno.

Klimatske promjene – što poduzima EU.

POGLAVLJE 4.

„Naše unutarnje tržište najveća je vrijednost Europe u vremenima sve izraženije globalizacije. Stoga želim da sljedeća Komisija bude izgrađena na snazi našeg unutarnjeg tržišta i da u cijelosti iskoristi potencijal tog tržišta u svim njegovim dimenzijama.”

Jean-Claude Juncker, Političke smjernice, 15. srpnja 2014.

Bolje povezano i pravednije unutarnje tržište s jačim industrijskim temeljima

Komisija je 2015. predstavila planove kako bi se dodatno osnažilo jedinstveno tržište EU-a i u potpunosti iskoristio njegov potencijal. Jedinstveno tržište već omogućuje lakši pristup mnogim proizvodima i uslugama, niže cijene, bolje poslovne mogućnosti te više standarde u pogledu sigurnosti i zaštite okoliša.

Komisija je nastavila razvijati jedinstveno tržište kako bi se poduzećima i industriji EU-a omogućilo da budu uspješni u svjetskom gospodarstvu. U listopadu je počela provoditi strategiju jedinstvenog tržišta kako bi pomogla stvoriti nove mogućnosti za potrošače i poduzeća.

Jesen je Komisija pokrenula uniju tržišta kapitala s akcijskim planom

s 33 mjere. Tim će se mjerama malim poduzećima olakšati iskorištavanje tržišta kapitala i pronalaženje potrebnih sredstava. Pristup financijskim sredstvima presudan je za financijsku stabilnost EU-a.

EU-u je potreban i okvir za pošteno i učinkovito oporezivanje dobiti poduzeća. Tako bi se omogućila pravednija raspodjela poreznog opterećenja te promicali održivi razvoj i ulaganja, a povećala bi se i raznovrsnost izvora financiranja i osnažila gospodarska konkurentnost. U ožujku je Komisija predložila paket mjera za veću transparentnost u području oporezivanja poduzeća. U lipnju je uslijedio akcijski plan za provedbu sveobuhvatnog pristupa

u osiguravanju poštenog i učinkovitog oporezivanja poduzeća. Tijekom 2015. Komisija je u skladu s pravilima o državnim potporama pokrenula istrage o tome jesu li neke države članice odabranim poduzećima odobrile porezne povlastice.

Strategija jedinstvenog tržišta

Jedinstveno tržište omogućava slobodnije kretanje robe, usluga, kapitala i ljudi. Na njemu se pripadnicima pojedinih profesija i poduzećima nude poslovne prilike, a potrošačima veći izbor i niže cijene. Ono ljudima omogućuje da putuju, rade i studiraju gdje žele. Međutim, te mogućnosti često ostaju neiskorištene zato što pravila jedinstvenog tržišta nisu poznata, ne provode se ili su dovedena u pitanje neopravdanim preprekama. Komisija je u listopadu donijela **strategiju jedinstvenog tržišta** u okviru koje je predložen niz mjera. Tim će se mjerama omogućiti uravnotežen razvoj ekonomije suradnje, pomagati malim, srednjim i novoosnovanim poduzećima da rastu, u praksi ostvariti tržište usluga bez granica, uklanjati ograničenja u maloprodaji te sprečavati diskriminacija potrošača i poduzetnika. Strategijom će se omogućiti i modernizacija sustava normi EU-a, veća transparentnost, učinkovitost i odgovornost u vezi s javnom nabavom te konsolidacija okvira EU-a za prava intelektualnog vlasništva. Tim se inicijativama nastoji donijeti korist građanima u njihovu svakodnevnom životu.

Strategija jedinstvenog tržišta.

Strategija je usmjerena na tržišta usluga i proizvoda. Njome se dopunjuju nastojanja Komisije da **potakne ulaganja**, poboljša konkurentnost i **pristup financijama**, osigura pravilno funkcioniranje **unutarnjeg energetskeg tržišta** i iskoristi mogućnosti **jedinstvenog digitalnog tržišta**.

Integracija jedinstvenog tržišta

U **Izvješću o integraciji jedinstvenog tržišta i konkurentnosti 2015.**, koje je Komisija objavila u listopadu, detaljno se analizira stanje gospodarske integracije i konkurentnosti u EU-u. Iako su prošle godine zabilježeni očit znakovi gospodarskog oporavka EU-a, potrebne su ciljane reforme kako bi ponovno došlo do održivog gospodarskog rasta. U izvješću se vidi da strukturne i regulatorne prepreke te one povezane s poslovnim ponašanjem i dalje sprečavaju sveukupnu učinkovitost jedinstvenog tržišta. Puno se toga može postići samim poboljšanjem provedbe i izvršavanja postojećih pravila, pogotovo na tržištima usluga.

Unija tržišta kapitala

Komisija je 2015. predložila **uniju tržišta kapitala** kako bi financijska tržišta mogla bolje služiti realnom gospodarstvu. Tom se inicijativom želi smanjiti rascjepkanost na financijskim tržištima, diversificirati financijske izvore, jačati prekogranični promet kapitala te poboljšati pristup financijama za poduzeća, pogotovo mala i srednja.

Cilj je unije tržišta kapitala iskoristiti novac ljudi za jačanje gospodarstva EU-a te u korist potrošača u EU-u. U veljači je objavljena Komisijina **Zelena knjiga** o stvaranju unije tržišta kapitala. Potom je u rujnu uslijedio **akcijski plan o uniji tržišta kapitala** kojemu je cilj postizanje napretka u tri glavna

Oslobađanje sredstava za rast Europe.

područja politike. U prvom području naglasak je na poboljšanju pristupa financijama za sva poduzeća diljem EU-a, a posebno novoosnovana, mala i srednja poduzeća te infrastrukturne projekte. Drugo se usredotočuje na povećanje i diversifikaciju financijskih izvora ulagača u EU-u i svijetu. Treće obuhvaća poboljšanje djelovanja tržišta kako bi veze između ulagača i onih kojima su financijska sredstva potrebna bile učinkovitije i uspješnije, i u državama članicama i preko granica.

Komisija je pripremila i [prijedloge o sekuritizaciji](#) kako bi se oslobodio kapital banaka za nove zajmove. Predložila je [nova pravila za postupanje s infrastrukturnim projektima](#) kako bi se promicala ulaganja, započela je savjetovanja o [poduzetničkom kapitalu](#), [pokrivenim obveznicama](#) i [maloprodajnim financijskim uslugama](#) te je objavila poziv na dostavu očitovanja o [kumulativnom učinku financijskih propisa](#). Komisija je u studenome podnijela [prijedlog za modernizaciju propisa iz područja prospekta](#). Njime se namjerava poduzećima olakšati rast pribavljanjem kapitala diljem EU-a i pritom osigurati učinkovitu zaštitu ulagača. U prosincu je s Vijećem dogovoren opći pristup u pogledu prijedloga o sekuritizaciji.

Povjerenik Jonathan Hill (peti zdesna u prvom redu) vodi svečano otvaranje Londonske burze, London, Ujedinjena Kraljevina, 2. listopada 2015.

Transparentnija i konkurentnija javna nabava

S obzirom na to da javni rashodi u pogledu robe, radova i usluga predstavljaju oko 18 % bruto domaćeg proizvoda EU-a, javna je nabava od ključne važnosti za gospodarski oporavak EU-a. Transparentnom i konkurentnom javnom nabavom diljem jedinstvenog tržišta stvaraju se poslovne prilike za poduzeća EU-a i doprinosi se stvaranju radnih mjesta.

Komisija je u rujnu nacionalnim, regionalnim i lokalnim nadležnim tijelima dala smjernice o primjenjivim [pravilima EU-a o javnoj nabavi](#). Ta su pravila osmišljena kako bi nadležna tijela mogla brzo reagirati u slučaju krize te kako bi zadovoljila najhitnije potrebe za smještajem, opskrbom i pomoći kada je potrebno.

Komisija je nastavila podupirati i promicati prelazak na elektroničku nabavu i elektroničko izdavanje računa u državama članicama. To uključuje izravnu potporu u obliku bespovratnih sredstava u okviru Instrumenta za povezivanje Europe te europskih strukturnih i investicijskih fondova za razvoj informacijskih sustava i poboljšanje interoperabilnosti diljem EU-a.

Olakšavanje mobilnosti radnika

Iako više od osam milijuna građana EU-a radi u stranoj državi članici, nije uvijek lako pronaći posao u inozemstvu i postići da se priznaju stručne kvalifikacije. Komisija je 2015. nastojala poboljšati tržište rada EU-a i olakšati pripadnicima pojedinih profesija da rade u državi članici EU-a koja nije njihova matična država.

Prioritet je učinkovito i brzo usklađivanje vještina sa slobodnim radnim mjestima. Tako će ljudi i poduzeća diljem EU-a najbolje moći iskoristiti ekonomski potencijal nacionalne i prekogranične mobilnosti radne snage. [Portal EURES](#) omogućuje radnicima da lako pristupe bazi podataka sa slobodnim radnim mjestima javnih zavoda za zapošljavanje iz svih država članica te da se ona usporede s njihovim internetskim molbama za posao. Prošle su godine Parlament i Vijeće odobrili prijedlog Komisije o jačanju suradnje u tom području.

Zahvaljujući novoj [europskoj strukovnoj iskaznici](#), pripadnicima pojedinih profesija kao što su medicinske sestre, farmaceuti, fizioterapeuti i posrednici u prometu nekretnina bit će jednostavnije raditi u državama članicama koje nisu njihova matična država. Oni će 2016. moći koristiti iskaznicu kao dokaz da su prošli administrativnu provjeru te da su njihove stručne kvalifikacije priznate u državi članici domaćinu. Istovremeno će Komisija uvesti mehanizam upozoravanja kako bi se ljudi zaštitili od pripadnika pojedinih profesija koji nemaju potrebne kvalifikacije. Ne bi li to ostvarila, Komisija je u lipnju donijela provedbenu uredbu te je sa svim državama članicama surađivala kako bi se iskaznica mogla početi koristiti u siječnju 2016.

Cilj je [Europskog akta o dostupnosti](#), koji je Komisija predložila u prosincu, poboljšati jedinstveno tržište za ključne dostupne proizvode i usluge te doprinijeti socioekonomskom sudjelovanju osoba s invaliditetom. Zahtjevi u pogledu dostupnosti na razini EU-a bili bi korisni i za oko 80 milijuna građana EU-a koji se nose s invaliditetom i za poduzeća koja žele poslovati na prekograničnoj razini. To bi dovelo do većeg izbora dostupnih proizvoda i usluga po konkurentnijim cijenama.

Zaštita intelektualnog vlasništva

Za razvoj gospodarstava koja se temelje na znanju zaštita intelektualnog vlasništva nije važna samo radi promicanja inovacija i kreativnosti nego i kako bi se pojačalo zapošljavanje i konkurentnost. EU je 2015. ostvario napredak u vezi s trima važnim područjima: jedinstvenim patentom, reformom žigova i zaštitom poslovnih tajni.

[Jedinstveni patent](#) bit će posebno važan za inovativna novoosnovana poduzeća te mala i srednja poduzeća EU-a koja žele poslovati na prekograničnoj razini. Čim ga ratificiraju države članice od kojih se to traži, stupit će na snagu. Cilj koji se želi postići jedinstvenim patentom jednostavan je i cjenovno pristupačan zaštita patenta diljem EU-a. Tako će se za sve države članice koje u tome sudjeluju uvesti jedinstveni postupak za registraciju patenata i smanjiti trošak zaštite patenta u EU-u u usporedbi s Japanom, SAD-om i drugim zemljama.

Registracija žiga od presudne je važnosti za stvaranje i zaštitu marke. Prošle godine Parlament i Vijeće usvojili su Komisijin [paket o reformi žiga](#) kako bi sustavi registracije žigova diljem EU-a bili pristupačniji i učinkovitiji za poduzeća. Reformom će se poboljšati i uvjeti za inovativna poduzeća te osigurati učinkovitija zaštita žigova od krivotvorenja. Paket se sastoji od [uredbe](#) koja stupa na snagu u ožujku 2016. i [direktive](#) koja se primjenjuje od siječnja 2016.

Poduzeća u EU-u sve su više izložena nezakonitom prisvajanju [poslovnih tajni](#). Komisija je u studenome 2013. predložila skup zajedničkih propisa kako bi se u slučaju nezakonitog prisvajanja poslovne tajne diljem EU-a omogućilo pokretanje parničnog postupka. Parlament, Vijeće i Komisija su u prosincu 2015. postigli preliminarni dogovor o prijedlogu. Kad prijedlog postane zakonom, EU će biti još poticajniji za inovacije i poslovanje. Novi će propisi biti važni za promicanje konkurentnosti, poboljšanje uvjeta za ulaganja poduzeća u istraživanje i inovacije te podupiranje razmjene znanja diljem EU-a.

Pravednije tržišno natjecanje

Jedan od glavnih instrumenata za omogućavanje funkcioniranja jedinstvenog tržišta provedba je prava tržišnog natjecanja. Od osiguravanja pravednog tržišnog natjecanja korist imaju i građani i poduzeća jer se tako poduzećima onemogućava zlouporaba dominantnog položaja. Odvraća ih se i od sklapanja kartelnih sporazuma, među ostalim u pogledu dogovaranja cijena, te ih se sankcionira ako to učine. Time se pomaže u sprečavanju mogućih udruživanja poduzeća s ishodom koji je suprotan pravilima tržišnog natjecanja te se sprečava da se državnim potporama dodijeljenima poduzećima nepropisno remeti tržište.

Karteli sudionike štite od konkurencije tako što im omogućavaju da naplate više pa poduzeća nisu pod pritiskom da poboljšaju proizvode ili pronađu učinkovitije načine za proizvodnju. Na kraju trošak snose potrošači koji plaćaju više za lošiju kvalitetu i slabiji izbor, što ima negativan učinak na konkurentnost gospodarstva u cjelini.

Konkurentnost i inovacije su se 2015. poticali tako što se pomno pratila dodjela državnih potpora, ponajprije kako se državni novac ne bi dodjeljivao poduzećima u poteškoćama, te su se istodobno stvarali jednaki uvjeti kojima se potiče razvoj većeg broja inovativnijih poduzeća. Prošle je godine vraćeno ukupno 6,1 milijun eura nezakonito dobivenih državnih potpora.

U provedbi propisa o državnim potporama usredotočilo se i na prioritete jedinstvenog tržišta, među ostalim na područje energetike te digitalni i financijski sektor.

Zrakoplovna strategija

Komisija je nastojala povećati konkurentnost zrakoplovnog sektora EU-a i pritom zadržati visoke sigurnosne standarde, standarde zaštite i ekološke standarde te poticati inovacije. Ponajprije, preporučila je da se pregovara o novim međunarodnim sporazumima kako bi se građanima ponudilo više linija po boljim cijenama te kako bi se stvorile poslovne prilike za poduzeća EU-a. U [zrakoplovnoj strategiji EU-a](#), koju je Komisija najavila u prosincu, utvrđuju se inovativne i digitalne tehnologije koje su potrebne za učinkovitije upravljanje našim nebom i za iskorištavanje potpunog potencijala tržišta bespilotnih letjelica.

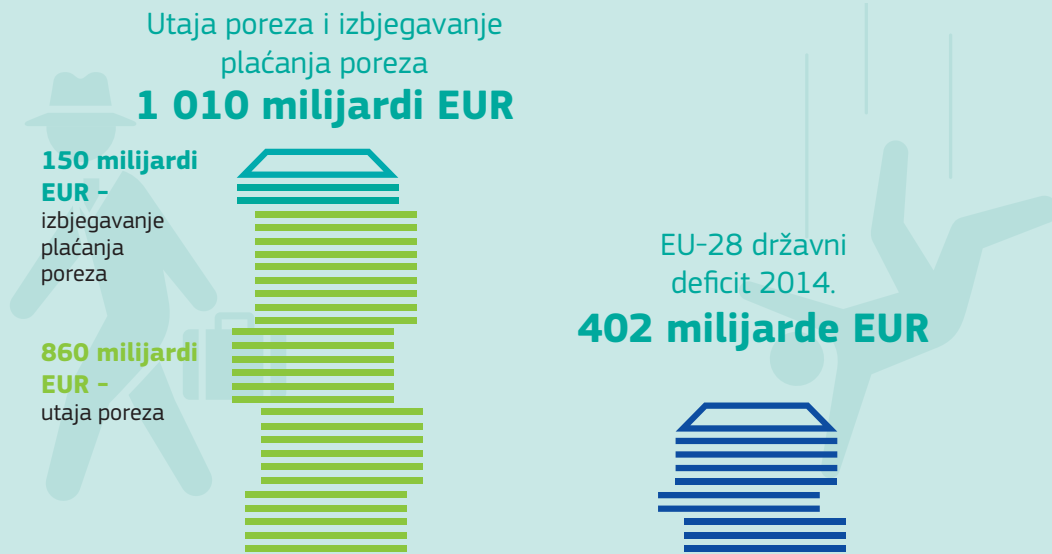

Povjerenica Violeta Bulc u posjetu zračnoj luci Zaventem, Belgija, 2. srpnja 2015.

Oporezivanje

EU-u je potreban okvir za pošteno i učinkovito oporezivanje dobiti poduzeća kako bi se teret oporezivanja pravedno raspodijelio, kako bi se poticali održiv rast i ulaganja, diversificirali financijski izvori za gospodarstvo i osnažila gospodarska konkurentnost. Oporezivanje dobiti poduzeća ključni je element poštenog i učinkovitog poreznog sustava.

MILIJARDE EURA IZGUBLJENIH PRIHODA U DRŽAVAMA ČLANICAMA

Izvor: Europska komisija.

Transparentnost i borba protiv utaje poreza

Parlament je u veljači osnovao Posebni odbor za odluke o porezima i ostale mjere slične prirode ili učinka čije je izvješće prihvatio [na plenarnoj sjednici 25. studenoga](#). U prosincu je Parlament odlučio produžiti mandat Odbora za šest mjeseci kako bi obradio neriješena pitanja na koja se u tom [izvješću](#) ukazalo.

Povjerenica Margrethe Vestager (desno) sudjeluje u razmjeni mišljenja s predsjednikom parlamentarnog Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku Robertom Gualtierijem (lijevo) i predsjednikom Posebnog parlamentarnog odbora za odluke o porezima i ostale mjere slične prirode ili učinka Alainom Lamassouereom (u sredini), Bruxelles, 17. rujna 2015.

Komisija je u ožujku predložila paket mjera za veću transparentnost u pogledu oporezivanja poduzeća diljem EU-a. U lipnju je predstavila akcijski plan za sveobuhvatniji pristup osiguravanju poštenog i učinkovitog oporezivanja poduzeća.

Iako države članice same odlučuju o razini poreza na dobit na svojem državnom području, Komisija je u skladu s pravilima o državnim potporama pokrenula istrage o tome jesu li neke države članice određenim poduzećima odobrile porezne povlastice.

U listopadu je Komisija zaključila da je [Luksemburg odobrio nezakonite selektivne porezne povlastice Fiatu, a Nizozemska Starbucksu](#). Tim je dvjema državama članicama naložila da povrate neplaćeni porez. Procjenjuje se da sredstva koja svako od tih poduzeća mora vratiti iznose od 20 do 30 milijuna eura.

Komisija je pokrenula i istrage o državnim potporama u pogledu poreznih rješenja za poduzeće [Apple u Irskoj](#) te poduzeća [Amazon](#) i [McDonald's](#) u Luksemburgu. Istražila je i belgijski sustav donošenja rješenja o oporezivanju viška dobiti. Proširila je detaljnu istragu gibraltarskog sustava poreza na dobit kako bi do kraja utvrdila krše li se gibraltarskom praksom u pogledu poreznih rješenja propisi o državnim potporama.

Vijeće je u prosincu u sklopu paketa koji je predložila Komisija donijelo direktivu kojoj je cilj poboljšati transparentnost poreznih rješenja koja izdaju države članice. U direktivi će se od država članica tražiti da automatski razmjenjuju informacije o preliminarnim poreznim rješenjima s prekograničnim učinkom, a i o preliminarnim sporazumima o cijenama. Države članice će prema potrebi moći zatražiti dodatne informacije.

POGLAVLJE 5.

„U sljedećih pet godina želim nastaviti reformu naše ekonomske i monetarne unije kako bi se očuvala stabilnost naše jedinstvene valute i pojačala konvergencija ekonomskih i fiskalnih politika te politika tržišta rada među državama članicama koje dijele jedinstvenu valutu.”

Jean-Claude Juncker, Političke smjernice, 15. srpnja 2014.

Bolje povezana i pravednija ekonomska i monetarna unija

Europodručje je 1. siječnja 2015. pozdravilo Litvu kao svoju 19. članicu.

Dovršetak ekonomske i monetarne unije bio je jedan od prioriteta EU-a tijekom cijele godine. Cilj je svim građanima omogućiti bolji i pravedniji život te se pripremiti za buduće globalne izazove. Buduće blagostanje unutar EU-a ovisi o tome hoće li euro ostvariti svoj potencijal u pogledu poticanja zapošljavanja, rasta, socijalne pravednosti i financijske stabilnosti. No euro je politički projekt koji podrazumijeva politički nadzor i demokratsku odgovornost. U 2015. Parlament je imao vodeću ulogu u osiguravanju te odgovornosti.

EU je nastavio s uspostavom čvrste arhitekture potrebne za europodručje, drugo

najveće gospodarstvo svijeta. Iako je posljednjih godina ostvaren napredak, u europodručju su vidljive znatne razlike, a postojeće su slabosti tijekom nedavne krize postale još razvidnije te europodručje sada bilježi 18 milijuna nezaposlenih i velik broj osoba na rubu socijalne isključenosti.

U lipnju je predstavljeno izvješće petorice predsjednika o dovršetku ekonomske i monetarne unije. Izvješće je rezultat zajedničkog promišljanja predsjednika Europske komisije, Europskog vijeća, Euroskupine, Europske središnje banke i Europskog parlamenta. U njemu se kao kratkoročno rješenje predlaže uporaba postojećih instrumenata i postojećih ugovora za poboljšanje konkurentnosti i strukturne konvergencije, uspostavu

odgovornih fiskalnih politika na nacionalnoj razini i na razini europodručja te za dovršetak financijske unije. Dugoročno bi se proces konvergencije morao učiniti u većoj mjeri obvezujućim, primjerice s pomoću dogovorenih referentnih vrijednosti za konvergenciju i uspostavom financijske uprave europodručja. Komisija je u listopadu donijela prvi paket mjera za početak provedbe tog plana.

Razvoj ekonomske i monetarne unije

Nakon što je u siječnju 2015. uveden u Litvi, euro je sada zajednička valuta 19 država članica i više od 330 milijuna građana. Svojim je članicama omogućio stabilnost cijena i zaštitu od vanjske volatilnosti. Riječ je o drugoj najvažnijoj valuti na svijetu u kojoj je denominirana gotovo četvrtina svjetskih deviznih rezervi te su uz nju izravno ili neizravno vezane valute gotovo 60 zemalja i teritorija.

Potpredsjednik Komisije Valdis Dombrovskis i litavski premijer Algirdas Butkevicius obilježavaju ulazak Litve u europodručje, Vilnius, Litva, 14. siječnja 2015.

Nakon izbijanja ekonomske i financijske krize EU je poduzeo nezapamćene mjere za poboljšanje okvira ekonomskog upravljanja ekonomske i monetarne unije. Ojačao je Pakt o stabilnosti i rastu te je uspostavio nove mehanizme za sprječavanje ekonomskih neravnoteža i bolju koordinaciju ekonomskih politika. No te je izvanredne mjere potrebno konsolidirati i dovršiti kako bi se omogućila maksimalna otpornost ekonomske i monetarne unije u slučaju mogućih budućih kriza.

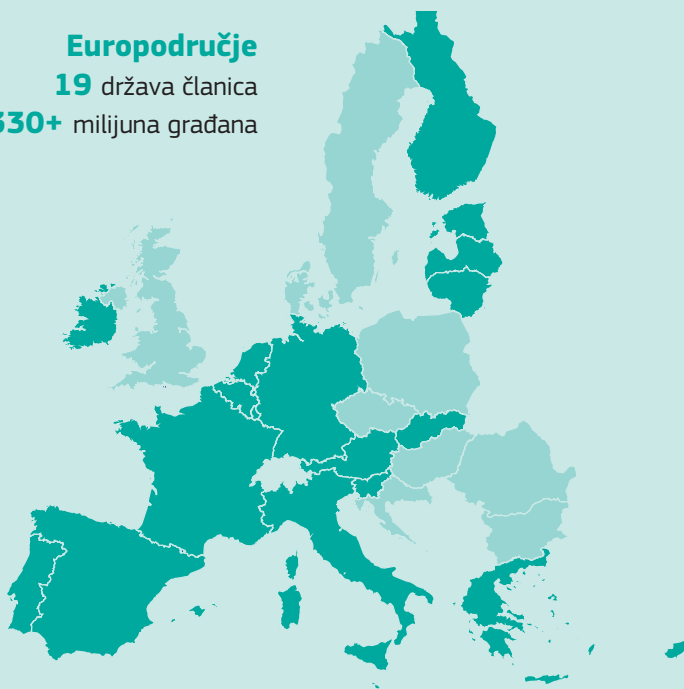
EURO JE VIŠE OD SAME VALUTE

Politički i gospodarski projekt

Europodručje
19 država članica
330+ milijuna građana

€ Druga najvažnija
valuta na svijetu

1/4 svjetskih
deviznih rezervi

Predsjednik Europske središnje banke Mario Draghi predstavlja novu novčanicu od 20 eura, Frankfurt, Njemačka, 24. veljače 2015.

U europodručju su trenutačno vidljive znatne razlike. Pojedine države članice bilježe rekordno niske razine nezaposlenosti, dok u drugima stopa nezaposlenosti nikada nije bila viša. U pojedinim se državama članicama fiskalna politika može upotrebljavati u protucikličke svrhe, u drugima će fiskalna konsolidacija trajati godinama. Napori EU-a usmjereni su na uklanjanje te slabosti.

Kao što je predsjednik Komisije Juncker istaknuo u svojem obraćanju Parlamentu u prosincu, euro je politički projekt koji zahtijeva i političku obvezu i političku odgovornost. Naglasio je da Europski parlament nije samo parlament Europske unije, već i parlament europodručja. Parlament je tijekom 2015. intenzivno sudjelovao u jačanju ekonomske i monetarne unije. Predsjednik Parlamenta Martin Schulz imao je ključnu ulogu u izradi izvješća petorice predsjednika. Potpredsjednik Komisije Valdis Dombrovskis s Parlamentom je održavao rasprave tijekom pripreme godišnjeg pregleda rasta, a i sam predsjednik Juncker nekoliko se puta u 2015. obratio Parlamentu radi rasprave o napretku u pogledu ključnih prioriteta u tom području.

Povjerenik Pierre Moscovici obraća se sudionicima konferencije „Određivanje puta prema boljoj gospodarskoj politici u EU-u”, Bruxelles, 4. lipnja 2015.

Izvješće petorice predsjednika

Petorica predsjednika u lipnju je predstavila svoje izvješće o boljem povezivanju ekonomske i monetarne unije od srpnja 2015. i njezinu dovršetku najkasnije do 2025. Petorica predsjednika jesu predsjednik Europskog parlamenta Martin Schulz, predsjednik Europskog vijeća Donald Tusk, predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker, predsjednik Europske središnje banke Mario Draghi i predsjednik Euroskupine Jeroen Dijsselbloem. Mjere koje su predstavili trebale bi se provesti u tri faze.

U prvoj fazi institucije EU-a i države članice europodručja trebale bi se osloniti na postojeće instrumente i na najbolji način iskoristiti postojeće ugovore. To znači jačanje konkurentnosti i strukturne konvergencije, dovršetak financijske unije, ostvarivanje i održavanje odgovornih fiskalnih politika na nacionalnoj razini i na razini europodručja te unaprjeđenje demokratske odgovornosti.

OSTVARENJE VIZIJE BUDUĆE EKONOMSKE I MONETARNE UNIJE

1. faza

„Osnaživanje djelovanjem”
(1. srpnja 2015. –
30. lipnja 2017.)
upotreba postojećih instrumenata
i sporazuma

- Novi poticaj konvergenciji, otvaranju radnih mjesta i rastu
- Potpuna financijska unija
- Odgovorne fiskalne politike
- Pojačana demokratska odgovornost (Europski parlament i nacionalni parlamenti)

2. faza

„Dovršetak izgradnje
ekonomske i monetarne unije”
(proljeće 2017.: bijela knjiga
Komisije)

- U većoj mjeri obvezujući konvergencijski proces
- Stabilizirajuća funkcija europodručja
- Okvir integriran u pravo EU-a
- Financijska uprava europodručja

Završna faza

(do 2025.)

- Čvrsta i istinska ekonomska i monetarna unija

Izvor: Europska komisija.

U drugoj bi se fazi trebao postići dogovor oko dalekosežnijih mjera za dovršetak ekonomske i institucionalne arhitekture ekonomske i monetarne unije. U toj bi fazi postupak konvergencije postao u većoj mjeri obvezujući i temeljio bi se na skupu zajednički dogovorenih referentnih mjerila, koja bi mogla biti pravne prirode. Da bi u toj drugoj fazi mogla sudjelovati u mehanizmu za ublažavanje šokova, svaka bi država članica europodručja morala znatno napredovati u pogledu dosezanja tih standarda te ih se pridržavati i nakon što ih dosegne.

Na kraju druge faze, kada sve mjere budu u cijelosti provedene, ekonomska i monetarna unija osiguravala bi stabilnost i blagostanje svim građanima europodručja.

U izvješću je prepoznata važnost osiguravanja pristupa svih građana primjerenom obrazovanju i učinkovitom sustavu socijalne zaštite, među ostalim i „osnovnoj razini socijalne zaštite”. Iako ne postoji jedinstveni predložak koji bi se trebao slijediti, države članice često se suočavaju sa sličnim izazovima. Među njima su i uključivanje sve više osoba svih dobi na tržište rada, postizanje ravnoteže između fleksibilnih i sigurnih ugovora o radu, preusmjeravanje poreznog opterećenja s rada na druga područja, osiguravanje prilagođene potpore nezaposlenima za vraćanje na tržište rada te poboljšanje obrazovanja i cjeloživotnog učenja. Za osiguravanje dugoročnog uspjeha ekonomske i monetarne unije potrebna je bolja povezanost nacionalnih tržišta rada. To podrazumijeva lakšu zemljopisnu i profesionalnu mobilnost, među ostalim i na temelju boljeg priznavanja kvalifikacija, lakši pristup radnim mjestima u javnom sektoru za strane državljane i bolju koordinaciju sustava socijalne sigurnosti.

U izvješću se preporučuje i uspostava paneuropskog sustava neovisnih tijela za konkurentnost, koja bi pomogla pri usklađivanju ekonomskih politika i politika koje se odnose na konkurentnost. Upravljanje europodručja dobro funkcionira u pogledu koordinacije i nadzora fiskalnih politika, no potrebno ga je

poboljšati u širem području konkurentnosti. Europski semestar i postupak zbog makroekonomskih neravnoteža prvi su koraci prema uklanjanju tog nedostatka. No sve države članice trebaju povećati svoju konkurentnost u okviru istog zamaha. Svaka bi država članica europodručja trebala uspostaviti nacionalno tijelo zaduženo za praćenje rezultata i politika u području konkurentnosti. Time bi se pridonijelo sprječavanju gospodarskih razlika te bi se na nacionalnoj razini povećala odgovornost za neophodne reforme. Ta bi tijela za konkurentnost trebala biti neovisna te bi trebala imati ovlasti da ocjenjuju kreću li se plaće u skladu s produktivnošću. Njihova zadaća bila bi i uspoređivanje kretanja u drugim državama članicama europodručja te u glavnim usporedivim trgovinskim partnerima. Nadalje, mogle bi im se dodijeliti ovlasti za ocjenu napretka u pogledu reformi za općenito poboljšanje konkurentnosti.

Komisija je u listopadu donijela prvi paket mjera za početak provedbe preporuka sadržanih u izvješću. Paket obuhvaća revidirani pristup europskom semestru koji uključuje unaprijeđeni demokratski dijalog i dodatna poboljšanja ekonomskog upravljanja. Sadržava prijedlog uvođenja nacionalnih odbora za konkurentnost i savjetodavnog europskog fiskalnog odbora. Predloženo je i jedinstvenije zastupanje europodručja u međunarodnim financijskim institucijama, prije svega u Međunarodnom monetarnom fondu. U paketu su pobliže utvrđene mjere potrebne za dovršetak bankovne unije, uključujući i uspostavu Europskog sustava osiguranja depozita i mjere za dodatno smanjenje rizika u bankovnom sustavu.

Europski centar za političke strategije predsjedniku Komisije i Kolegiju povjerenika pruža stručne i ciljane savjete o politikama. Centar je u 2015. objavio niz [strateških obavijesti](#), od kojih su tri sadržavale prijedloge za provedbu izvješća petorice predsjednika.

Bankovna unija

U provedbi [bankovne unije](#) ostvaren je znatan napredak. Riječ je o jednom od ključnih područja EU-a koje je potrebno za bolje povezivanje ekonomske i monetarne unije. Ulogu tijela za nadzor banaka u bankovnoj uniji preuzela je Europska središnja banka. Za jedinstveni nadzorni mehanizam, koji djeluje u okviru Europske središnje banke, 2015. bila je prva u potpunosti operativna godina. U okviru nadzornog pregleda i postupka evaluacije sve 123 banke koje podliježu središnjem nadzoru primile su savjete u vezi s vlastitim kapitalnim i upravljačkim strukturama te su usklađene brojne nadzorne prakse i politike.

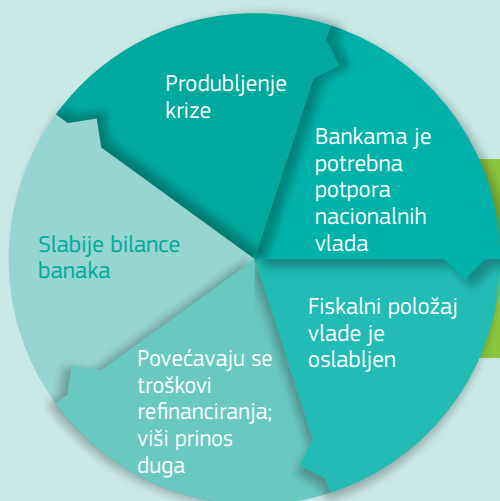
U vezi s bankovnim depozitima Komisija je u studenome predložila [europski sustav osiguranja depozita](#) te je utvrdila dodatne mjere za smanjenje preostalih rizika u bankovnom sektoru. Te su mjere bile sadržane u izvješću petorice predsjednika. Bankovna unija uspostavljena je radi jačanja povjerenja u banke sudionice. Europskim sustavom osiguranja depozita ojačat će se bankovna unija, poboljšat će se zaštita deponentata, unaprijedit će se financijska stabilnost te će se dodatno smanjiti povezanost banaka i država. Prijedlog sustava temelji se na nacionalnim sustavima osiguranja depozita, a pristup bi mu bio uvjetovan isključivo provedbom dogovorenih pravila.

Sustav bi se razvijao s vremenom, u tri faze. Prva bi se faza sastojala od reosiguranja nacionalnih sustava osiguranja depozita, što bi nakon tri godine preraslo u sustav suosiguranja u kojem bi se doprinos iz europskog sustava osiguranja depozita s vremenom postupno povećavao. Završna faza, predviđena za 2024., uključivala bi potpuni europski sustav osiguranja depozita.

Pojedinačni deponenti i dalje bi uživali istu razinu zaštite (100 000 eura). Europski sustav osiguranja depozita bio bi obavezan za države članice europodručja čije su banke obuhvaćene jedinstvenim nadzornim mehanizmom, ali bio bi otvoren i za druge države članice koje se žele pridružiti bankovnoj uniji.

U prosincu je dostatan broj država članica ratificirao međuvladin sporazum o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu, nakon čega je Jedinstveni sanacijski odbor u siječnju 2016. postao u potpunosti operativan. Odbor je uspostavljen 2015. radi rješavanja problema banaka u poteškoćama unutar europodručja. Sporazum znači i da će se u Jedinstveni sanacijski odbor početi uplaćivati sredstva iz nacionalnih sanacijskih fondova iz europodručja.

DOVRŠETAK BANKOVNE UNIJE

Izvor: Europska komisija.

► Jedinstvena pravila

Nova pravila za bolju kapitalizaciju banaka i kontrolu rizika

► Jedinstveni nadzor

Europska središnja banka nadzire oko 130 važnih banaka; nacionalna nadzorna tijela intenzivno surađuju u integriranom sustavu

► Jedinstveni sanacijski postupak

Kao posljednje rješenje, Jedinstveni sanacijski odbor može odlučiti provesti sanaciju propale banke, koristeći se sredstvima fonda u koji uplaćuju same banke (to se više ne očekuje od poreznih obveznika)

► Europski sustav osiguranja depozita

Nova pravila za osiguranje bankovne štednje građana

Bonitetno uređenje financijskih tržišta i institucija

Komisija je nastavila pratiti i analizirati kretanja u financijskom sektoru u državama članicama, EU-u i svijetu kako bi utvrdila moguće izvore sistemskog rizika i preporučila mjere za njegovo ublažavanje.

Posljednjih godina uloženi su veliki naponi u jačanje financijskih institucija u EU-u. Uspostavljeni su novi regulatorni i nadzorni okviri, a i same su financijske institucije poduzele znatne mjere za jačanje vlastite otpornosti kako bi se uskladile s novim regulatornim standardima i ispunile tržišna očekivanja.

Financijska tržišta

Ojačana su pravila kojima se uređuje trgovanje financijskim instrumentima, baš kao i sankcije u slučaju zlouporabe tržišta. Poboļšana je i zaštita ulagača u zajedničkim investicijskim fondovima i kupaca osiguranja. Povećana je transparentnost tržišta financiranja vrijednosnih papira te je ostvaren napredak prema ispunjenju obveza koje je EU preuzeo u okviru skupine G20 u vezi s poravnanjem izvedenica.

Jača bankarska unija.

Kontrola državnih potpora i osiguravanje pravednog tržišnog natjecanja

Kontrola državnih potpora ima važnu ulogu u osiguravanju ravnopravnih uvjeta tržišnog natjecanja u bankovnoj uniji. Od početka krize u EU-u državne potpore primilo je 112 banaka, koje po imovini predstavljaju oko 30 % bankovnog sustava EU-a. Države članice poduprle su banke ulaganjem kapitala u visini od 671 milijarde eura (5 % bruto domaćeg proizvoda EU-a) te jamstvima i drugim oblicima potpore za likvidnost u visini od 1 288 milijardi eura odnosno 10 % bruto domaćeg proizvoda. Većina banaka koje su tijekom krize primile potporu oporavile su se nakon što su provele znatan dio svojeg plana restrukturiranja. Potpora je odobrena radi zaštite štednje građana, sprječavanja stečaja i posljedičnog sloma bankovnog sustava na cijelom kontinentu.

Komisija je ostala posebno oprezna u pogledu tržišta financijskih usluga, financijskih izvedenica i platnih usluga. U veljači je **odredila novčanu kaznu za brokersku kuću ICAP sa sjedištem u Ujedinjenoj Kraljevini** u visini od 14,96 milijuna eura zbog pomaganja nastanku kartela u sektoru kamatnih izvedenica denominiranih u jenima.

Tržišta koja djeluju u korist potrošača

Platnim se karticama obavlja više od 40 % negotovinskih plaćanja. Višestranne međubankovne naknade koje se zaračunavaju pri uporabi kartica mogu dovesti do većih cijena za potrošače. U lipnju je na snagu stupila **uredba o višestranim međubankovnim naknadama** kojom je utvrđena gornja granica za naknade pri kartičnom plaćanju i kojom se trgovcima na malo olakšava poslovanje s bankama u drugim državama članicama koje nude niže cijene.

U 2015. Parlament i Vijeće **dovršili su i pregovore o revidiranoj direktivi o uslugama platnog prometa**, kojom će se otvoriti poslovne prilike za nebankovne subjekte, primjerice trgovačka društva koja započinju internetska plaćanja. U području osiguranja veća učinkovitost, sigurnost i transparentnost u korist potrošača ostvarena je političkim dogovorom o **direktivi o raspodjeli osiguranja**.

Socijalna dimenzija ekonomske i monetarne unije

Socijalni dijalog

Jedna od ključnih izmjena **europskog semestra za 2015.** bilo je povećanje uloge socijalnih partnera u oblikovanju i provedbi politika i reformi. To je, među ostalim, zahtijevalo veću usmjerenost na jačanje kapaciteta. Novi je pristup uveden **u ožujku na konferenciji na visokoj razini**, na kojoj su sudjelovali članci EU-a i nacionalnih organizacija socijalnih partnera. Među sudionicima bili su i predsjednik Europskog parlamenta Martin Schulz, predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker, potpredsjednik Komisije Valdis Dombrovskis, povjerenica Marianne Thyssen i latvijski ministar socijalne skrbi Uldis Augulis. Komisija sada izravno s organizacijama socijalnih partnera raspravlja o analizi iz svojih izvješća po državama članicama. Socijalni partneri uz to su intenzivnije uključeni u izradu politika i zakonodavstva. S njima je provedeno savjetovanje o glavnim inicijativama kao što su plan ulaganja i energetska unija.

Predsjednica organizacije BusinessEurope Emma Marcegaglia, povjerenica Marianne Thyssen, potpredsjednik Komisije Valdis Dombrovskis i glavna tajnica Europskog centra poslodavaca i poduzeća koji pružaju javne usluge Valeria Ronzitti na konferenciji na visokoj razini „Novi početak za socijalni dijalog”, Bruxelles, 5. ožujka 2015.

Minimalni dohodak

U izvješću petorice predsjednika prepoznata je važnost osiguravanja pristupa svih građana primjerenom obrazovanju i učinkovitom sustavu socijalne zaštite, među ostalim i „osnovnoj razini socijalne zaštite”.

Ta se pitanja prate u okviru europskog semestra. Komisija zajedno s državama članicama radi na promicanju primjerenih sustava minimalnog dohotka u okviru svojih [preporuka po državama članicama](#). Komisija je tijekom godine sudjelovala u dvama pilot-projektima kojima je cilj u državama članicama razviti sustave minimalnog dohotka. [Europska mreža za minimalni dohodak](#) dvogodišnji je projekt jačanja konsenzusa o mjerama koje su potrebne za uspostavu takvih sustava. [Europska mreža referentnih proračuna](#) inicijativa je Parlamenta kojoj je cilj razviti zajedničku metodologiju i referentne proračune za regije u kojima se nalaze glavni gradovi država članica.

Fond za europsku pomoć za najpotrebitije

Komisija je tijekom 2015. donijela preostale nacionalne operativne programe za [Fond europske pomoći za najpotrebitije](#). Fond obuhvaća financijska sredstva EU-a u visini od 3,8 milijardi eura i nacionalno sufinanciranje od oko 0,7 milijardi eura, a svrha mu je u razdoblju od 2014. do 2020. osigurati pomoć za osobe u EU-u kojima je pomoć najpotrebitija. Fond podupire države članice u njihovim nastojanjima da pomognu najranjivijim osobama i onima koji su u EU-u najteže pogođeni ekonomskom i socijalnom krizom. Njime se pridonosi ublažavanju najgorih oblika materijalne oskudice te se znatno doprinosi borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti osiguravanjem hrane, materijalne pomoći i aktivnostima socijalnog uključivanja onih najpotrebitijih.

POGLAVLJE 6.

„Tijekom mojeg predsjedanja Komisija će u duhu uzajamnih i obostranih koristi i transparentnosti dogovoriti razuman i uravnotežen sporazum sa Sjedinjenim Američkim Državama... Isto ću tako jasno dati do znanja da neću ugroziti europske standarde sigurnosti, zdravlja, socijalne zaštite i zaštite podataka niti našu kulturnu raznolikost zbog slobodne trgovine.”

Jean-Claude Juncker, Političke smjernice, 15. srpnja 2014.

Razuman i uravnotežen sporazum o slobodnoj trgovini sa Sjedinjenim Američkim Državama

Jedan od najvećih izazova za EU u 2015. bili su pregovori sa Sjedinjenim Američkim Državama o **transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja**. Tijekom godine održana su četiri kruga pregovora, a **napredak** je ostvaren u brojnim područjima. Komisija je jasno istaknula da se takvim sporazumom treba osigurati da se zadrže postojeći visoki standardi EU-a u području zaštite. EU i SAD imaju najvažniji gospodarski odnos na svijetu. Neovisne studije i postojeći trgovinski sporazumi EU-a upućuju na to da bi novi sporazum o slobodnoj trgovini sa Sjedinjenim Američkim Državama pridonio rastu, sniženju cijena i većem izboru potrošača u pogledu roba i usluga.

Kao odgovor na zabrinutost civilnog društva Komisija

je osigurala dosad najveći stupanj otvorenosti i transparentnosti pregovora. Tijekom godine surađivala je s dionicima, objavljivala tekstove pregovora te o njima pružala iscrpne informacije.

EU je u 2015. i dalje aktivno provodio svoju trgovinsku politiku. Nastojao je održati **globalni trgovinski sustav** te je imao aktivnu ulogu u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji. Komisija je ujesen objavila svoju novu **trgovinsku i investicijsku strategiju**.

Središnji element trgovinske politike EU-a i dalje je bilo otvaranje tržišta s ključnim državama partnericama. Nastavljeni su pregovori EU-a o sporazumima o slobodnoj trgovini s, među ostalim, Japanom i Vijetnamom. Sporazum

s Vijetnamom zaključen je 2015. EU je sudjelovao i u plurilateralnim pregovorima pod pokroviteljstvom Svjetske trgovinske organizacije o Sporazumu o trgovini uslugama i Sporazumu o ekološkim dobrima.

Transatlantsko partnerstvo za trgovinu i ulaganja kao pokretač rasta i zapošljavanja

Europska unija jedno je od najotvorenijih gospodarstava svijeta. Otvorenom trgovinom pridonosi se jačanju gospodarstva, otvaranju radnih mjesta, većem izboru i kupovnoj moći kupaca te konkurentnosti poduzeća u inozemstvu. Izvozom u treće zemlje u 2015. osigurano je više od 31 milijuna radnih mjesta unutar EU-a. Jasno je da trgovina mora biti ključni dio strategije EU-a za rast i zapošljavanje. Izvozom u Sjedinjene Američke Države, ključno izvozno tržište EU-a, u državama članicama osigurava se gotovo 5 milijuna radnih mjesta. Stoga su za EU tješnje gospodarske veze sa SAD-om od iznimne važnosti. No to ne znači da transatlantsko partnerstvo za trgovinu i ulaganja podrazumijeva dogovor pod svaku cijenu. EU će zaštititi neovisnost regulatornih tijela, načelo predostrožnosti i pravo država da donose propise o zaštiti svojih građana i okoliša.

POTICAJ ZA NAJMOĆNIJE GOSPODARSKO PARTNERSTVO NA SVIJETU

Vrijednost izvoza EU-a u SAD je oko **314 milijardi EUR** u sektoru roba te **194 milijarde EUR** u sektoru usluga

SAD je u EU uložio ukupno **1 811 milijardi EUR** i najveći je strani ulagač u EU

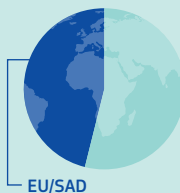

EU je iz SAD-a uvezao robu u vrijednosti od oko **196 milijardi EUR** te usluge u vrijednosti od **188 milijardi EUR**

EU je bio glavni strani ulagač u SAD s izravnim stranim ulaganjima u vrijednosti od **1 985 milijardi EUR**

EU i SAD zajedno čine oko **polovine svjetskog bruto domaćeg proizvoda**, **četvrtinu svjetskog uvoza** i **četvrtinu svjetskog izvoza**

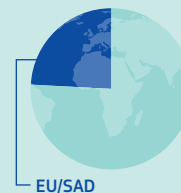
Svjetski bruto domaći proizvod
46 %

Svjetski uvoz
25 %

Svjetski izvoz
24 %

Što je EU dogovorio u okviru pregovora

U okviru pregovora o transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja EU je radio na sljedećim ciljevima:

- ▶ smanjenju carina u svim sektorima;
- ▶ uklanjanju trgovinskih prepreka koje nisu povezane s carinskim granicama;
- ▶ izradi pravila za jednostavniji i pošteniji uvoz, izvoz i ulaganja.

Bolji pristup tržištu SAD-a

EU je tijekom godine nastavio pregovarati o boljem pristupu trgovačkih društava EU-a tržištu SAD-a koji bi se trebao omogućiti uklanjanjem carina i drugih trgovinskih prepreka te osiguravanjem novih trgovinskih i investicijskih mogućnosti u novim područjima u korist svih trgovačkih društava EU-a, neovisno o tome koliko su velika ili što prodaju.

Na temelju transatlantskog partnerstva za trgovinu i ulaganja poduzeća EU-a mogla bi povećati izvoz u Sjedinjene Američke Države, ali i uvoz robe ili usluga koje su im potrebne za proizvodnju konačnih proizvoda. Usluge čine više od 70 % gospodarstva, no poduzeća EU-a i dalje nailaze na prepreke kada svoje usluge pokušavaju prodati na tržištu SAD-a. Sjedinjene Američke Države apsorbiraju 13 % poljoprivrednog izvoza EU-a, posebno proizvoda s visokom dodanom vrijednošću. EU se nada da bi se partnerstvom taj izvoz mogao dodatno povećati. U okviru partnerstva Europska unija želi osigurati i da poduzeća iz EU-a mogu sudjelovati u natječajima javne nabave SAD-a pod jednakim uvjetima kao i američka poduzeća.

Regulatorna suradnja – smanjenje birokracije i troškova bez smanjivanja razine standarda

Europska unija nastojala je uvesti novost u području trgovinskih sporazuma poticanjem intenzivnije suradnje između regulatornih tijela EU-a i SAD-a u odnosu na dosadašnju praksu. Da bi izvozila u Sjedinjene Američke Države, poduzeća EU-a moraju poštovati pravila SAD-a i zadovoljavati njihove standarde. Često se tim pravilima i standardima osigurava ista razina sigurnosti ili kvalitete, no razlikuju se po tehničkim detaljima, primjerice boji žica i vrsti utikača i utičnica koje se upotrebljavaju na suprotnim stranama Atlantika. U nekim slučajevima provjerama tehničkih zahtjeva nepotrebno se ponavljaju provjere već izvršene s druge strane Atlantika, što može biti skupo, posebno za manja poduzeća i potrošače. Suradnjom u području propisa ti bi se troškovi mogli smanjiti te bi se istovremeno mogla održati visoka razina zaštite ljudi i okoliša koja je na snazi u EU-u.

Brojna su područja u kojima bi regulatorna suradnja u okviru transatlantskog partnerstva za trgovinu i ulaganja mogla donijeti koristi, primjerice bolju suradnju radi odobravanja, praćenja i povlačenja medicinskih uređaja, uključujući elektroničke srčane stimulatore (pejsmejkere), skenerne i rendgenske aparate. EU želi da zakonodavci s obje strana Atlantika intenzivnije surađuju u svojim nastojanjima da potrošačima osiguraju sigurne i učinkovite lijekove. Da bi osigurala sigurne i kvalitetne farmaceutske proizvode, nadležna tijela EU-a i SAD-a provode redovite inspekcijske preglede proizvodnih pogona. Uzajamnim priznavanjem takvih inspekcijskih pregleda smanjilo bi se opterećenje proizvođača te bi se omogućilo učinkovitije iskorištavanje inspekcijskih resursa EU-a.

EU je nastavio pregovore za poticanje izvoza hrane, štiteći pritom stroge standarde EU-a i poštujući odluke o pitanjima kao što su genetski modificirani organizmi, uporaba antimikrobnih tretmana i hormona u uzgoju životinja.

Pregovori sa SAD-om nastavljeni su i u vezi s načinom promicanja međunarodne suradnje u regulatornim pitanjima.

Trgovinska pravila za jednostavniji izvoz, uvoz i ulaganja

EU je nastavio ulagati napore u uspostavu novih ili daljnji razvoj postojećih trgovinskih pravila kako bi se poduzećima EU-a pomoglo da u cijelosti iskoriste prednosti transatlantskog partnerstva za trgovinu i ulaganja.

Ciljevi EU-a u okviru partnerstva jesu:

- ▶ osigurati da mala poduzeća mogu iskoristiti sve prednosti;
- ▶ promicati slobodno i pošteno tržišno natjecanje, uključujući pravila kojima bi se poduzećima spriječilo tajno dogovaranje cijena ili zlouporaba tržišne moći;
- ▶ pomoći poduzećima da uštede novac i vrijeme u vezi s carinskom papirologijom;
- ▶ poduzećima omogućiti pristup održivim izvorima energije i sirovinama koje su im potrebne;
- ▶ zaštititi intelektualno vlasništvo poduzeća EU-a;
- ▶ učiniti održivi razvoj okosnicom sporazuma.

EU želi da poduzeća ulažu s povjerenjem, znajući da mogu računati na zaštitu ako stvari pođu po zlu. Javno savjetovanje o mehanizmu za rješavanje sporova između ulagača i država pokazalo je da postoji opći nedostatak povjerenja u pravednost i nepristranost predloženog mehanizma. Na temelju znatnog doprinosa Europskog parlamenta, država članica, nacionalnih parlamenata i dionika Komisija je u rujnu predložila novi [sustav sudova za ulaganja](#) kojim bi se zamijenio mehanizam za rješavanje sporova između ulagača i država u svim tekućim i budućim pregovorima o ulaganjima EU-a, uključujući pregovore o transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja. Sustav počiva na istim ključnim elementima kao i nacionalni i međunarodni sudovi te uključuje pravo vlada na donošenje propisa te se njime osigurava transparentnost i odgovornost.

Kako su se vodili pregovori

Komisija je o transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja pregovarala na temelju mandata o kojem je postignut jednoglasan dogovor vlada svih država članica, a podržao ga je i Europski parlament. Pregovori su započeli u lipnju 2013. U 2015. Komisija i Sjedinjene Američke Države održale su četiri kruga pregovora, od kojih dva u Bruxellesu u veljači i srpnju, jedan u New Yorku u travnju te jedan u listopadu u Miamiu. Pregovori će se nastaviti u 2016. Pregovorima je ostvaren [napredak](#) u brojnim područjima. Iako je cilj bio postići brz dogovor, EU je uvijek naglašavao da je važnije sklopiti dobar sporazum nego dovršiti pregovore u najkraćem mogućem roku.

Povjerenica Cecilia Malmström predstavlja najnoviji razvoj događaja u pogledu pregovora o transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja, Europski parlament, Strasbourg, 7. srpnja 2015.

Komisija je na posebnom *web*-mjestu objavila svoje [početne prijedloge zakonodavnog teksta](#) i dokumente o stajalištima u kojima je utvrđen i opisan pristup EU-a svim pregovaračkim područjima. Komisija je uz to objavila stotine dokumenata o partnerstvu, u kojima su objašnjeni ciljevi i mogući sadržaj sporazuma. Te su mjere pratile napredak pregovora, koji su zbog toga najtransparentniji pregovori u povijesti trgovinskih sporazuma EU-a.

Kao što je to uobičajeno pri pregovorima o trgovinskom sporazumu, Komisija je na tjednim sastancima [Odbora Vijeća za trgovinsku politiku](#) izvješćivala vlade država članica o napretku pregovora. O pregovorima je izvješćivan i Parlament, posebno njegov Odbor za međunarodnu trgovinu. Povjerenica za trgovinu Cecilia Malmström i pregovarači EU-a redovito su se pojavljivali pred Parlamentom i njegovim odborima. Države članice i članovi Europskog parlamenta imali su pristup pregovaračkim dokumentima u skladu s međusobno dogovorenim postupcima.

Time je osiguran demokratski nadzor nad pregovorima. Osigurano je da vlade svih 28 država članica i izravno izabrani članovi Europskog parlamenta budu u potpunosti informirani o stanju pregovora i o pregovaračkim stajalištima EU-a. Parlament je pozorno pratio pregovore te je 14 njegovih odbora sastavljalo izvješća o pregovorima. Parlament je u srpnju odobrio [rezoluciju](#) kojom je potvrdio potporu pregovorima te dao niz preporuka Komisiji.

Pregovori o transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja privukli su znatan interes javnosti i medija. Komisija je pozdravila rasprave o predloženom sporazumu. Posebno je bila aktivna u [širenju informacija o pregovorima u javnosti](#) i objašnjavanju ciljeva EU-a u okviru pregovora. [Odgovorila je i na zabrinutosti](#) o navodnim negativnim učincima partnerstva. Komisija je uložila znatne napore kako bi osigurala izravnu suradnju svih zainteresiranih dionika i pregovarača. Primjerice, u okviru raspoloživih sredstava, njezin pregovarački tim i ostalo osoblje bili su na raspolaganju za pozive na javne susrete i rasprave u cijelom EU-u koje su organizirali zastupnici, nacionalne, regionalne i lokalne vlasti te interesne skupine.

Povjerenica Cecilia Malmström razgovara o transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja u okviru dijaloga s građanima u Varšavi, Poljska, 18. rujna 2015.

U okviru svakog pregovaračkog kruga pregovarači EU-a i SAD-a organizirali su [zajedničke sastanke](#) sa stotinama dionika. Na tim su susretima sudionici mogli razmijeniti mišljenja s pregovaračima i iznijeti vlastita stajališta. Kao dio svojeg višegodišnjeg strukturiranog [dijaloga s civilnim društvom](#) Komisija je, nakon krugova pregovora u travnju i listopadu u Sjedinjenim Američkim Državama, u svibnju i prosincu organizirala sastanke u Bruxellesu s više od 100 predstavnika brojnih organizacija. U okviru dijaloga s civilnim društvom Komisija je u svibnju organizirala i sastanak na temu [transatlantskog partnerstva za trgovinu i ulaganja i zdravlja](#), na kojem su sudjelovala 133 predstavnika različitih organizacija. Tijekom pregovora Komisija se oslanjala na 16-eročlanu [savjetodavnu skupinu](#) koju je osnovala isključivo kako bi pregovaračima EU-a pružala dodatne stručne savjete. Skupina okuplja muškarce i žene koji predstavljaju različite interese, od okoliša, zdravlja, potrošača i radnika do različitih poslovnih sektora.

Nakon što se postigne dogovor o konačnom tekstu, on će stupiti na snagu tek nakon što ga odobre Parlament i Vijeće.

Svjetska trgovina općenito

EU je **najveći izvoznik** i uvoznik robe i usluga na svijetu. Mala i srednja poduzeća imaju važnu ulogu s obzirom na to da njih više od 600 000 predstavlja trećinu ukupnog **izvoza EU-a**. Izvozni sektor EU-a osigurava radna mjesta za **31 milijun** stanovnika EU-a, od kojih za njih 6 milijuna u malim i srednjim poduzećima. Općenito svako sedmo radno mjesto u EU-u ovisi o izvozu.

Cilj trgovinske politike EU-a jest osigurati otvoren međunarodni trgovinski sustav utemeljen na pravilima te otvoriti nova izvozna tržišta. Otvorenim trgovinskim sustavom istovremeno se pridonosi osiguranju pristupa poduzeća EU-a sirovinama, sastavnim dijelovima i uslugama koje su im potrebne. To je od presudne važnosti u današnjem svijetu globalnih vrijednosnih lanaca, u kojem većina gotovih proizvoda uključuje dodanu vrijednost u više država.

Komisija je ujesen objavila svoju novu trgovinsku i investicijsku strategiju. EU je i dalje aktivno sudjelovao u mnogim tekućim multilateralnim ili plurilateralnim trgovinskim inicijativama. Nastavljen je predani rad na ostvarenju napretka u pregovorima u okviru Svjetske trgovinske organizacije, uključujući na Ministarskoj konferenciji u Nairobiju u prosincu. EU je 2015. dogovorio **trgovinski sporazum u vrijednosti od 1 bilijuna eura** s Kinom, Sjedinjenim Američkim Državama i velikom većinom članova Svjetske trgovinske organizacije za ukidanje carina za 201 visokotehnološki proizvod. EU je i dalje bio vodeći sudionik u tekućim plurilateralnim trgovinskim pregovorima o Sporazumu o trgovini uslugama među 23 članice Svjetske trgovinske organizacije. U srpnju je s 13 drugih članica Svjetske trgovinske organizacije započeo pregovore o ukidanju prepreka trgovini „**zelenim**” **proizvodima**, uslugama i tehnologijama i ulaganjima u njih.

Na bilateralnoj razini EU je u kolovozu postigao politički dogovor s **Vijetnamom** o sporazumu o slobodnoj trgovini. Ostvaren je napredak u pregovorima o sporazumu o slobodnoj trgovini s **Japanom** i o **sporazumu o ulaganjima s Kinom**. EU i Meksiko u svibnju su se dogovorili da će pripremiti otvaranje pregovora za nadogradnju međusobnog sporazuma o slobodnoj trgovini iz 2000. EU je u prosincu pokrenuo pregovore o sporazumu o slobodnoj trgovini s Filipinima. EU, Rusija i Ukrajina nastavili su tražiti rješenja u pogledu zabrinutosti Rusije o provedbi **Sporazuma o pridruživanju/detaljnog i sveobuhvatnog sporazuma o slobodnoj trgovini između EU-a i Ukrajine**. Utvrdili su više mogućih praktičnih rješenja te su se dogovorili o nastavku pregovora.

POGLAVLJE 7.

„Namjeravam iskoristiti ovlaštenja Komisije da, u okviru područja svoje nadležnosti, zastupam naše zajedničke vrijednosti, vladavinu prava i temeljna prava uzimajući u obzir raznolikost ustavnih i kulturnih tradicija 28 država članica.”

Jean-Claude Juncker, Političke smjernice, 15. srpnja 2014.

Područje pravosuđa i temeljnih prava utemeljeno na uzajamnom povjerenju

Tijekom 2015. EU je nastavio razvijati politike u području pravosuđa, temeljnih prava i građanstva. One počivaju na EU-ovim temeljnim vrijednostima demokracije, slobode, tolerancije i vladavine prava. Građani EU-a moraju vjerovati da će njihove sloboda i sigurnost biti zajamčene u svim dijelovima Europske unije.

Komisija je u travnju objavila [Europski program sigurnosti](#). Program je usmjeren na područja u kojima EU može dati svoj doprinos, kao što su bolja razmjena informacija te pojačana policijska i pravosudna suradnja.

Nakon terorističkih napada koji su u siječnju i studenome potresli Pariz, države članice udružile su snage u borbi protiv terorizma. Poduzele su mjere za suzbijanje

radikalizacije, sprječavanje financiranja terorista te jačanje suradnje između Europolu, agencije EU-a za provedbu zakona, i Eurojusta, njegove agencije za pravosudnu suradnju.

Komisija je u području pravosuđa ispunila svoje obećanje o dovršetku [reformе zaštite podataka EU-a](#) radi bolje zaštite osobnih podataka građana (vidjeti poglavlje 2.). Napredak je ostvaren i u procesu osnivanja [Ureda europskog javnog tužitelja](#), koji će istraživati i procesuirati predmete prijevara u EU-u koje ugrožavaju financijske interese Unije.

Komisija je dovršila pregovore o [krovnom sporazumu između EU-a i SAD-a o zaštiti podataka](#). Sporazumom će se jamčiti zaštita osobnih

podataka koji se prenose između Europske unije i Sjedinjenih Američkih Država za potrebe sprječavanja, otkrivanja, istrage i progona kaznenih djela, uključujući terorizam. Građanima EU-a omogućit će se i ostvarivanje prava potraživanja sudskog pravnog lijeka u SAD-u u skladu s pravom te zemlje.

Europski program sigurnosti

Od prosinca 2014. policijska i pravosudna suradnja u kaznenim stvarima [integrirane su u redovni pravni poredak EU-a](#). Komisija je u travnju 2015. predložila [Europski program sigurnosti](#) za razdoblje 2015.–2020. Programom će se podržavati suradnja država članica u uklanjanju prijetnji sigurnosti te pojačati zajednički napor u borbi protiv terorizma, organiziranog kriminala i kibernetičkog kriminala. U njemu se utvrđuju mjere za povećanje sigurnosti i učinkovitije uklanjanje najvećih prijetnji.

Među najvažnijim je ciljevima programa osnivanje centra izvrsnosti za prikupljanje i širenje stručnog znanja o suzbijanju radikalizacije. Njegove aktivnosti nadovezivat će se na rad Mreže za osvještavanje o radikalizaciji te će biti usmjerene na jačanje razmjene iskustava među pravnim stručnjacima koji sudjeluju u sprječavanju radikalizacije i nasilnog ekstremizma na lokalnoj razini.

Osim toga, programom se predviđa izmjena okvirne odluke o terorizmu tijekom 2016. radi učinkovitijeg rješavanja problema stranih boraca i intenziviranja suradnje u tom pogledu sa zemljama izvan EU-a.

U skladu s Europskim programom sigurnosti te kao odgovor na napade u Parizu mjesec prije, Komisija je u prosincu donijela prijedlog direktive o borbi protiv terorizma.

Sprečavanje pranja novca od kriminalnih aktivnosti te financiranja terorističkih organizacija ključni su elementi Europskog programa sigurnosti. Komisija je predložila proširenje suradnje između nadležnih tijela u EU-u radi eliminiranja izvora financiranja kriminalaca. Paketom mjera za sprečavanje pranja novca, koji je donesen u svibnju, nastoji se postići veća učinkovitost i transparentnost u uklanjanju zakonskih nedostataka i onemogućivanju terorista u zloupotrebavanju financijskog sustava.

Suzbijanje terorističke propagande na internetu drugi je važan cilj Europskog programa sigurnosti. Komisija je pojačala dijalog s industrijom informacijske tehnologije o problemu govora mržnje te poticanja na nasilje i mržnju na internetu.

Među ostalim su važnim ciljevima programa i utvrđivanje načina za nadilaženje prepreka u internet-skim kaznenim istragama te jačanje postojećih alata u borbi protiv kibernetičkog kriminala.

Naposljetku, u programu se predlaže jačanje Europolovih kapaciteta osnivanjem europskog protuterorističkog centra. Centar će pridonijeti jačanju Europolove potpore aktivnostima nacionalnih tijela za provedbu zakona usmjerenih na rješavanje problema stranih terorističkih boraca, financiranja terorista, nasilnog ekstremističkog sadržaja na internetu te nezakonitog trgovanja vatrenim oružjem.

Kazneno pravosuđe

Osnivanje Ureda europskog javnog tužitelja

Svake se godine zbog prijevara gubi više od 500 milijuna eura. Zadaća je [Ureda europskog javnog tužitelja](#) istraživanje te progon kaznenih djela kojima se šteti proračunu EU-a na sudovima država članica.

Na sastancima Vijeća za pravosuđe i unutarnje poslove održanima 2015. države članice složile su se s odredbama kojima se uređuje ustrojstvo Ureda europskog javnog tužitelja, postupcima odabira i imenovanja, mjerama kojima se uređuju njegove istrage te područjem nadležnosti Ureda.

Reforma Eurojusta

Uz osnivanje Ureda europskog javnog tužitelja Komisija je predložila i [reformu Eurojusta](#). Prijedlogom se želi dodatno poboljšati ukupni rad agencije te osigurati da njezin rad ostane usmjeren na poticanje suradnje nacionalnih sudskih tijela u borbi protiv teških kaznenih djela.

BORBA PROTIV ORGANIZIRANOG KRIMINALA

Iskorištavanje potencijala zajedničkih intervjenskih timova i uključivanje susjednih zemalja

Sprečavanje i suzbijanje trgovanja ljudima i zaštita žrtava: strategija za borbu protiv trgovanja ljudima za razdoblje nakon 2016.

Ojačavanje ovlasti financijsko-obavještajnih jedinica

Onemogućavanje nastojanja kriminalaca i terorista da se domognu vatrenog oružja: revizija zakonodavstva o vatrenom oružju

Izvor: Europska komisija.

Jačanje odgovora kaznenog pravosuđa na radikalizaciju

Komisija je u listopadu bila domaćin ministarske konferencije o temi „Odgovor kaznenog pravosuđa na radikalizaciju”. Komisija će dodijeliti sredstva za provedbu zaključaka Vijeća kojima se potvrđuju ishodi konferencije, pri čemu će naglasak biti na mjerama kao što su uspostava programa deradikalizacije i razvoj alata za procjenu rizika.

Povjerenica Věra Jourová obraća se sudionicima ministarske konferencije na visokoj razini „Reakcija kaznenopravnog sustava na radikalizaciju”, Bruxelles, 19. listopada 2015.

Veća postupovna jamstva za građane u kaznenim postupcima

Komisija je 2013. predstavila [paket prijedloga](#) za daljnje jačanje postupovnih jamstava za građane u kaznenim postupcima kako bi se svim građanima Europske unije zajamčilo pravo na pošteno suđenje.

Tim se prijedlozima želi osigurati pretpostavka nevinosti te pravo na nazočnost na suđenju. Posebna jamstva predviđaju se za djecu uključenu u kaznene postupke. Njima se predviđa i dostupnost privremene pravne pomoći za osumnjičene i optužene osobe, a osobito za osobe protiv kojih je izdan [europski uhidbeni nalog](#).

Prošle su godine Parlament, Vijeće i Komisija započeli pregovore o tri prijedloga. U studenome su postigli dogovor o pretpostavci nevinosti.

Bolja zaštita prava žrtava

Direktiva o pravima žrtava stupila je na snagu u studenome. U njoj se utvrđuje pravo na informacije, potporu, zaštitu i sudjelovanje u kaznenim postupcima te osigurava da se prema žrtvama postupi s poštovanjem i bez diskriminacije. Novim propisima pridonijet će se promjeni stavova prema žrtvama te im osigurati središnje mjesto u kaznenom postupku.

Temeljna prava i pravosudni sustavi

Zaštita podataka u EU-u

Parlament i Vijeće prošle su godine intenzivirali rad na reformi zakonodavstva o zaštiti podataka. U raspravama je bilo govora o Općoj uredbi o zaštiti podataka te o Direktivi o zaštiti podataka za policijska i kaznenopravna tijela. U prosincu je postignut [dogovor](#) o cjelokupnom reformskom paketu.

Koen Lenaerts preuzeo je 8. listopada 2015. dužnost predsjednika Suda Europske unije.

Komisija je u rujnu dovršila pregovore o takozvanom [krovnom sporazumu](#) sa Sjedinjenim Američkim Državama o zaštiti osobnih podataka koji se prenose za potrebe progona kaznenih djela, uključujući terorizam. SAD bi kao preduvjet za stupanje na snagu krovnog sporazuma trebao donijeti zakon o sudskoj zaštiti nakon čega ga EU može potpisati.

Nakon [presude Suda Europske unije koji je Odluku Komisije o sigurnoj luci SAD-a proglasio nevaljanom](#) nastavljeni su pregovori o novom okviru zaštite podataka za prijenos osobnih podataka među poduzećima kojim bi se zamijenila odluka iz 2000. o primjerenosti zaštite koju pruža sigurna luka. Sigurna luka poseban je okvir za pojednostavnjenje prijenosa osobnih podataka između Europske unije i Sjedinjenih Američkih Država. Sud je u listopadu zaključio da se okvirom sigurne luke krši temeljno pravo na privatnost te je poništio odluku Komisije. Komisija je odmah nakon presude izdala smjernice o mogućnostima transatlantskog prijenosa podataka te se obvezala nastaviti raditi na donošenju revidiranog i sigurnog okvira za prijenos osobnih podataka preko Atlantika.

Mehanizam suradnje i provjere za Rumunjsku i Bugarsku

Komisija je u siječnju 2015. izvjestila o napretku koji su Rumunjska i Bugarska ostvarile u području reforme pravosuđa i borbe protiv korupcije te, u slučaju Bugarske, organiziranog kriminala.

U siječanjskim izvješćima zaključeno je da izazovi i dalje postoje unatoč uočenom napretku u 2014. Nakon rasprava o izvješćima u Parlamentu i Vijeću odlučeno je da će mehanizam nastaviti djelovati dok se god ne postignu očekivani rezultati.

Učinkovito pravosuđe za gospodarski rast

Pregled stanja u području pravosuđa EU-a

Poboljšanje kvalitete, neovisnosti i učinkovitosti pravosudnih sustava država članica preduvjet je za stvaranje poticajnog poslovnog okruženja. Stoga je jačanje učinkovitosti pravosudnih sustava ključni dio [strukturnih reformi koje se predviđaju u europskom semestru](#). [Pregled stanja u području pravosuđa EU-a za 2015.](#) te [ocjene po zemljama](#) pokazuju da se [određene države članice](#) i dalje suočavaju s posebnim izazovima u tom području.

Stečaj

Sve više pravnih i privatnih osoba osniva poduzeća u drugim državama članicama. Neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta moglo bi biti ugroženo ako ta poduzeća postanu nesolventna.

EU je u svibnju donio revidirani zakon o prekograničnim stečajnim postupcima. U njemu se objašnjavaju stečajni postupci za skupine trgovačkih društava te predstečajni postupci.

Europski postupak za sporove male vrijednosti

U prosincu je u prvom čitanju prihvaćen prijedlog revizije [europskog postupka za sporove male vrijednosti](#). Revizijom će se potrošačima i poduzećima u EU-u, a osobito malim i srednjim poduzećima, omogućiti naplata prekograničnih potraživanja u iznosu do 5 000 eura. Veće korištenje elektroničkim sredstvima komunikacije pojednostavnit će postupke te će ih ubrzati i pojeftiniti. Izmjene će stupiti na snagu sredinom 2017.

Prava dioničara

Parlament, Vijeće i Komisija raspravljaju o [reviziji Direktive o pravima dioničara](#). Ona je usmjerena na rješavanje nedostataka korporativnog upravljanja povezanih s društvima uvrštenima na burzu te djelovanjem upravnih odbora, dioničara, posrednika i zastupnika s pravom glasa. Ujedno se standardizira osnivanje trgovačkih društava s jednim članom te pojednostavnjuje poslovanje malih i srednjih poduzeća širom EU-a.

Trgovačka društva s jednim članom

[Zakonodavnim prijedlogom o društvima s ograničenom odgovornošću s jednim članom](#) želi se standardizirati osnivanje društava s jednim članom. Parlament i Vijeće trenutačno raspravljaju o tom prijedlogu.

Povezivanje poslovnih registara

U lipnju je donesen okvir za primjenu tehničkih specifikacija i postupaka za sustav [povezivanja poslovnih registara](#). Povezivanjem registara, koje će se provesti do lipnja 2017., omogućit će se pristup informacijama o poduzećima registriranim u EU-u putem [europskog portala e-pravosuđe](#). Poduzeća i građani mnogo će lakše dolaziti do tih informacija.

Slobodno kretanje osoba

Slobodno kretanje osoba temeljno je pravo koje se jamči građanima EU-a i članovima njihovih obitelji. Ono omogućuje svakom građaninu EU-a da bez ispunjavanja posebnih formalnosti putuje, radi i živi u bilo kojoj državi članici.

Više od 14 milijuna građana EU-a živjelo je u državi članici koja nije njihova domovina 2014. Iako se često traže provjere građanskog statusa, pribavljanje službenih isprava koje se priznaju u drugoj državi članici i dalje je teško.

Parlament i Vijeće u listopadu su se usuglasili o pojednostavnjenju optjecaja javnih isprava među državama članicama. Službeno donošenje uredbe planirano je za prvu polovinu 2016.

Zaštita temeljnih prava i prava potrošača

Poštovanje i promicanje temeljnih prava

Komisija je u svibnju donijela [izvješće iz 2014. o primjeni Povelje EU-a o temeljnim pravima](#). Izvješće je dopunjeno dokumentom u kojem se opisuje kako se Povelja EU-a o temeljnim pravima tijekom 2014. primjenjivala na razini EU-a te na nacionalnim razinama.

Komisija je u listopadu bila domaćin [prvog Godišnjeg kolokvija o temeljnim pravima](#) o temi „Tolerancija i poštovanje: sprečavanje i suzbijanje antisemitizma i mržnje prema muslimanima u Europi”. U njegovim se zaključcima utvrđuju mjere za sprečavanje i suzbijanje antisemitizma i mržnje prema muslimanima u području obrazovanja te za borbu protiv zločina iz mržnje i govora mržnje. Komisija je u prosincu imenovala koordinatora za suzbijanje antisemitizma i koordinatora za suzbijanje mržnje prema muslimanima.

Provedba prava potrošača

Zahvaljujući zajedničkoj akciji nekoliko nacionalnih tijela nadležnih za provedbu zakona, koja je provedena uz pomoć Komisije u srpnju, pet velikih poduzeća za iznajmljivanje vozila obvezalo se promijeniti način na koji postupaju prema potrošačima. Police osiguranja bit će razumljivije, postupak za naknadu štete pravedniji, a promicat će se i veća transparentnost cijena.

Rješavanje sporova putem interneta postaje brže i jeftinije

Komisija je tijekom godine razvila i testirala platformu [za online rješavanje sporova u cijelom EU-u](#). Njome se od početka 2016. potrošači i trgovci u EU-u mogu služiti za rješavanje ugovornih sporova povezanih s robom i uslugama kupljenima na internetu koje će biti mnogo brže i jeftinije nego na sudu.

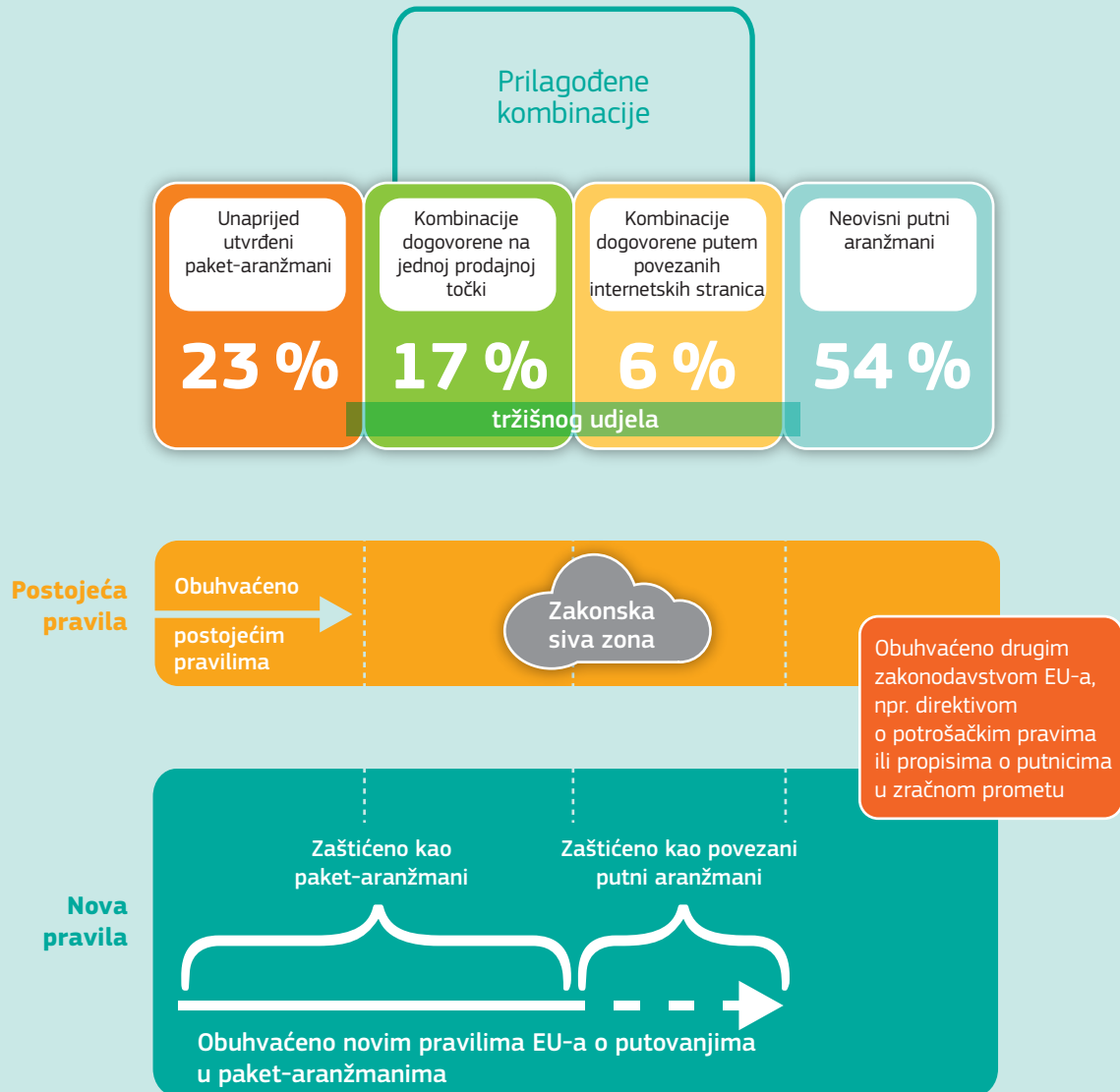
Veća zaštita putnika

Nova [Direktiva o paket-aranžmanima](#) donesena je 2015. i stupa na snagu 2018. Novim pravilima obuhvaćeni su ne samo tradicionalni paket-aranžmani, nego i drugi oblici kombiniranog putovanja kako bi se zaštitilo 120 milijuna putnika koji na internetu sami odabiru kombinacije leta i hotela ili najma automobila.

Prava putnika

Komisija je u ožujku objavila [izvješće](#) koje je pokazalo da samo pet država članica u potpunosti primjenjuje Uredbu o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu. Stoga je u srpnju donijela [smjernice](#) za objašnjenje propisa o pravima putnika u željezničkom prometu. Pritom je pozvala i na strožu [provedbu prava putnika u zračnom prometu](#).

NOVA DIREKTIVA O PAKET-ARANŽMANIMA

Izvor: Europska komisija.

Konzularna zaštita

Vijeće je u travnju donijelo Direktivu o [konzularnoj zaštiti](#). U njoj se objašnjava kada se i kako građani EU-a koji se zateknu u nevolji u državi izvan EU-a imaju pravo obratiti veleposlanstvu ili konzulatu druge države članice za pomoć. Tijekom 2015. građani EU-a koristili su se pravom na konzularnu pomoć drugih država članica, među ostalim u kriznim situacijama u Nepal i Jemenu. Pomoć građanima EU-a osigurana je i u slučajevima gubitka ili krađe isprava.

Ravnopravnost spolova

Prošle je godine postignut napredak u postupku donošenja direktive kojom se nastoji poboljšati [ravnoteža spolova u upravnim odborima](#). Direktiva će pridonijeti uklanjanju nevidljivih prepreka osiguravanjem pravednih i transparentnih postupaka odabira kako bi se povećao udio žena u upravnim odborima.

Godišnje izvješće o ravnopravnosti žena i muškaraca za 2014. pokazalo je da unatoč napretku i dalje nije postignuta potpuna ravnopravnost spolova.

Komisija je početkom 2015. objavila smjernice politike te je države članice i institucije EU-a pozvala na djelovanje radi smanjenja postojeće razlike od 39 % u visini mirovina muškaraca i žena.

POGLAVLJE 8.

„Nedavni strašni događaji na Mediteranu pokazatelj su da je Europi potrebno bolje upravljanje migracijom, i to u svakom pogledu. Riječ je prije svega o humanitarnom prioritetu. Uvjeren sam da moramo djelovati zajedno i u duhu solidarnosti.”

Jean-Claude Juncker, Političke smjernice, 15. srpnja 2014.

Put prema novoj migracijskoj politici

Svijet su 2015. potresle nedaće tisuća izbjeglica koje su riskirale život kako bi ušle u EU. Tijekom godine Europa je svjedočila jednoj od najvećih masovnih migracija ljudi od Drugog svjetskog rata. EU je pojačao svoje napore u spašavanju života, borbi protiv trgovine ljudima i suradnji s matičnim i tranzitnim zemljama. Pokrenuo je i inicijative za rješavanje temeljnih uzroka koji ljude prisiljavaju na bijeg i migraciju, a to su siromaštvo, ratovi, progoni, kršenja ljudskih prava i prirodne katastrofe.

U svibnju je Komisija predstavila [Europski migracijski program](#), u kojem je utvrđen sveobuhvatan pristup upravljanju migracijama. Programom se nastoji smanjiti poticanje ljudi na nezakonitu migraciju,

spasiti živote te osigurati vanjske granice EU-a. Njime se predviđa razvoj jake zajedničke politike azila i nove politike o zakonitoj migraciji.

U rujnu je Komisija mobilizirala dodatnih 1,8 milijardi eura za svladavanje migracijskog vala i rješavanje izbjegličke krize. Time je ukupni proračun EU-a za rješavanje krize za 2015.–2016. povisila na 9,3 milijarde eura. Države članice sporazumjele su se da će iz najpogođenijih država članica u druge države članice premjestiti 160 000 ljudi kojima je potrebna međunarodna zaštita. Također su se složile s preseljenjem 22 000 izbjeglica iz kampova izvan EU-a. Utrostručivanjem financijske potpore sredstvima za pomorski

nadzor na središnjoj i istočnoj sredozemnoj migracijskoj ruti EU je pridonio spašavanju više od 252 000 života. Također je udvostručio napore u borbi protiv krijumčara i u razbijanju lanaca trgovine ljudima. EU je mobilizirao oko četiri milijarde eura za pomoć sirijskim izbjeglicama u Siriji i u susjednim zemljama. U listopadu je [predsjednik Komisije Juncker](#) sazvao sastanak čelnika o izbjegličkim tokovima preko zapadnobalkanske rute.

Europski migracijski program

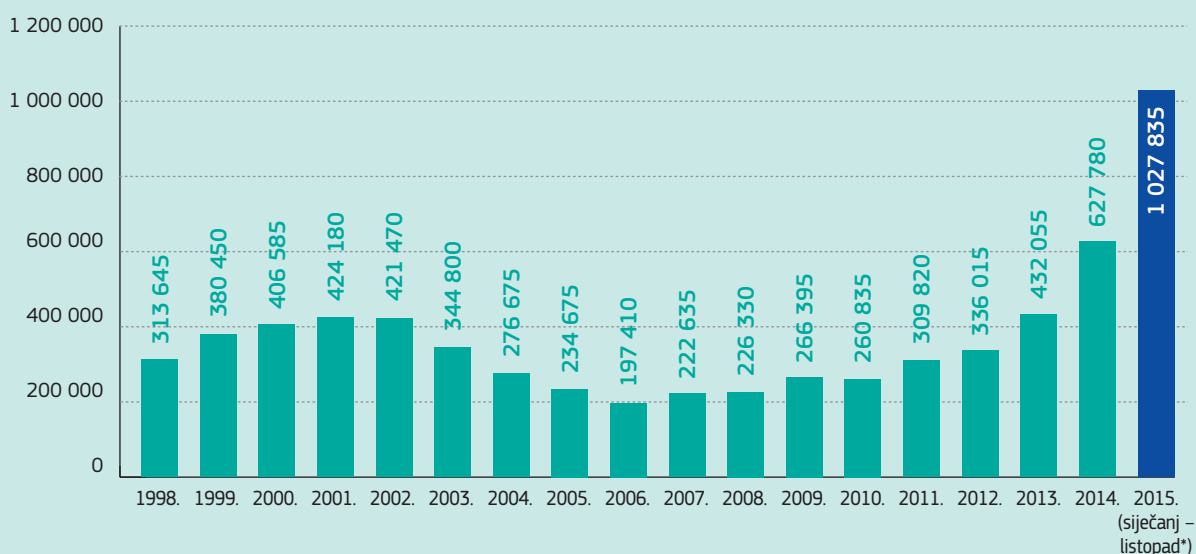
U svibnju je Komisija predstavila novi [Europski migracijski program](#), u kojem su ukratko opisani trenutačne mjere koje treba poduzeti kao reakciju na kriznu situaciju u Sredozemlju te dugoročan i sveobuhvatan pristup upravljanju migracijama. Program se temelji na [akcijskom planu o migraciji u deset točaka](#) donesenom u travnju. Do kraja svibnja doneseni su prvi prijedlozi u okviru programa.

Komisija je u skladu s člankom 78. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije predložila aktivaciju [mehanizma za odgovor na hitne situacije](#) kako bi uvela program hitnog premještanja te tako pomogla Italiji i Grčkoj. U okviru zajedničke politike azila člankom 78. stavkom 3. predviđa se posebna pravna osnova za rješavanje hitnih situacija. Na temelju prijedloga Komisije Vijeće nakon savjetovanja s Parlamentom može uvesti privremene mjere u korist države članice ili više njih suočenih s hitnom situacijom zbog iznenadnog priljeva državljana zemalja izvan EU-a u jednu državu članicu ili više njih. Privremene su mjere, predviđene člankom 78. stavkom 3., izvanredne. Može ih se uvesti samo ako je dosegnut određeni prag hitnosti i težine problema. U okviru predloženog programa ljude kojima je potrebna međunarodna zaštita premjestilo bi se u druge države članice.

Komisija je također donijela [preporuku](#) kojom se od država članica zahtijeva da iz zemalja izvan EU-a presele 20 000 ljudi kojima je nedvojbeno potrebna međunarodna zaštita, kako je utvrdila Agencija Ujedinjenih naroda za izbjeglice. Države članice složile su se s preseljenjem u srpnju i obvezale da će od 2015. do 2017. preseliti više od 22 500 ljudi kojima je nedvojbeno potrebna međunarodna zaštita.

Komisija je predložila [akcijski plan EU-a protiv krijumčarenja migranata za 2015.–2020.](#) Tim se planom utvrđuju mjere za sprečavanje i suzbijanje krijumčarenja migranata duž čitave migracijske rute, uključujući izradu popisa sumnjivih plovila te jačanje suradnje i razmjenu informacija s financijskim institucijama. Planom je uspostavljena i suradnja s pružateljima internetskih usluga i društvenim medijima kako bi se osiguralo brzo otkrivanje i uklanjanje internetskih sadržaja kojima se koriste krijumčari za promidžbu svojih aktivnosti.

BROJ ZAHTJEVA ZA AZIL U EU-u

Napomena: Metodologije kojima su se države članice koristile prije 2008. te one kojima su se koristile nakon stupanja na snagu Uredbe (EZ) br. 862/2007 u siječnju 2008. mogu se razlikovati.

* Privremeni podaci.

Izvor: Eurostat.

Da bi zajednički europski sustav azila bio učinkovit, potrebno je sustavno uzimati otiske prstiju migranata čim dođu na vanjske granice EU-a. U tu je svrhu Komisija objavila [smjernice](#) za države članice u kojima se utvrđuju najbolje prakse uzimanja otisaka prstiju. Osim toga timovi za potporu upravljanju migracijama Europskog potpornog ureda za azil, Frontexa (Europska agencija za zaštitu vanjskih granica) i Europolu (agencija Europske unije za provedbu zakona) rade na terenu kako bi na takozvanim žarišnim točkama (*hotspot areas*) identificirali i registrirali migrante koji ulaze u zemlju te im uzeli otiske prstiju. Pritom osiguravaju da se operacije provode uz potpuno poštovanje temeljnih prava i standarda međunarodnog izbjegličkog prava. Do kraja 2015. u Italiji je određeno šest žarišnih točaka, a u Grčkoj pet, od kojih su u Italiji postale operativne dvije (Lampedusa i Trapani), a u Grčkoj jedna (Lezbos/Moria).

Operacije koje uključuju žarišne točke dio su uravnoteženog upravljanja priljevima migranata. One su blisko povezane s postupkom premještanja (raspodjela tražitelja azila u druge države članice) te postupkom vraćanja migranata koji nemaju pravo na međunarodnu zaštitu (povratak u matičnu državu).

Jedna od izravnih reakcija uvrštenih u migracijski program bila je utrostručivanje financijskih sredstava za jačanje kapaciteta i sredstava Frontexovih zajedničkih operacija Triton i Posejdon 2015. i 2016. Na kraju prosinca zajednička operacija Posejdon pretvorena je u operaciju Brza intervencija na granicama. Frontexu su 2015. dodijeljena dodatna 27,4 milijuna eura, a 2016. Komisija će izdvojiti dodatnih 129,9 milijuna eura.

Novi operativni planovi za pojačane zajedničke operacije imali su dvostruki cilj: pomoći državama članicama u operacijama traganja i spašavanja na moru te istodobno osigurati učinkovit nadzor vanjskih granica EU-a. Područje operacije Triton prošireno je, a pojačana su i sredstva, zbog čega je spašeno mnogo više migranata na moru. Broj migranata spašenih u operacijama Triton i Posejdon 2015. bio je viši od 252 000.

Osim toga, u ožujku je osnovan novi zajednički operativni tim Mare čiji se rad temelji na obavještajnim podacima. Zajednički operativni tim Mare bori se protiv nezakonite migracije u Sredozemlju suzbijanjem organiziranih kriminalnih skupina koje olakšavaju putovanja migranata u EU brodom.

MIGRACIJSKI PROGRAM EU-a

Tijekom 2015. provodila se zajednička operacija Triton koju je koordinirao Frontex, agencija EU-a za vanjske granice.

S obzirom na ozbiljnost stanja Komisija je u rujnu detaljno opisala skup prioriteta mjera koje treba poduzeti tijekom sljedećih šest mjeseci radi provedbe Europskog migracijskog programa. Komisija je tri tjedna poslije predstavila [izvješće](#) o napretku u provedbi prioriteta mjera.

Daljnji prijedlozi Komisije nakon eskalacije krize

Europsko vijeće u rujnu je donijelo [drugi skup prijedloga](#). Taj je paket obuhvaćao dodatnu aktivaciju mehanizma za odgovor na hitne situacije u korist Grčke, Italije i Mađarske. Predloženo je da se 120 000 tražitelja azila kojima je nedvojbeno potrebna zaštita premjesti iz Grčke, Italije i Mađarske na temelju obveznoga distribucijskog ključa. Tijekom 2015. Europsko vijeće pristalo je na to da se u sljedeće dvije godine premjesti ukupno 160 000 ljudi kojima je nedvojbeno potrebna međunarodna zaštita. Komisija i agencije EU-a s državama članicama organizirat će potrebnu koordinaciju za provedbu mehanizma na terenu. Za potporu provedbi paketa iz proračuna EU-a izdvojit će se namjenska sredstva u iznosu od 780 milijuna eura.

Povjerenik Dimitris Avramopoulos razgovara s izbjeglicama na Lampedusi, Italija, 9. listopada 2015.

Komisija je također predložila uspostavu strukturnog [mehanizma premještanja u krizama](#). Riječ je o privremenom mehanizmu solidarnosti koji bi Komisija mogla aktivirati kad je god to potrebno kako bi pomogla bilo kojoj državi članici koja se zbog velikog i nerazmjernog priljeva državljana zemalja izvan EU-a suočava s ogromnim pritiskom na sustav azila.

Komisija je nadalje predložila uredbu kojom bi se trebao uvesti [zajednički EU-ov popis sigurnih zemalja porijekla](#). Takvim će se popisom omogućiti brža obrada pojedinačnih zahtjeva za azil koje su uputili podnositelji porijeklom iz zemalja koje se smatraju sigurnima, kao i brži povratak ako se u okviru pojedinačnih procjena ne potvrdi pravo na azil. Na temelju kopenhaskih kriterija Komisija je predložila da se Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, bivšu jugoslavensku republiku Makedoniju, Kosovo (ovaj je naziv, kojim se ne dovodi u pitanje stajališta o statusu, u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova), Crnu Goru, Srbiju i Tursku uvrsti u EU-ov popis sigurnih zemalja porijekla. U buduću će se druge zemlje moći dodavati popisu ili s njega ukloniti, i to nakon što Komisija izvrši temeljitu procjenu.

Šefovi država ili vlada EU-a raspravljaju o izbjegličkoj krizi u Europskom vijeću, Bruxelles, 15. listopada 2015.

Kako bi se kratkoročno i srednjoročno povisile stope povratka nezakonitih migranata u matične zemlje, Komisija je predložila **akcijski plan EU-a o vraćanju**. Za provedbu tog plana potrebna je puna primjena Direktive EU-a o vraćanju. Te će prijedloge primijeniti Komisija, države članice i odgovarajuće agencije EU-a. Komisija će s Europskom službom za vanjsko djelovanje pojačati napore i kako bi osigurala da matične zemlje ispune svoje obveze i ponovno prihvate svoje državljane u okviru postojećih sporazuma o ponovnom prihvatu. Vijeće je u listopadu poduprlo akcijski plan.

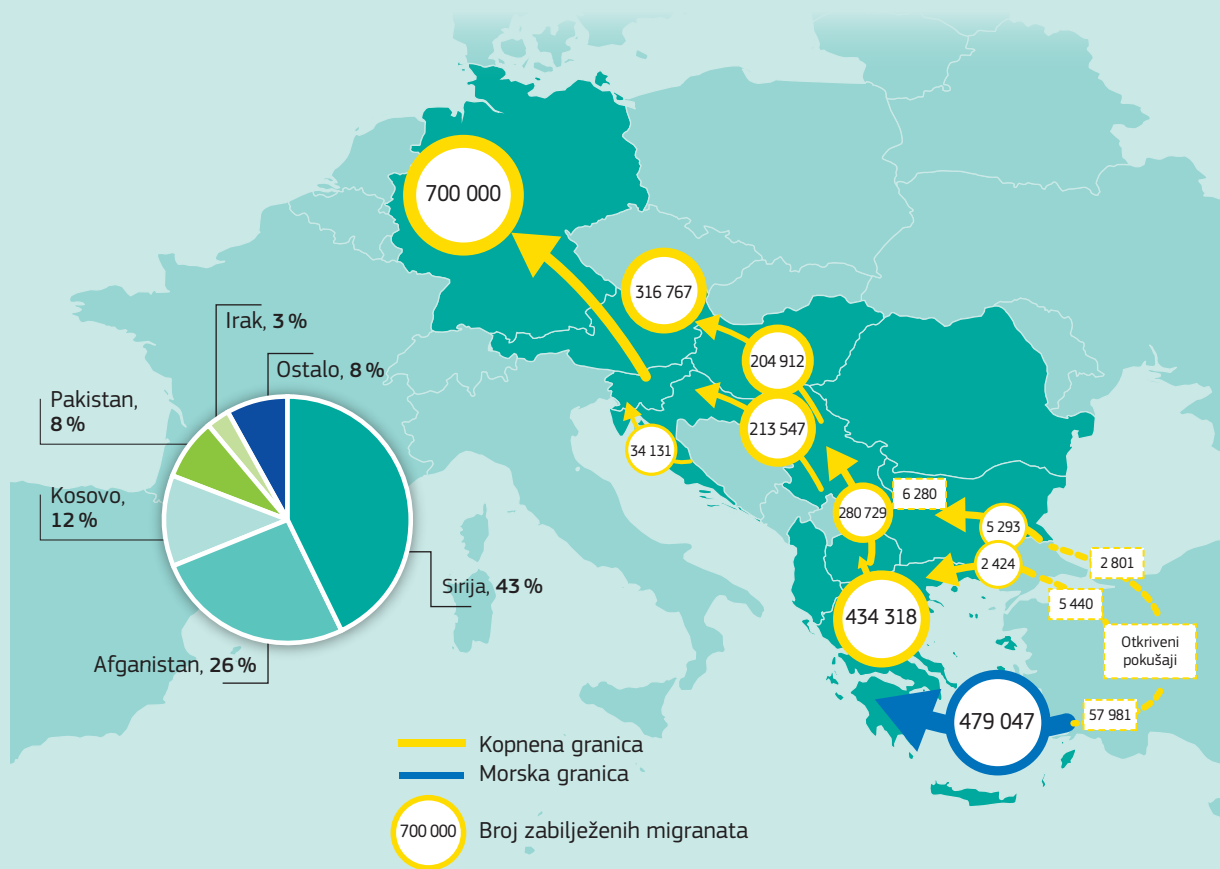
U listopadu je dogovoren zajednički akcijski plan s Turskom koji je aktiviran na sastanku na vrhu EU-a i Turske u studenome. Akcijski plan dio je sveobuhvatnog plana suradnje koji se temelji na podjeli odgovornosti, uzajamnim obvezama i postizanju rezultata. Komisija je predložila Instrument za pomoć izbjeglicama u Turskoj kako bi koordinirala ukupni doprinos EU-a od tri milijarde eura za pružanje potpore Sirijcima pod privremenom zaštitom te zajednicama domaćinima u Turskoj. U prosincu je Komisija predložila dobrovoljni humanitarni program prihvata s Turskom za osobe raseljene zbog sukoba u Siriji.

Predsjednik Europskog vijeća Donald Tusk i predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker na početku sastanka čelnika o zapadnobalkanskoj ruti, Bruxelles, 25. listopada 2015.

U listopadu je predsjednik Komisije Juncker sazvao **sastanak čelnika** o izbjegličkim tokovima duž zapadnobalkanske rute. Sastanku su prisustvovali šefovi država i vlada 11 država članica koji su donijeli plan djelovanja. Odmah nakon sastanka čelnika svi su sudionici imenovali kontaktne točke na visokoj razini koje su koordinirale aktivnosti praćenja putem tjednih videokonferencija koje je organizirala Komisija. Uveden je zajednički alat za pružanje informacija o dnevnim migracijskim tokovima te su države članice kojima prolazi migracijska ruta poboljšale koordinaciju. U prosincu je Komisija objavila **izvješće o napretku** u pogledu mjera poduzetih za rješavanje izbjegličke i migracijske krize duž zapadnobalkanske rute.

HITNE MJERE – ZAPADNOBALKANSKA MIGRACIJSKA RUTA

Izvor: Europska komisija.

HITNE MJERE – POTPORA ZEMLJAMA IZVAN EU-a

Humanitarna pomoć

+ 500 milijuna EUR

200 milijuna EUR za organizacije kao što su Svjetski program za hranu/Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice

300 milijuna EUR humanitarne pomoći 2016.

Uzajamni fond EU-a za Siriju

+ milijarda EUR

EU 500 milijuna EUR

Države članice 500 milijuna EUR

Krizni uzajamni fond EU-a za Afriku

+ 3,6 milijardi EUR

EU 1,8 milijardi EUR

Države članice 1,8 milijardi EUR

Izvor: Europska komisija.

Rješavanje temeljnih uzroka migracija

U ljeto 2015. EU se na dotad neviđen način povezoao s matičnim i tranzitnim zemljama migranata. Migracije su postale posebna komponenta misija u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike koje se već provode u zemljama poput Malija i Nigera, u kojima je više pozornosti pridano upravljanju granicama. Započeo je novi dijalog sa zemljama Sahela s naglaskom na pitanjima kao što su nadzor granica, borba protiv međunarodnih kriminalnih mreža te razvoj.

Komisija je dodijelila 1,8 milijardi eura za osnivanje Kriznog uzajamnog fonda EU-a za Afriku kako bi se pomoglo riješiti temeljne uzroke migracije na cijelom kontinentu. Fond objedinjuje novac iz različitih financijskih instrumenata u okviru proračuna EU-a te će također ovisiti o doprinosima država članica. EU je mobilizirao oko četiri milijarde eura za pomoć sirijskim izbjeglicama u Siriji i u susjednim zemljama. Komisija je istodobno poduprla diplomatske napore pod vodstvom Ujedinjenih naroda da se ostvari politička tranzicija u Siriji i zaustavi tamošnji sukob. Isto vrijedi za Libiju, u kojoj je EU u suradnji s Ujedinjenim narodima promovirao formiranje vlade nacionalnog jedinstva.

Zakonita migracija

Zakonitim kanalima za useljavanje te transparentnim, jednostavnim i pravednim postupcima za zakonite migrante pridonosi se sprečavanju nezakonite migracije i krijumčarenja migranata. Europskim migracijskim programom nastoji se poboljšati upravljanje zakonitom migracijom na razini EU-a kako bi se bolje riješilo pitanje nedostatka radne snage i vještina, posebno u sektorima poput znanosti, tehnologije i inženjerstva. Cilj je programa i učiniti EU privlačnijim za visokokvalificirane migrante.

Komisija je u svibnju započela javno [savjetovanje](#) s ciljem preispitivanja postojećeg sustava „plave karte” EU-a koji se trenutačno nedovoljno primjenjuje. Tim se sustavom omogućuje zapošljavanje visokokvalificiranih državljana zemalja izvan EU-a putem usklađenog ubrzanog postupka izdavanja posebne boravišne i radne dozvole. Rezultati savjetovanja uključit će se u preispitivanje sustava „plave karte” 2016., što će biti dio sveobuhvatnog paketa o zakonitoj migraciji.

Kako bi bolje shvatio različite potrebe gospodarstva i tržišta rada u Europi, EU je započeo dijalog s privatnim sektorom, sindikatima i drugim socijalnim partnerima. U okviru tog dijaloga predviđa se i razmjena najbolje prakse za privlačenje vještina iz inozemstva te bolji razvoj i primjenu vještina radnika koji su već stigli u zemlju.

Granice i vize

Godine 2015. provedene su prve evaluacije provedbe schengenske pravne stečevine u skladu s novim mehanizmom evaluacije i praćenja. U lipnju je Komisija donijela [prijedlog o novoj europskoj naljepnici vize](#), čijim će se jedinstvenim formatom i tehničkim specifikacijama pomoći borbi protiv prijevара, koje su posljednjih godina u porastu. Tom će se naljepnicom zamijeniti postojeći jedinstveni format vize koji države članice primjenjuju pri izdavanju takozvane schengenske vize (vize za kratkotrajni boravak). Postojeći format primjenjuje se od 1995.

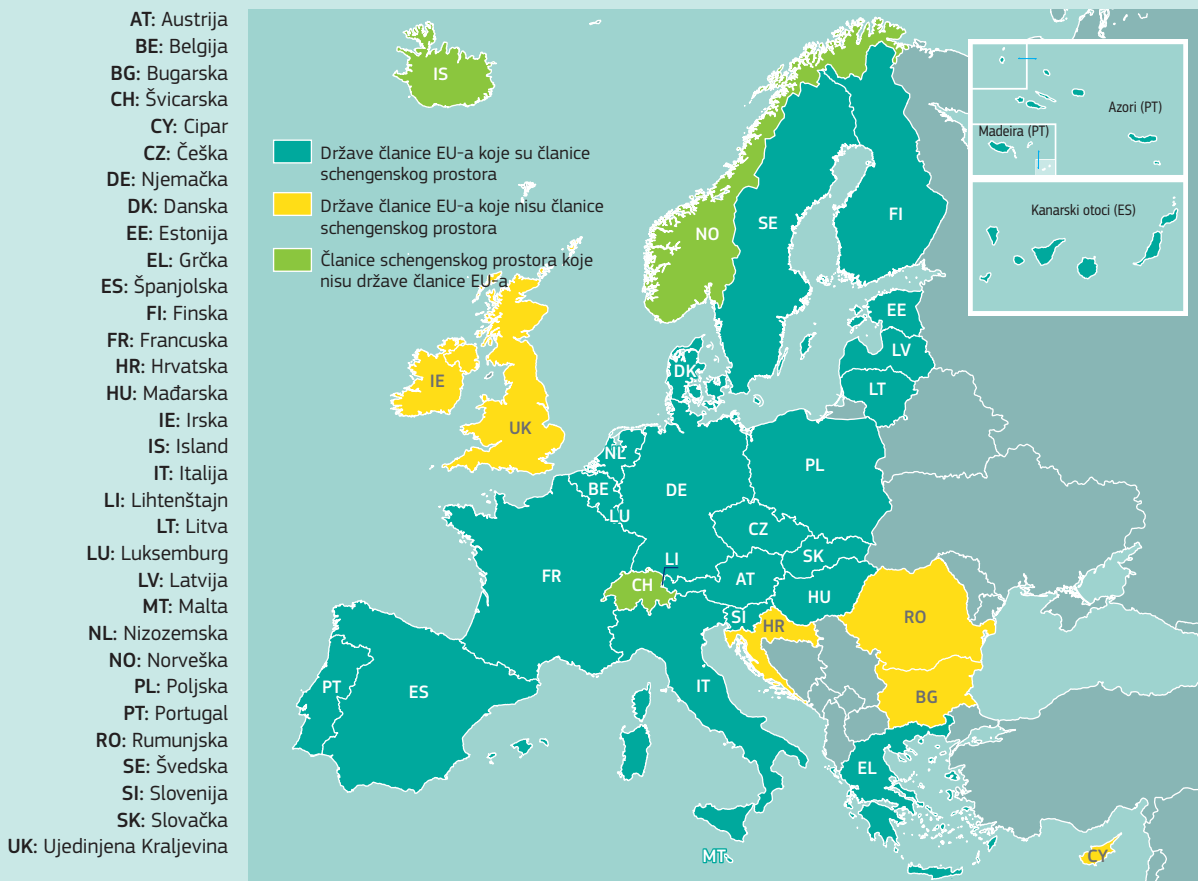
Postupno uvođenje viznog informacijskog sustava dovršeno je u studenome 2015. godine. Baza podataka viznog informacijskog sustava sada sadržava sve podatke povezane sa zahtjevima za vizu državljana zemalja izvan EU-a kojima je potrebna viza za ulazak u schengenski prostor, uključujući biometrijske podatke (otiske prstiju i digitalnu sliku lica). Tim se sustavom sprečavaju nezakoniti prelasci granica i krivotvorenje schengenskih viza te omogućuje brža obrada zahtjeva za vizu zahvaljujući uporabi biometrijskih podataka.

Tijekom 2015. EU je s 12 zemalja izvan EU-a (Kolumbija, Dominika, Grenada, Palau, Sveta Lucija, Sveti Vincent i Grenadini, Samoa, Timor-Leste, Tonga, Trinidad i Tobago, Ujedinjeni Arapski Emirati i Vanuatu) potpisao sporazume o ukidanju viza. Ti se sporazumi sada privremeno primjenjuju do njihove ratifikacije. To znači da državljani tih 12 zemalja već mogu putovati u EU bez vize i da građani EU-a ne trebaju vizu za posjet tim zemljama.

ULAZAK U EU – GRANICE I VIZE

Schengenski prostor slobodnog kretanja

Područje bez granica u kojem se građani EU-a i državljani trećih zemalja slobodno kreću

Izvor: Europska komisija.

U srpnju je Komisija pokrenula [javno savjetovanje](#) o [paketu o pametnim granicama](#). Cilj je tog paketa olakšati prelazak granica zakonitih putnika koji ulaze u schengenski prostor radi kratkotrajnog boravka te istodobno povećati mogućnost identifikacije nezakonitih migranata i osoba kojima je viza istekla te provođenja odluka o vraćanju. Njime će se osigurati i bolja identifikacija državljana zemalja izvan EU-a i omogućiti otkrivanje osoba koje se služe različitim identitetima.

U listopadu je Europsko vijeće utvrdilo daljnje smjernice, uključujući rad na postupnoj uspostavi integriranog sustava upravljanja vanjskim granicama. U prosincu je Komisija donijela paket o granicama koji, među ostalim, sadržava prijedlog o osnivanju Europske granične i obalne straže, čime bi se ojačale ovlasti Frontexa radi osiguravanja snažnog zajedničkog upravljanja vanjskim granicama. Europsku graničnu i obalnu stražu činit će Europska agencija za graničnu i obalnu stražu koja će se razviti iz Frontexa te nadležna tijela država članica odgovorna za nadzor granica, koja će provoditi svakodnevno upravljanje vanjskim granicama. Paket sadržava i prijedlog uredbe o europskoj putnoj ispravi za vraćanje državljana zemalja izvan EU-a s nezakonitim boravkom, priručnik Eurosur i osmo polugodišnje izvješće o funkcioniranju schengenskog prostora. Nadalje, radi povećanja sigurnosti schengenskog prostora, paket uključuje izmjenu Zakonika o schengenskim granicama kojom se omogućuju sistavne kontrole svih putnika na vanjskim granicama, uključujući građane EU-a i članove njihovih obitelji.

Borba protiv krijumčara na moru: operacija Eunavfor Med

U lipnju je pokrenuta operacija [Eunavfor Med](#), čiji je cilj bio prekinuti praksu krijumčarenja ljudi u Sredozemlju i pomoći da se spriječe daljnji gubici života na moru. U prvoj fazi operacije prikupljeni su obavještajni podaci o strategijama, rutama i sredstvima krijumčara. U listopadu je započela druga faza, operacija Sofija, koja je imala ovlasti za presretanje i zadržavanje plovila osumnjičenih krijumčara na otvorenom moru. Oko 22 države članice pridonijele su operaciji Eunavfor Med svojim sredstvima, osobljem i resursima.

POGLAVLJE 9.

„Kada je u pitanju vanjska politika, potrebna nam je snažnija Europa. Kriza u Ukrajini i zabrinjavajuća situacija na Bliskom istoku dokaz su važnosti europskog zajedništva u pogledu vanjske politike.”

Jean-Claude Juncker, Političke smjernice, 15. srpnja 2014.

Jači globalni čimbenik

74

Nakon višegodišnjih diplomatskih nastojanja koja je vodio EU, u srpnju 2015. postignut je povijesni međunarodni sporazum o iranskom nuklearnom programu. EU je s Kinom, Francuskom, Njemačkom, Rusijom, Ujedinjenom Kraljevinom i Sjedinjenim Američkim Državama posredovao u sklapanju sporazuma. Iran se obvezao da ni u kojim okolnostima neće tražiti, razvijati ili nabavljati nuklearno oružje.

Tijekom godine EU je i dalje imao važnu ulogu u međunarodnim nastojanjima da se riješe krize u Iraku, Libiji, Siriji i Ukrajini. S međunarodnim je partnerima neumorno radio na suzbijanju aktivnosti ISIL-a/Da'esh.

Zbog spomenutih kriza, posebno rata u Siriji, sve je više ljudi bilo prisiljeno napustiti svoj dom. EU je nastavio pružati humanitarnu pomoć ljudima koji su raseljeni zbog sukoba, rješavati temeljne uzroke kriza i pomagati onima koji pokušavaju pobjeći iz ratnih zona.

Glavna uprava Europske komisije za humanitarnu pomoć i civilnu zaštitu (ECHO) pružila je tijekom godine hranu, skloništa, zaštitu, zdravstvenu skrb i čistu vodu više od 120 milijuna ljudi koje su pogodile prirodne katastrofe ili sukobi u više od 80 zemalja. EU je nastavio promicati poštovanje ljudskih prava u cijelom svijetu te međunarodno

pravo posebnim dijalozima o ljudskim pravima, zagovaranjem u multilateralnim forumima i u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava.

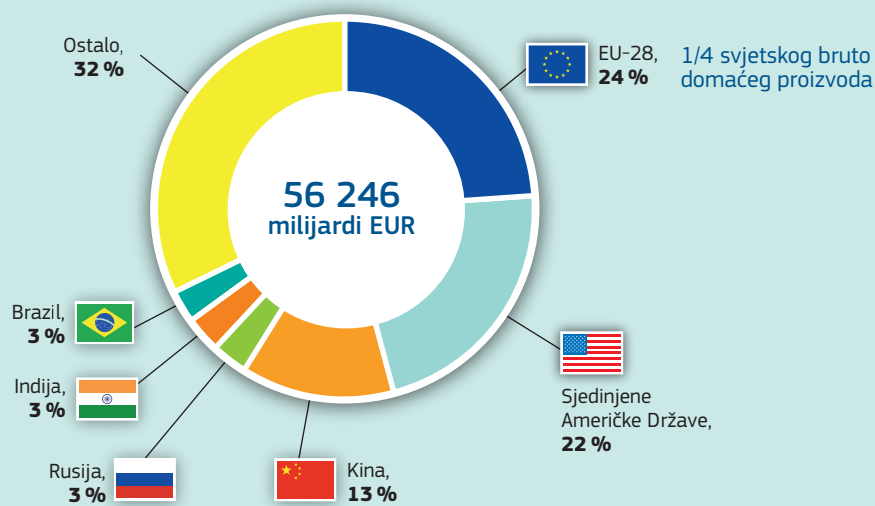
Godina 2015. bila je i Europska godina za razvoj. Uz političku potporu EU-a i njegovih država članica Opća skupština Ujedinjenih naroda donijela je nove ciljeve održivog razvoja. Njima je određen globalni okvir za postizanje održivog razvoja i iskorjenjivanje siromaštva. EU je 2015. ostao najveći svjetski donator razvojne pomoći.

Europska politika susjedstva

U okviru europske politike susjedstva EU s južnim i istočnim susjedima radi na bliskijem političkom povezivanju i gospodarskoj integraciji.

IZNIMNA GOSPODARSKA VAŽNOST EU-a

Svjetski bruto domaći proizvod

Najveći svjetski trgovinski blok
Najveći trgovinski partner 80 zemalja

Najveći svjetski izvor i odredište izravnih stranih ulaganja

Treći najveći svjetski proizvođač energije

Najveći svjetski donator pomoći
58,2 milijarde EUR koje su osigurali EU i države članice

Izvor: Eurostat, podaci za 2013. i 2014.

Istočno susjedstvo

Sastanak na vrhu Istočnog partnerstva u Rigi u svibnju dao je novi zamah odnosima EU-a sa šest istočnih partnera. EU je potpisao sporazume o pridruživanju s Gruzijom, Moldovom i Ukrajinom, uključujući odredbe o uspostavi detaljnih i sveobuhvatnih sporazuma o slobodnoj trgovini.

EU brojnim mjerama podržava proces reformi, među ostalim paketom potpore u iznosu od 11 milijardi eura koji je najavljen u ožujku 2014. od kojih je do sredine 2015. već upotrijebljeno šest milijardi eura. Osim toga, EU je u okviru šireg mirovnog procesa u Ukrajini nastavio sudjelovati u pregovorima o isporuci plina i praktičnim aspektima provedbe detaljnih i sveobuhvatnih sporazuma o slobodnoj trgovini. Unija se također zalagala za provedbu sporazuma iz Minska i primjenu sankcija protiv Rusije.

Južno susjedstvo

Pregovori o detaljnom i sveobuhvatnom sporazumu o slobodnoj trgovini s Tunisom započeli su u listopadu, a prije kraja godine već je održan jedan krug pregovora. Napredak u pregovorima o detaljnom i sveobuhvatnom sporazumu o slobodnoj trgovini s Marokom bio je 2015. ograničen. Nastavljene su i pripreme za pokretanje pregovora o detaljnom i sveobuhvatnom sporazumu o slobodnoj trgovini s Jordanom.

Predsjednik Europskog parlamenta Martin Schulz (treći s lijeva), predsjednik Europskog vijeća Donald Tusk (četvrti s lijeva) i predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker (desno) s europskim i afričkim šefovima država i vlada na sastanku na vrhu o migracijama, Valletta, Malta, 11. studenoga 2015.

U studenome su se u Valletti na sastanku na vrhu o migracijama okupili čelnici EU-a i ključnih afričkih država kako bi raspravljali o migracijskim izazovima. Na sastanku je osnovan Krizni uzajamni fond EU-a za Afriku kojim će se promicati razvoj u Africi, a afričke će zemlje zauzvrat pomoći u trenutačnoj migracijskoj krizi. Za pomoć je u okviru tog fonda namijenjeno 1,8 milijardi eura, uz drugu razvojnu pomoć u visini od 20 milijardi eura godišnje.

Libija

EU je podupro razgovore pod vodstvom Ujedinjenih naroda o pomirenju različitih frakcija u Libiji. EU je cijelo vrijeme politički podupirao izaslanika glavnog tajnika Ujedinjenih naroda Martina Koblera, organizirao susrete u okviru dijaloga i osigurao financijsku potporu (4 milijuna eura) za nesmetano odvijanje razgovora.

Pregovori o proširenju i zapadni Balkan

Radi promicanja stabilnosti, sigurnosti i blagostanja u Europi EU je nastavio pomagati zemljama koje imaju izgleda da se pridruže EU-u pri reformama koje trebaju provesti da bi se ispunili kriteriji za članstvo.

Povjerenik Johannes Hahn i srbijanski premijer Aleksandar Vučić uoči otvaranja prvog poglavlja pregovora o pristupanju Srbije, Beograd, 10. prosinca 2015.

EU je imao odlučujuću ulogu u povijesnoj normalizaciji odnosa Kosova i Srbije, pri čemu je visoka predstavnica Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku/potpredsjednica Komisije Federica Mogherini vodila nekoliko krugova dijaloga Beograda i Prištine.

Osim toga, EU je dao važan doprinos političkoj stabilizaciji i reformama u bivšoj jugoslavenskoj republici Makedoniji te sporazumu među glavnim političkim strankama kojim je ta zemlja izašla iz političke slijepe ulice.

Turska

Predsjednici Schulz, Tusk i Juncker sastali su se s turskim predsjednikom Erdođanom u listopadu 2015. kako bi razgovarali o odnosima EU-a i Turske, posebno o upravljanju priljevom izbjeglica i migranata. Predsjednik Schulz posjetio je Tursku u travnju, a predsjednik Tusk u rujnu te poslije zajedno s predsjednikom Junckerom u studenome u povodu sastanka na vrhu G20 u Antalyji. EU i Turska započeli su i politički dijalog o vanjskoj i sigurnosnoj politici, među ostalim o borbi protiv terorizma. Turska je članica međunarodne koalicije protiv ISIL-a/Da'esha i nastavila je pružati humanitarnu pomoć izbjeglicama iz Iraka i Sirije.

Visoka predstavnica/potpredsjednica Komisije Federica Mogherini, prvi potpredsjednik Komisije Frans Timmermans i predsjednik Europskog vijeća Donald Tusk sastaju se s turskim premijerom Ahmetom Davutođluom na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda, New York, Sjedinjene Američke Države, 29. rujna 2015.

Krajem studenoga u Bruxellesu je održan sastanak na vrhu EU-a i Turske na kojem je pokrenut zajednički akcijski plan o migracijama. EU i Turska ponovno su izrazili spremnost da ojačaju međusobne veze i solidarnost, unaprijede suradnju, daju novi zamah postupku pridruživanja, poduzmu učinkovite mjere te češće vode strukturirani dijalog na visokoj razini.

U prosincu su otvoreni pristupni pregovori u području gospodarske i monetarne politike.

Turski predsjednik Recep Tayyip Erdođan i prvi potpredsjednik Komisije Frans Timmermans raspravljaju o migracijskoj krizi, Ankara, Turska, 15. listopada 2015.

Strateška partnerstva

Sjedinjene Američke Države

Suradnja Europske unije i Sjedinjenih Američkih Država bila je 2015. usredotočena na jačanje bilateralnih odnosa u okviru pregovora o [transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja](#) te na pregovore o zaštiti podataka i privatnosti (vidjeti poglavlje 6.). Nastavljena je bliska suradnja i u rješavanju globalnih izazova kao što su klimatske promjene, energetska sigurnost, neširenje nuklearnog oružja i poveznica između sigurnosti i razvoja.

Kina

Europska unija i Kina 2015. proslavile su 40. godišnjicu uspostave međusobnih odnosa. U lipnju je EU organizirao 17. sastanak na vrhu EU-a i Kine. Obje su se strane složile da će jačati suradnju u području vanjske politike, sigurnosti i globalnih pitanja. Čelnici koji su sudjelovali na sastanku donijeli su zajedničku izjavu u kojoj su odredili prioritete mjere za provedbu strateškog programa za suradnju EU-a i Kine do 2020. te zajedničku izjavu o klimatskim promjenama. Kina se obvezala više ulagati u EU kako bi poduprla plan ulaganja za Europu. Pregovori EU-a i Kine o sporazumu o ulaganjima i dalje su napredovali, a EU je iskoristio priliku da izrazi zabrinutost zbog stanja ljudskih prava. Obje su se strane složile da je važno nastaviti dijalog o toj temi.

Rusija

Odnosi EU-a s Rusijom 2015. bili su obilježeni ruskim miješanjem u Ukrajini, uključujući nezakonito pripojenje Krima te izravno destabiliziranje zemlje. EU je 2015. produljio restriktivne mjere nametnute 2014. (zabrana izdavanja viza pojedincima i subjektima, gospodarske sankcije i mjere povezane s pripojenjem Krima). Istodobno su EU i Rusija zadržali otvorenu komunikaciju o globalnim pitanjima i međunarodnim krizama, posebno u pogledu Irana. EU se uključio u trilateralne pregovore s Rusijom i Ukrajinom o opskrbi plinom te je uspješno posredovao u rujanskom sporazumu o zimskom paketu isporuke plina Ukrajini. EU je zabrinuto promatrao unutarnja zbivanja u Rusiji s obzirom na pogoršanje situacije u vezi s poštovanjem ljudskih prava i daljnje restrikcije za civilno društvo.

Potpredsjednik Komisije Maroš Šefčovič (sredina), ruski ministar energetike Aleksandr Novak (lijevo) i ukrajinski ministar energetike i industrije ugljena Vladimir Demčišin (desno) nakon postizanja dogovora o zimskom paketu isporuke plina Ukrajini, Bruxelles, 25. rujna 2015.

Bliski istok

Iran

Visoka predstavnica/potpredsjednica Komisije Federica Mogherini, ministri vanjskih poslova skupine E3/EU+3 (EU, Njemačka, Francuska i Ujedinjena Kraljevina te Kina, Rusija i Sjedinjene Države) i Iran postigli su u srpnju sporazum o dugoročnom rješenju iranskog nuklearnog pitanja. [Zajedničkim sveobuhvatnim akcijskim planom](#) osigurava se isključivo mirnodopska narav iranskog nuklearnog programa i omogućuje sveobuhvatno ukidanje svih sankcija povezanih s nuklearnim pitanjem. Tim pozitivnim razvojem događaja otvaraju se vrata trajnom poboljšanju odnosa s Iranom, uz uvjet da se potpuno provede akcijski plan.

Visoka predstavnica/potpredsjednica Komisije Federica Mogherini (četvrta s lijeva) s ministrima vanjskih poslova E3/EU+3 nakon postizanja dogovora o iranskom nuklearnom programu, Beč, Austrija, 5. srpnja 2015.

Irak i Sirija

Djelovanje EU-a u Iraku temelji se na regionalnoj strategiji za Siriju i Irak i za odgovor na prijetnju ISIL-a/Da'esh-a koju je Vijeće donijelo u ožujku. EU proaktivno podupire nastojanja globalne koalicije za borbu protiv ISIL-a, osobito kad je riječ o borbi protiv terorizma, stabilizaciji i humanitarnoj pomoći. Osim toga, podupire reforme iračke vlade kojima se promiču uključivost i nacionalno pomirenje. EU je pokretačka snaga međunarodnih nastojanja pod vodstvom Ujedinjenih naroda u traženju političkog rješenja za sukob u Siriji zbog kojeg je prema procjenama 12 milijuna ljudi moralo napustiti svoj dom. EU je dodijelio četiri milijarde eura pomoći Sirijcima i zajednicama domaćinima, posebno u Jordanu, Libanonu i Turskoj. U okviru novog [Regionalnog uzajamnog fonda EU-a](#), koji je osnovan kao odgovor na sirijsku krizu (fond „Madad”), predviđeno je znatno povećanje financijskih sredstava.

Partnerstvo EU-a i Afrike

EU je u ožujku 2015. pojačao djelovanje u Sahelu, Rogu Afrike i Gvinejskom zaljevu nakon što je Vijeće donijelo [Akcijski plan za Gvinejski zaljev 2015.–2020.](#) U njemu se opisuje potpora EU-a regiji i njezinim obalnim državama u suočavanju s mnogim izazovima sigurnosti u pomorstvu i organiziranoga kriminala.

EU je od samog početka razorne epidemije ebole, koja se u ožujku 2014. pojavila u zapadnoj Africi, osigurao pomoć u visini od oko dvije milijarde eura kako bi se obuzdalo širenje i potaknuo brz oporavak u pogođenim zemljama. Sama Komisija izdvojila je 870 milijuna eura pomoći, uključujući 70 milijuna za hitnu humanitarnu pomoć.

Povjerenik Vytenis Andriukaitis s dobitnicom Europske nagrade za djelovanje u području zdravlja koja je za 2015. uručena nevladinim organizacijama koje su se istaknule tijekom krize uzrokovane ebolom, Mondorf-les-Bains, Luksemburg, 12. listopada 2015.

Povjerenik Neven Mimica na izvoru vode tijekom posjeta okrugu Samburu, Kenija, 18. rujna 2015.

EU je 2015. poslao šest misija za promatranje izbora u afričkim zemljama, zaključio niz sporazuma o gospodarskom partnerstvu s afričkim regijama te je posebno aktivno sudjelovao u smirivanju političkih kriza u Burundiju, Gvineji Bisauu, Maliju i Južnom Sudanu.

Ljudska prava u svijetu

S obzirom na nestabilnost, dugotrajne sukobe i migracijsku krizu 2015. bila je godina nezabilježenih izazova u pogledu ljudskih prava, koja su se ozbiljno i često kršila, a bilo je i sve više uznemiravanja i napada na aktiviste te nevladine organizacije. EU je nastavio zagovarati, braniti i promicati ljudska prava te pružati financijsku potporu organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava širom svijeta. Vođeni su dijalozima i savjetovanja o ljudskim pravima s gotovo 40 partnerskih zemalja i mnogim drugim lokalnim partnerima. Vanjsko djelovanje EU-a u tom području temelji se na strateškom okviru EU-a za ljudska prava i demokraciju, koji je donesen u lipnju 2012., i na [akcijskom planu](#) koji je donijelo Vijeće u srpnju 2015., u kojem su izneseni prioriteti i strategija 2015.–2019.

Europska godina za razvoj

Godina 2015. bila je **Europska godina za razvoj** uz slogan „Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost”. Glavni je cilj bio pobliže informirati građane EU-a, posebice mlade, o rezultatima koje su postigli EU i njegove države članice u pogledu razvojne pomoći. Europska unija ostala je 2015. najveći svjetski donator razvojne pomoći. Tijekom godine postao je potpuno operativan **11. europski razvojni fond** vrijedan 30,5 milijardi eura.

Razvojna pomoć EU-a: dovoljno sredstava za velike potrebe?

(Sprijeda lijevo u smjeru kazaljke na satu) francuski predsjednik François Hollande, premijer Ujedinjene Kraljevine David Cameron, premijer Italije Matteo Renzi, predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker, predsjednik Europskog vijeća Donald Tusk, premijer Japana Shinzō Abe, kanadski premijer Stephen Harper, predsjednik Sjedinjenih Američkih Država Barack Obama i njemačka kancelarka Angela Merkel raspravljaju o Programu Ujedinjenih naroda za održivi razvoj na sastanku na vrhu skupine G7, Krün, Njemačka, 7. lipnja 2015.

Opća skupština Ujedinjenih naroda odredila je 2015. nove ciljeve održivog razvoja na kojima će se temeljiti globalna nastojanja za postizanje održivog razvoja u razdoblju do 2030. EU snažno podržava 17 ciljeva i osigurat će njihovu provedbu u državama članicama i izvan njih.

Odgovor na humanitarne krize i hitne situacije

Tijekom cijele godine širom svijeta nisu jenjavale prirodne katastrofe i katastrofe nastale ljudskim djelovanjem. **Glavna uprava Komisije za humanitarnu pomoć i civilnu zaštitu (ECHO)** osigurala je izravnu pomoć višu od milijardu i pol eura, uključujući **hranu, skloništa, zaštitu, zdravstvenu skrb** i čistu **vodu** za više od 120 milijuna ljudi u više od 80 zemalja.

Komisija je 2015. dodijelila 361 milijun eura **humanitarne pomoći** djeci, ženama i muškarcima pogođenima humanitarnom katastrofom u **Siriji** te u susjednim zemljama **Jordanu, Libanonu i Turskoj**. Ukupno je od početka sukoba EU dodijelio više od pet milijardi eura pomoći Sirijcima i zajednicama domaćinima u susjednim zemljama. Kako bi se odgovorilo na krizu u Siriji, u okviru novog **Regionalnog uzajamnog fonda EU-a** predviđeno je dodatno povećanje financijskih sredstava.

Povjerenik Christos Stylianides pomaže pri raspodjeli humanitarne pomoći u Nepal u nakon potresa u kojem je smrtno stradalo više od 8 500 osoba, a još znatno više ih je ozlijeđeno, Khokana, Nepal, 2. svibnja 2015.

Komisija je znatno povisila i humanitarnu pomoć **Iraku** na ukupno 104,65 milijuna eura, odgovorivši tako na krizu zbog koje 10 milijuna ljudi treba pomoć za preživljavanje.

Kako bi pomogla stanovništvu koje je zbog trenutnog sukoba u Jemenu suočeno s prisilnim raseljavanjem, nesigurnošću u opskrbi hranom i akutnom pothranjenošću, Komisija je dodijelila 52 milijuna eura humanitarnih sredstava.

Tijekom 2015. EU je i dalje pružao potporu Ukrajini i osigurao joj 242 milijuna eura pomoći.

KRIZA U UKRAJINI

Humanitarna pomoć i pomoć za obnovu koju je pružio EU

Skloništa

Hrana

Vodopostava i sanitarni sustav

Zdravstvena zaštita

Zaštita

Humanitarna pomoć

Izbjeglice u susjednim zemljama

1 100 000 +

Interno raseljene osobe

1 400 000 +
registriranih

242 milijuna
EUR*

Procjenjuje se da

5 milijuna osoba treba humanitarnu pomoć

* Doprinosi institucija EU-a i država članica.

Izvori: EU, Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice, Međunarodna organizacija za migracije.

Do kraja 2015. više od milijun i pol djece koja odrastaju u područjima sukoba i kriza imalo je koristi od humanitarnih projekata kojima se omogućuje pristup obrazovanju i psihosocijalnoj pomoći u okviru inicijative EU-a „Djeca mira”.

Osim toga, Mehanizam EU-a za civilnu zaštitu aktiviran je 2015. u 25 kriznih situacija u zemljama širom svijeta koje su zahvatile katastrofe.

Sigurnost i obrana

Europsko vijeće pozvalo je u lipnju visoku predstavnicu/potpredsjednicu Komisije Federicu Mogherini da u bliskoj suradnji s državama članicama pripremi globalnu strategiju EU-a o vanjskoj i sigurnosnoj politici koju bi trebalo dostaviti Europskom vijeću do lipnja 2016. Tom novom strategijom želi se osmisliti široka vizija globalne uloge EU-a, s naglaskom na mjerama EU-a kojima se najviše može unaprijediti nacionalne kapacitete.

Borba protiv terorizma prošle je godine i dalje zauzimala središnje mjesto u radu EU-a. Imenovani su stručnjaci za borbu protiv terorizma i sigurnost u sedam delegacija EU-a, a u brojnim zemljama i međunarodnim institucijama kao što su Ujedinjeni narodi i Zajednica naroda jugoistočne Azije održani su dijalozi o suzbijanju terorizma i političkim temama. EU je nastavio jačati sveobuhvatan pristup vanjskim sukobima i krizama. Aktivno je podupirao mjere za sprečavanje sukoba u više od 30 zemalja, među ostalim posredovanjem i analitičkim radom.

Glavni tajnik Ujedinjenih naroda Ban Ki-moon sastaje se s visokom predstavnicom/potpredsjednicom Komisije Federicom Mogherini, Bruxelles, 27. svibnja 2015.

POGLAVLJE 10.

„U svjetlu rezultata izbora za Europski parlament predlaganje i izbor predsjednika Europske komisije svakako je važno, ali riječ je tek o prvom koraku prema unaprjeđenju demokracije u čitavoj Europskoj uniji. Europska komisija pod mojim će vodstvom biti predana davanju nove energije posebnom partnerstvu s Europskim parlamentom... Predan sam i cilju veće transparentnosti kada je riječ o obraćanju dionicima i lobistima... Namjeravam revidirati i zakonodavstvo koje se primjenjuje na izdavanje odobrenja za genetski modificirane organizme.”

Jean-Claude Juncker, Političke smjernice, 15. srpnja 2014.

Unija demokratskih promjena

Europski parlament dao je 2015. znatan doprinos u raspravama koje su obuhvaćale pitanja od gospodarske situacije u Grčkoj do izbjegličke krize. U listopadu su u njemu održane rasprave s njemačkom kancelarkom Angelom Merkel i francuskim predsjednikom Françoisom Hollandeom pa su se prvi put u više od 30 godina čelnici dviju najvećih država članica EU-a zajedno obratili Parlamentu. Parlament je također u listopadu dodijelio nagradu Saharov za slobodu mišljenja saudijskom blogeru i aktivistu za ljudska prava Raifu Badawiju.

Latvija i Luksemburg prema načelu rotacije predsjedali su 2015. Vijećem Europske unije. Različiti programi rada Vijeća bili su uvjetovani najvažnijim

događajima koji su obilježili prošlu godinu, kao što su tenzije u Ukrajini, terorizam, izbjeglička kriza i situacija u Grčkoj.

Europski gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija usmjerili su djelovanje na Komisijin program rada za 2015. Georges Dassis izabran je za novog predsjednika Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, a Markku Markkula za novog predsjednika Odbora regija.

Nacionalni parlamenti nastavili su iznositi svoja stajališta o pitanjima povezanim s EU-om u okviru političkog dijaloga s Europskom komisijom i mehanizma nadzora supsidijarnosti. Tim se mehanizmom nacionalnim parlamentima iz EU-a

omogućuje da daju mišljenje ako smatraju da predloženo zakonodavstvo EU-a nije u skladu s načelom supsidijarnosti. Članovi Komisije više su puta posjetili nacionalne parlamente kako bi objasnili prioritete i važne političke inicijative.

Komisija je prošle godine organizirala 53 dijaloga s građanima diljem EU-a omogućivši im da njihove riječi dopru do donositelja odluka.

Europski parlament okosnica političkog života EU-a

Parlament je tijekom 2015. raspravljao i izražavao stajališta o različitim političkim pitanjima. Mnogi su se uvaženi posjetitelji obratili Parlamentu prošle godine, među ostalima latvijska premijerka Laimdota Straujuma, Njegovo Veličanstvo jordanski kralj Abdulah II., glavni tajnik Ujedinjenih naroda Ban Ki-moon, mongolski predsjednik Tsakhiagiin Elbegdorj, grčki premijer Aleksis Cipras, luksemburški premijer Xavier Bettel, Njegovo Veličanstvo španjolski kralj Filip VI., francuski predsjednik François Hollande, njemačka kancelarka Angela Merkel, talijanski predsjednik Sergio Mattarella te čelnici institucija EU-a.

Predsjednik Europskog parlamenta Martin Schulz, njemačka kancelarka Angela Merkel, Njegovo Veličanstvo španjolski kralj Filip VI. i francuski predsjednik François Hollande, u Europskom parlamentu, Strasbourg, 7. listopada 2015.

Europski parlament dodijelio je [nagradu Saharov za slobodu mišljenja](#) saudijskom blogeru i aktivistu za ljudska prava Raifu Badawiju

Novi predsjednici dvaju savjetodavnih tijela EU-a

Georges Dassis izabran je 7. listopada 2015. za predsjednika Europskog gospodarskog i socijalnog odbora.

Markku Markkula izabran je 12. veljače 2015. za predsjednika Odbora regija.

Bolja regulativa

Komisija je u svibnju poduzela pozitivne mjere kako bi povećala otvorenost i transparentnost postupka donošenja odluka u EU-u te istodobno poboljšala kvalitetu novih zakona i promovirala sustavnu reviziju postojećeg prava EU-a tako što je donijela [plan za bolju regulativu](#).

Tim je paketom reformi uvedeno nekoliko novih mjera, među ostalim nova savjetovanja i mogućnosti za komentare, kojima će se osigurati više prilika za znatnije uključivanje dionika i brojnija javna savjetovanja. Komisija je u srpnju pokrenula instrument kako bi od dionika prikupila [povratne informacije o planovima djelovanja, početnim procjenama učinka i donesenim prijedlozima](#) te kako bi tako njezin postupak kreiranja politika bio podložan dodatnom javnom nadzoru i osiguravanju informacija. To je prvi korak prema provedbi boljeg regulativnog portala na kojemu je pristup postupcima za donošenje odluka u okviru EU-a prilagođen korisnicima.

Osim toga, u srpnju je osnovan novi [Odbor za nadzor regulative](#), koji obavlja pojačanu središnju funkciju kontrole kvalitete i podrške za rad Komisije na procjenama učinka i evaluacijama. Osim predsjednika Odbora u Odboru će biti šest stalnih članova, od kojih troje neće biti iz institucija EU-a.

Komisija je u prosincu s Parlamentom i Vijećem predložila novi [međuinstitucijski sporazum o boljoj izradi zakonodavstva](#) kako bi se poboljšala kvaliteta i rezultati zakonodavstva EU-a. Sporazum će dovesti do promjena u cjelokupnom ciklusu kreiranja politika, od savjetovanja i procjena učinka do donošenja, provedbe i evaluacije zakonodavstva EU-a. O tekstu se pregovaralo s Parlamentom i Vijećem te ga sve tri institucije moraju odobriti prije nego što stupi na snagu.

Platforma REFIT

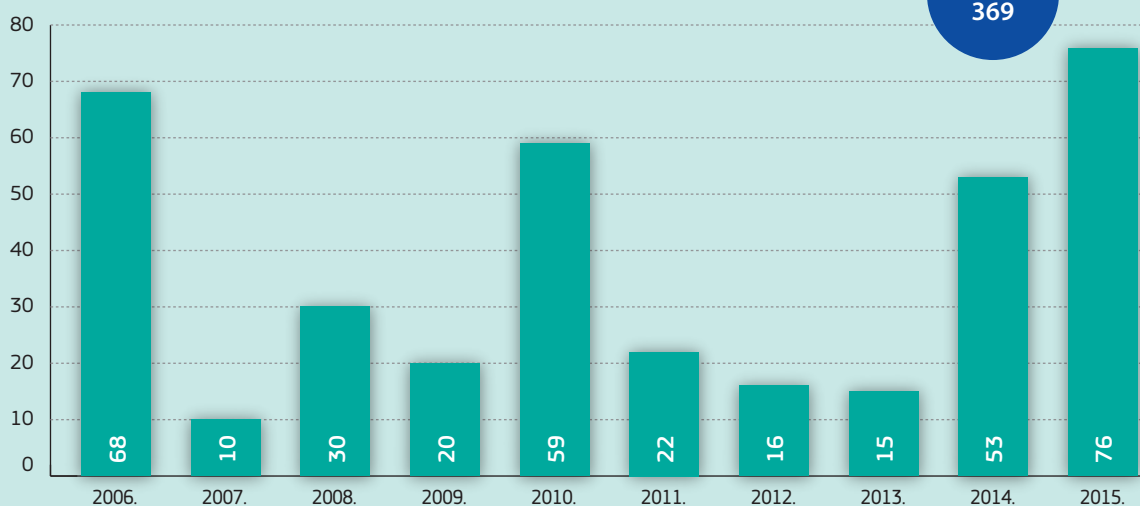
REFIT je program Komisije za prikladnost i učinkovitost propisa. U njega su uključeni vrhunski stručnjaci iz država članica te dionici iz poduzeća i civilnog društva. Cilj je tog programa u otvorenom dijalogu s dionicima i državama članicama prikupiti prijedloge o smanjenju regulatornih opterećenja.

Od 2012. poduzeto je oko 200 inicijativa u okviru REFIT-a. To se postiglo evaluacijama, novim inicijativama za pojednostavnjenje, povlačenjem i stavljanjem izvan snage. Napredak provedbe inicijativa u okviru REFIT-a opisan je u [Godišnjem pregledu stanja](#) objavljenom u svibnju. Nastavlja se pojednostavnjivanje zakona EU-a i smanjenje regulatornih troškova zadržavajući pritom ono što je pozitivno u toj politici.

PROGRAM REFIT – MANJE OPSEŽNO, JEDNOSTAVNIJE I EKONOMIČNIJE ZAKONODAVSTVO EU-a

Trenutačno stanje i izgledi, prosinac 2015.

Prijedlozi koje je Komisija povukla, 2006.–2015.

Izvor: Europska komisija.

Praćenje primjene prava EU-a

Komisija je u srpnju prihvatila svoje [32. godišnje izvješće o praćenju primjene prava EU-a](#), u kojemu se preispituje učinkovitost država članica u vezi s pravilnom i pravodobnom provedbom prava EU-a 2014.

Komisija pokreće postupak zbog povrede prava ako država članica ne riješi navodno kršenje prava EU-a ili ako ne priopći mjere o prenošenju direktive u nacionalno pravo u dogovorenom roku. Građani i dionici mogu izravno prijaviti sumnju u kršenja prava EU-a ispunjavanjem internetskog obrasca koji je dostupan na portalu [Vaša prava i mogućnosti](#). Godine 2014. većina uloženi pritužbi odnosila se na zapošljavanje, unutarnje tržište i pravosuđe.

Opći je trend pokazao da se u zadnjih pet godina snizio broj [formalnih postupaka zbog povrede prava](#). Kao i prethodne godine okoliš, promet, unutarnje tržište i usluge bili su područja politika u vezi s kojima je pokrenuto najviše postupaka zbog povrede prava. Do smanjenja je došlo zbog učinkovitosti strukturiranog dijaloga s državama članicama u okviru mehanizma [EU Pilot](#) prije pokretanja formalnog postupka zbog povrede prava.

Transparentnost i odgovornost

Pokrenuta nova inicijativa za transparentnost i registar transparentnosti 2.0

Transparentnost je važna kako bi postupak donošenja odluka u EU-u imao legitimitet i kako bi se pridobilo povjerenje građana.

U siječnju su Europski parlament i Komisija pokrenuli novu inačicu zajedničkog [registra za transparentnost](#), glavnog instrumenta za provedbu Komisijine politike o transparentnosti, u kojemu se daju podaci o onima koji nastoje utjecati na kreiranje politika u institucijama EU-a te se navode pitanja koja prate te njihovi klijenti ili članovi, članstvo u strukturama EU-a te ljudski i financijski resursi koje ulažu. Sve organizacije koje se upišu u registar obvezuje [kodeks ponašanja](#), koji služi kao moralni kompas za njihove odnose s institucijama EU-a.

Nadzor proračuna EU-a

Nakon pozitivne preporuke Vijeća Parlament je u travnju dao konačno odobrenje, odnosno razrješnicu, u vezi s tim kako je Komisija provela proračun EU-a 2013. Razrješnica je jedan od instrumenata kojima se Parlament i Vijeće koriste kako bi nadzirali kako se troši proračun EU-a. Davanje razrješnice omogućava službeni završetak financijskog izvještavanja za dotičnu godinu.

Potpredsjednica Kristalina Georgieva (lijevo) razgovara s predsjednikom Europskog revizorskog suda Vítorom Manuelom da Silvom Caldeiom (sredina), Bruxelles, 23. rujna 2015.

Kad donosi odluku o tome hoće li dati, odgoditi ili odbiti razrješnicu, Parlament uzima u obzir godišnje izvješće [Europskog revizorskog suda](#). Revizorski sud podnio je u studenome godišnje izvješće o provedbi proračuna EU-a 2014. Komisijin vanjski revizor osmu godinu zaredom račune EU-a proglasio je zadovoljavajućima te je potvrdio da ni kod prihoda ni kod administrativnih rashoda nema znatnih pogrešaka. Štoviše, Revizorski sud procijenio je da se već drugu godinu zaredom snizila ukupna stopa pogreške za plaćanja (4,4 %).

Stoga je važno podsjetiti da Komisija ima važnu ulogu u nadzoru oko 80 % godišnjeg proračuna EU-a, posebno u područjima poljoprivrede i kohezijske politike, ali su za svakodnevno upravljanje sredstvima EU-a prvenstveno nadležne države članice. Ako se utvrde administrativne pogreške, Komisija i nacionalna nadležna tijela država članica poduzimaju mjere kako bi se novac vratio. U razdoblju 2009.–2014. financijski ispravci i povrat financijskih sredstava godišnje su u prosjeku iznosili 3,2 milijarde eura, odnosno 2,4 % plaćanja izvršenih iz proračuna EU-a. Ta mogućnost korekcije odražava višegodišnji karakter većine programa te predanost svih javnih nadležnih tijela da zaštite novac poreznih obveznika.

Pristup dokumentima

Pravo na javno pristupanje dokumentima važan je instrument kad je riječ o transparentnosti. U [godišnjem izvješću o pristupu dokumentima](#), kojim je obuhvaćena 2014., a koje je prihvaćeno u kolovozu, opisuje se kako je Komisija provela [važće propise i zakonodavstvo](#) u tom području.

Godišnje izvješće jasno odražava važnost prava na pristup dokumentima kao dijela sveukupne politike Komisije u pogledu transparentnosti. Komisija je 2014. zaprimila 6 227 zahtjeva za pristup dokumentima. Traženi su dokumenti bili u potpunosti ili djelomično objavljeni u 88 % slučajeva u početnoj fazi. Nakon što su službe podnositeljima zahtjeva dale prvotne odgovore, podnositelji zahtjeva mogli su zatražiti od Komisije da preispita svoje stajalište podnošenjem ponovnog zahtjeva. Komisija je 2014. preispitala 300 ponovnih zahtjeva. Broj ponovnih zahtjeva porastao je sedmu godinu zaredom, a 2014. došlo je do znatnog porasta od 27 %. Širi dodatni pristup odobren je u 43 % slučajeva prilikom uzimanja u obzir ponovnih zahtjeva, što je dovelo do toga da je ukupno bilo 90 % odluka o potpunom ili djelomičnom objavljivanju.

Količina zahtjeva za pristup i visoka stopa objavljivanja dokumenata pokazuju da se građani EU-a aktivno koriste pravom na pristup dokumentima, zbog čega su, uz to što je na *web*-mjestu Komisije već dostupna opsežna dokumentacija, postali dostupni i brojni drugi dokumenti.

Pravo građana na dobru upravu

Europska ombudsmanica Emily O'Reilly nastavila je 2015. provoditi svoju strategiju „*Ususret 2019.*”, kojom se želi povećati važnost, utjecaj i transparentnost aktivnosti ombudsmana. Među predmetima koje je ombudsmanica razmatrala bile su istrage na vlastitu inicijativu o [sastavu stručnih skupina Komisije](#), [transparentnosti trijaloga](#) te [transparentnosti pregovora o transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja](#).

Europska ombudsmanica Emily O'Reilly uručuje svoje godišnje izvješće predsjedniku Europskog parlamenta Martinu Schulzu, Bruxelles, 26. svibnja 2015.

Revizija postupka donošenja odluka o odobravanju genetski modificiranih organizama u državama članicama

Komisija je u travnju ispunila svoju obvezu iz Političkih smjernica tako što je dovršila reviziju postupka donošenja odluka o odobravanju genetski modificiranih organizama u državama članicama. [Podnesen je novi zakonodavni prijedlog](#) kojim bi se državama članicama dala nadležnost da iz razloga koji nisu povezani s rizikom za zdravlje ili okoliš na svojem državnom području u hrani ili hrani za životinje ograniče ili zabrane upotrebu genetski modificiranih organizama koje je EU odobrio. Odobrenje na temelju znanstvenih dokaza u pogledu genetski modificiranog organizma i dalje će se ocjenjivati na razini EU-a.

Prijedlog je u okviru redovnog zakonodavnog postupka podnesen na razmatranje Parlamentu i Vijeću koji su nedavno donijeli direktivu kojom se državama članicama daju slične nadležnosti u području uzgoja genetski modificiranih organizama. Parlament je prijedlog odbio u listopadu. U Vijeću se nastavilo s raspravama u okviru prvog čitanja.

Europska građanska inicijativa

Europskom građanskom inicijativom omogućuje se da milijun građana EU-a iz najmanje sedam država članica zatraži od Komisije predlaganje zakonodavstva. Nakon što su ispunjeni potrebni zahtjevi i pragovi, dosad su podnesene tri europske građanske inicijative (*Right2water* (Pravo na vodu), *One of us* (Jedan od nas) i *Stop vivisection* (Ne vivisekciji)) na koje je Komisija odgovorila.

Komisija je u ožujku objavila **Izvešće o primjeni europske građanske inicijative** preispitujući primjenu tog novog instrumenta otkako je stupio na snagu u travnju 2012. U Izvešću se zaključilo da organizatori imaju poteškoća prilikom kreiranja internetskih sustava za prikupljanje potpisa, pogotovo s obzirom na to da je vrijeme za prikupljanje potpisa ograničeno. Komisija je stoga nastavila organizatorima besplatno pružati privremena rješenja za udomljavanje sustava te je naručila studiju kako bi se proučile mogućnosti za razvoj održivog rješenja za internetske sustave prikupljanja podataka. U izvešću se navode i problemi koje su imali organizatori, posebno u pogledu razlika u uvjetima i osobnim podacima koje traže države članice tijekom prikupljanja. Komisija je pozvala države članice da usklade i pojednostavne te zahtjeve.

Dijalozi s građanima

Komisija je u siječnju 2015. pokrenula novi krug dijaloga s građanima na kojima građani mogu pred donositeljima odluka izraziti mišljenje, čime se pokazuje da je slušanje građana i razgovor s njima važan dio demokratskog postupka kreiranja politika EU-a. Prošle je godine Komisija doprla do više tisuća građana s obzirom na to da su predsjednik Komisije, potpredsjednici i povjerenici sudjelovali u 53 događaja diljem EU-a. U dijalozima su sudjelovali i predsjednik Europskog parlamenta, brojni zastupnici u Europskom parlamentu i nacionalni političari.

Kontakt s EU-om

INTERNETOM

Informacije na svim službenim jezicima Europske unije dostupne su na portalu Europa:
europa.eu

OSOBN

Diljem Europe postoje stotine lokalnih informativnih centara EU-a.
Adresu najbližeg centra možete pronaći na: europedirect.europa.eu

TELEFONOM ILI E-POŠTOM

Služba Europe Direct dat će Vam odgovore na sva pitanja o Europskoj uniji. Možete nazvati besplatni telefonski broj: 00 800 6 7 8 9 10 11 (neki mobilni operateri ne dopuštaju pristup brojevima 00800 ili mogu naplatiti pristup), ili telefonsku uslugu uz plaćanje izvan EU-a: +32 22999696, ili možete poslati upit na adresu e-pošte: europedirect.europa.eu

ČITAJTE O EUROPI

Publikacije o Europskoj uniji samo su jedan klik od Vas na mrežnim stranicama Knjižare EU-a: bookshop.europa.eu

Informacije i brošure o Europskoj uniji na hrvatskom jeziku nude:

PREDSTAVNIŠTVO EUROPSKE KOMISIJE

Augusta Cesarca 4
10000 Zagreb
HRVATSKA
Tel.: +385 14681300
E-pošta: comm-rep-zag@ec.europa.eu

INFORMATIVNI URED EUROPSKOG PARLAMENTA

Europski parlament
Ured za informiranje u Republici Hrvatskoj
Augusta Cesarca 6
10000 Zagreb
HRVATSKA
Tel.: +385 14880280
E-pošta: EPZagreb@ep.europa.eu
Internet: europarl.hr

Predstavništva i uredi Europske komisije i Europskog parlamenta nalaze se u svim državama Europske unije.
Europska unija također ima izaslanstva u drugim dijelovima svijeta.

Je li vam publikacija bila korisna? Recite nam svoje mišljenje: comm-publi-feedback@ec.europa.eu

